Dziś dodatek ilustrowany Jlustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 402

Poznań, wtorek dnia 2 września 1930

Rok XXV

Na nowy rok szkolny

Otwarcie sal szkolnych po dwumiesięcznej przerwie, to sprawa obchodząca nietylko młodzież, jej rodziców i nauczycieli, ale całe społeczeństwo, które z troską patrzeć musi na kształcenie i wychowanie mającego nas zastąpić pokolenia.

Czy jest wszystko w porządku? Czy z pełną ufnością patrzeć możemy na nasze szkolnictwo?

Niestety — nie. Za szczupłe są ramy artykułu dziennikarskiego, aby wyliczyć i uzasadnić szereg bolączek oraz poważnych niedomagań w tej dziedzinie; można niektóre tylko najważniejsze poruszyć, odwołując się zresztą do pamięci Czytelników. Niejednokrotnie bowiem na łamach pisma naszego zagadnienia poszczególne poruszane były.

Za podstawowe zło uważać należy brak Naczelnej Rady Wychowania Narodowego, organu doradczego ministerstwa oświaty, złożonego z elity pedagogów, uczonych, działaczy społecznych, którzyby po dokładnem przedyskutowaniu sprawy, przedstawili i ułożyli polski program wychowania. Istnieją szkoły, są dla nich programy, ale jednolitej, przewodniej myśli w nich niema. Kompilacyjny zlepek nawet najlepszych poszczególnych „zdobyczy pedagogicznych" Zachodu nie zastąpi własnego, odpowiedniego charakterowi narodowemu systemu wychowawczego.

A przedewszystkiem muszą nasze władze centralne przełamać w sobie wstręt do przymiotnika „narodowy" i „polski" i w tym kierunku iść za Zachodem, który się tych przymiotników wcale nie wstydzi, owszem, na każdym kroku je podkreśla. Gdy np. w Niemczech wyraźnie zaznacza się niemieckość, narodowy charakter szkoły, to u nas stworzono dziwoląg w postaci „wychowania państwowego" („państwowiec") w przeciwstawieniu niby do narodowego.

Zbliżeni do obozu rządzącego teoretycy i metodycy za ważny cel w wychowaniu uważają budzenie uczuć ogólnoludzkiej jakiejś nieokreślonej miłości, szerzenie importowanego przez Żydów i kryptożydów mdłego, oszukańczego pacyfizmu, a na szarym końcu zostawiają uczucia dla własnego narodu.

Otóż szkoła polska za takiemi wskazaniami nie pójdzie. Muszą być dla niej hasłem słowa Staszica o dziecku, które od otwarcia oczu na świat słyszeć winno „najdroższe słowo: ojczyzna". Najważniejsze zadanie do spełnienia ma tu nauczyciel historji. W związku z chwilą bieżącą, dla całej młodzieży polskiej musi stać się zrozumiały i jasny problem niemiecko - polski. Musi ona z przebiegu dziejów odpowiedzieć sobie na pytanie, czy mamy stać się dalszym ciągiem słowiańskiego cmentarzyska, sięgającego od Łaby już poza Odrę, czy też, świadomi niebezpieczeństwa, tak wzmocnić się, by je sparaliżować raz na zawsze.

Bardzo ważne znaczenie ma w szkole troska o dodatnią atmosferę pedagogiczną. Atmosfera obecna nie może, niestety, sprzyjać pracy. Niedostateczne, głodowe wprost płace nauczycielskie (zwłaszcza w szkołach średnich po ustawie sanacyjnej) powodują ucieczkę wielu sił ze szkolnictwa, a z drugiej strony bardzo słaby dopływ nowych kandydatów. W zeszłym roku szkolnym był np. cały szereg gimnazjów w Polsce, które nie miały nauczycieli do podstawowych przedmiotów. W tym roku nie będzie z pewnością lepiej.

Gorsza jest jeszcze strona moralna tej „atmosfery". Destrukcyjny, wprost rozkładowy wpływ metod „sanacyjnych" dał się i szkole dobrze we znaki. Przeniesienia „dla dobra szkoły" jednych, którzy nie chcą śpiewać „pierwszej brygady", a karjery, urlopy, subwencje dla „ludzi konjunktury", donosicielstwo, denuncjacje, wykazane nawet sądownie w niektórych kuratorjach, stwarzają niezdrową atmosferę podejrzliwości, obaw, nieszczerości. Poczynaniom wychowawczym to z pewnością nie sprzyja.

Sprawa ustroju szkolnictwa znajduje się w bardzo dziwnem stadjum. Załatwić ją można tylko na drodze ustawodawczej. Tymczasem dyskutowany przed dwoma laty przez organizacje nauczycielskie i prasę, ministerjalny, ramowy projekt wprowadza się po cichu, drogą rozporządzeń, w życie. Takiem bowiem właśnie wprowadzaniem jest dokładne zrównanie programów pierwszych trzech klas gimnazjum z trzema ostatniemi latami szkoły powszechnej. Dawne ośmioletnie gimnazja właściwie przestały istnieć. Są to dzisiaj, z wyjątkiem gimnazjów klasycznych, pięcioletnie gimnazja, które mają zamiast pierwszych trzech klas, trzy najwyższe klasy szkoły powszechnej.

Dla szkolnictwa powszechnego każdy nowy rok szkolny jest coraz cięższy. Dzieci przybywa, a izb szkolnych niema. Na 55.000 izb zaledwie 25.000 jest własnych, reszta mieści się w lokalach wynajętych. Rocznie należałoby budować około 5000 izb — a buduje się około 500. Co będzie dalej? Dzisiaj mamy około czterech miljonów dzieci w szkołach, i ledwo się one w nich mieszczą (około 5 proc. tej liczby nie chodzi do szkoły); w r. 1939 będzie około sześciu miljonów. Gdzie one się pomieszczą?....

Oto kilka myśli, nasuwających się przy początku nowego roku szkolnego. Troska o przyszłość je podyktowała i zastanowić się nad niemi należy.

Uroczyste otwarcie jubileuszowych X. Targów Wschodnich

Lwów, 2. 9. (Tel. wł.) Dziś o godz. 11 rozpoczęła się w Teatrze Wielkim akademja inaugurująca otwarcie jubileuszowych X. Targów Wschodnich. W wypełnionej po brzegi sali Teatru Wielkiego w obecności przedstawicieli władz państwowych, komunalnych, wojskowych i organizacyj społecznych wygłosił przemówienie jako przedstawiciel p. Prezydenta Rzplitej min. przem. i handlu inż. Kwiatkowski. Po skreśleniu historji Targów Wschodnich, ich wspaniałego rozwoju oraz misji gospodarczej na najbardziej na wschód wysuniętym bastjonie polskości, stwierdził mówca łączność ziem tych z całością Rzeczypospolitej, powiązanych tysiącletniemi węzłami kulturalnemi, politycznemi i gospodarczemi. Wyrazem tych ostatnich są właśnie Targi Wschodnie, które w wolnej i odrodzonej Rzeczypospolitej odbywają się po raz dziesiąty.

Tak jak w roku ubiegłym Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu była wyrazem żywotności Narodu polskiego, podobnie Targi Wschodnie są wyrazem z roku na rok rozrastającej się siły naszej w dziedzinie gospodarczej. Tego rodzaju pomniki jak Powszechna Wystawa Krajowa, jak Targi Wschodnie, wielkie linje gospodarcze, wiążące zachodnie rubieże z wschodniemi Rzeczypospolitej, są najdosadniejszą odpowiedzią na wszelkiego rodzaju zakusy na całość granic Polski, na których straży stoi całe społeczeństwo bez różnicy przekonań politycznych.

Po przemówieniu ministra Kwiatkowskiego uczestnicy akademji udali się na tereny targowe, gdzie min. Kwiatkowski dokonał tradycyjnego przecięcia wstęgi przy wejściu na tereny.

Potężna manifestacja polskiego Lwowa

przeciw zaborczości niemieckiej i zbrodniom separatystów ukraińskich

Lwów, 2. 9. (Tel. wł.) W niedzielę odbyła się olbrzymia manifestacja polskiego Lwowa przeciw ostatnim atakom niemieckim i przeciw zbrodniom separatystów ukraińskich. Inicjatywę do urządzenia manifestacji dało Towarzystwo Opieki nad Kresami.

W południe odbyły się 3 olbrzymie wiece w salach Sokoła - Macierzy, Sokoła II. i Sokoła IV. Na wiecu w sali Sokoła - Macierzy przemawiali prezes dr. Borowiec oraz poseł dr. Pieracki, poczem po uchwaleniu rezolucji zebrani ruszyli pochodem pod pomnik Mickiewicza.

W sali Sokoła II. przemawiali: prezes Tow. Opieki nad Kresami dr. Morawiecki, członek Lwowskiego Dzielnicowego Komitetu Młodych O. W. P. mgr. Jan Bogdanowicz i ks. pułk. Panaś. Na wiecu w sali Sokoła IV. (na Łyczakowie) przewodniczył b. kierownik Lwowskiego Dzielnicowego Komitetu Młodych O. W. P. T. Bertoni, a przemawiali ks. pułk. Panaś i redaktor „Lwowskiego Kurjera Porannego" dr. Władysław Świrski.

Wszędzie sale były przepełnione, a rezolucje uchwalono przez aklamację wśród podniosłego nastroju. Następnie uczestnicy wszystkich wieców zebrali się na placu Marjackim pod pomnikiem Mickiewicza gdzie płomienne przemówienie wygłosił dr. J. Pierackl. Zebrani złożyli następnie uroczyste ślubowanie, że stać będą niezłomnie na straży Kresów Zachodnich i Wschodnich Rzplitej. (lk)

Przemyśl, 2. 9. (Tel. wł.) Z inicjatywy Młodych Obozu Wielkiej Polski i Zrzeszenia Młodzieży Narodowej odbyła się w niedzielę o godz. 11 w sali przemyskiego „Sokoła" olbrzymia manifestacja przeciw zaborczości niemieckiej i przeciw gwałtom separatystów ukraińskich. Przybyły takie tłumy jakich Przemyśl dawno już nie widział.

Przewodniczył b. burmistrz Przemyśla p. Józef Kostrzewski, przemawiali dr. Adam Kropiński, kierownik Okręgowego Komitetu Młodych i redaktor „Ziemi Przemyskiej" Wł. Bilan, oraz p. J. Gurek. Wśród podniosłego nastroju uchwalono odpowiednie rezolucje.

Brzeżany, 2. 9. (Tel. wł.) Z inicjatywy organizacyj narodowych odbył się w Brzeżanach ogromny wiec przeciw prowokacji Treviranusa i zbrodniom sabotażystów ukraińskich. W wiecu wzięło udział przeszło 2 500 osób. Przemawiali: prezes T. S. L. p. Krynicki i red. Bajsarowicz ze Lwowa. Uchwalono utworzyć Powiatowy Komitet Kresowy, który podporządkować się będzie Polskiemu Komitetowi Kresowemu w Tarnopolu.

Złoczów, 2. 9. (Tel. wł.) Odbył się tu olbrzymi wiec w sprawie prowokacyj niemieckich i zbrodni separatystów ukraińskich. Przemawiał dr. Kazimierz Świrski, prezes Polskiego Komitetu Kresowego w Tarnopolu, poczem uchwalono odpowiednie rezolucje i utworzono Powiatowy Komitet Samoobrony.

Za Piłsudskiego płaci koszta naród

Donosiliśmy już, że ostatnia enuncjacja p. Piłsudskiego — jak było zresztą do przewidzenia — wywołała wielką radość w Niemczech, gdzie potraktowano ją jako dowód chaosu, panującego w Polsce i jako zapowiedź poważnych wstrząsów wewnętrznych, oczekujących nasze państwo. W tym właśnie kierunku skomentowały enuncjację Piłsudskiego wielkie dzienniki berlińskie, będące dla wielu czynników zagranicznych głównem źródłem informacyj o Polsce.

Już po ukazaniu się poprzednich wynurzeń p. Piłsudskiego taka n. p. „Deutsche Allgem. Ztg." podała je in extenso pod nagłówkiem „Jak naprawdę w Polsce wygląda?" — przyczem redakcja tego dziennika dodała od siebie, że niewątpliwie tekst enuncjacji Piłsudskiego wzbudzi zainteresowanie w opinji całego świata jako charakterystyka stosunków polskich, dokonana przez najlepszego ich znawcę (!)

Obecnie „Berliner Börsen Zeitung" zamieszcza artykulik p. t. „Słownictwo Piłsudskiego — sąd o „strażnikach cywilizacji zachodniej", gdzie podaje tekst ostatniego wywiadu Piłsudskiego i dodaje doń następujący komentarz:

„W polskiem środowisku kulturalnem nikt się nie będzie dziwił sposobowi wyrażania się Piłsudskiego. „Gleiche Brüder, gleiche Kappen" — i ten sam „estetyczny" słownik.

„Ale poza granicami Polski z pewnem zdumieniem słuchać się będzie telegraficznych relacyj o najnowszem oświadczeniu warszawskiego marszałka — premjera. Szczególnie w Anglji nietylko podziała odpychająco gwałtowny atak na parlament i parlamentarzystów, ale nadto Anglicy umyją sobie gruntownie ręce, gdyż ze sposobu wyrażania się najwyższego przedstawiciela narodu polskiego z natury rzeczy wnioskować będą o psychice całego narodu polskiego i strzec się będą przed jakiemkolwiek dalszem zetknięciem się z tym narodem".

Przytoczone wyżej głosy wystarczą, by stwierdzić, jakie spustoszenia w opinji zagranicy o Polsce robi każda nowa enucjacja Piłsudskiego. Całe lata propagandy naszej zagranicą nie wystarczą, by szkody te odrobić.

Udział oficerów w życiu politycznem

w świetle obowiązujących przepisów wojskowych

Udział wojska w czynnem życiu politycznem w Polsce jest, niestety, faktem, którego nie trzeba udowadniać.

Dostatecznie przypomnieć sobie akcję, poprzedzającą zamach majowy: kampanję prasową przeciwko gen. Sikorskiemu i innym generałom, wspieraną przez oficerów czynnej służby, lub wizyty oficerskie pod wodzą gen. Dreszera w Sulejówku.

Sam zamach majowy był zwrotnym momentem, od którego rozpoczęło się otwarte poparcie obozu p. Piłsudskiego w walce politycznej na wojsku. Udział wyższych oficerów w życiu partyjnem B. B. jest powszechnie znanym. Żadna uroczystość partyjna B. B., żadne zebranie politycznych działaczy „sanacyjnych" nie obchodzi się bez udziału wojskowych czynnej służby.

Najjaskrawszym zaś przykładem masowego zaangażowania korpusu oficerskiego do bieżącej polityki były: słynna t. zw. wizyta oficerów w przedsionku sejmowym i t. zw. zbiórka w poczekalni szpitala ujazdowskiego dnia 31 października 1929 r. Sprawa ta na gruncie sejmowym, niestety, nie znalazła rozstrzygnięcia. Jest nadzieja, że już w niedalekiej przyszłości będzie ona rozstrzygnięta na innym gruncie.

Nie od rzeczy będzie przypomnieć parę ustępów z niektórych ustaw i przepisów wojskowych, które dotychczas nie zostały unieważnione, a więc posiadają moc prawną w całej swej rozciągłości.

Tak więc art. 23, ustęp 1, ustawy z dnia 23. III. 1922 (jest to pragmatyka oficerska) mówi:

„Oficerom nie wolno należeć do stowarzyszeń, mających cele polityczne, ani brać udziału w działalności politycznej".

Zaś paragraf 69 rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy mówi:

„Zakaz brania przez oficerów w stanie czynnym lub nieczynnym udziału w działalności politycznej dotyczy, między innemi, udziału w zgromadzeniach, wiecach lub na zebraniach o charakterze politycznym, publicznego omawiania spraw, związanych z polityką, udziału w manifestacjach politycznych, za wyjątkiem obchodów, na branie udziału w których zezwolił minister spraw wojskowych, roztrząsanie w prasie zagadnień politycznych.

„W wydawnictwach, które za zgodą ministra spraw wojskowych są specjalnie redagowane dla wojska, omawianie spraw politycznych może mieć miejsce, powinno jednak nosić charakter ściśle informacyjny, nigdy zaś dyskusyjny".

Gen. Szeptycki, obejmując w 1923 r. obowiązki ministra spraw wojskowych, wydał następujący rozkaz, umieszczony w „Dzienniku Rozkazów" nr. 23, z dn. 19. 6. 1923:

„Poz. 308. — Zakaz uczestniczenia wojskowych w działalności politycznej". — Wobec szeregu wypadków, stwierdzających, że zakaz brania udziału w działalności politycznej, zawarty w art. 23, ustępie 1, ustawy z dn. 23. 3. 1922, Dz. Ust. nr. 32/22, poz. 256 i w paragrafie 69 rozp. wykonawczego do tej ustawy, dodatek do „Dz. Rozk." nr. 11, z 20. 3. 23, nie jest ściśle przestrzegany, niniejszem zakazuję wszystkim oficerom, bez różnicy stopnia, wszelkich działań, wyrażających w jakikolwiek sposób ich poglądy lub stanowisko polityczne.

„Uważając najściślejsze wykonanie powyższego rozkazu za niezbędny czynnik utrzymania dyscypliny w armji, polecam wszystkim dowódcom i komendantom ogłosić ten rozkaz w odpowiedni sposób wszystkim oficerom z nadmienieniem, że naruszenie niniejszego rozkazu służbowego, dotyczącego wszystkich oficerów wogóle i każdego zosobna, pociągnie za sobą odpowiedzialność sądowo - karną, jako przestępstwo przeciw obowiązkom subordynacji wojskowej (rozdział VI Kodeksu Karnego Wojskowego).

„Rozkaz niniejszy ma analogiczne zastosowanie do urzędników wojskowych i szeregowych".

Przy sposobności należy nadmienić, że w swoim czasie oficerowie czynnej służby podpisywali deklaracje o nienależeniu do tajnych organizacyj.

Cytowane wyżej ustępy i rozkaz ministra są zupełnie wyraźne i nie wymagają żadnych komentarzy.

W bliższej, niż by to się, niektórym zdawało przyszłości, mogą być one podstawą prawną do oczyszczenia szeregów naszego wojska od demoralizującej garstki ludzi politykujących w mundurach.

B.

O honor munduru wojskowego

Od jednego z oficerów otrzymaliśmy list następujący:

Szanowny Panie Redaktorze!

Może to niejednego zdziwi, że oficer czynnej służby zabiera głos w prasie tak zwanej opozycyjnej. Jednak w obecnym czasie jest to dla nas, żołnierzy, mających odwagę samodzielnego myślenia, ceniących honor munduru, dbających o dobrą opinję oficera i podoficera wśród społeczeństwa, — jedyna droga do bezpośredniego porozumienia się ze społeczeństwem.

Ostatnie napady osobników w mundurach (słowo: „żołnierzy" nie przeciska mi się przez usta) zmuszają mnie do wyjaśnień.

Fakty terroru politycznego zdarzają się nawet w państwach wysoko ucywilizowanych w momentach wielkiego podniecenia politycznego. Nigdy jednak nie biorą w nich udziału żołnierze służby czynnej. U nas natomiast fakt ten ma miejsce. W ten sposób stajemy na poziomie przysłowiowego Meksyku, Peru, czy jakiejś Albanji.

Długą litanję napadów politycznych rozpoczęło zmasakrowanie Zdziechowskiego; kolejno szły napady na Strońskiego, Mostowicza, Nowaczyńskiego, dalej — wizyta „honorowa" u Wójcika, pobicie Bilana w Przemyślu, wreszcie — ostatnie napady. We wszystkich tych wypadkach mundury wojskowe były wśród zbirów silnie lub nawet wyłącznie reprezentowane.

Pamiętam, przyjechałem do Warszawy nazajutrz po napadzie na Zdziechowskiego. Z rumieńcem wstydu wyszedłem w mundurze na ulicę. Zdawało mi się, że przechodnie oglądają się za mną i myślą sobie: „Może to jeden z tych, którzy w sposób bandycki mordowali bezbronnego". Pocieszałem się w swojej naiwności, że niewątpliwie winni zbrodni, których nazwiska przecież powtarzano sobie z ust do ust w kołach oficerskich, zostaną najsurowiej ukarani i wydaleni z wojska, jeżeli nie na mocy wyroku sądowego, to przez oficerski sąd honorowy, — i w ten sposób mundur wojskowy odzyska wśród społeczeństwa należny mu szacunek. Jak wiadomo, w tym wypadku, jak i we wszystkich innych, tak się nie stało. „Sprawcy pozostali nieznani".

Nie potrzebuję rozwodzić się szeroko nad destrukcyjnym wpływem, jaki na duszę wojska wywiera udział wojskowych w aktach terroru politycznego.

Mogę ostatecznie zrozumieć, że w uniesieniu, w ogniu sporu można nawet znieważyć przeciwnika. Lecz obmyślanie napadu na zimno, wykonywanie go przeważnie w nocy, a zawsze w kilkoro na jednego — jest świadectwem zupełnego wyjałowienia wszelkich zalet żołnierskich w duszach takich osobników oraz kompletnego ich spodlenia.

Żołnierza obowiązuje wszak pewne minimum odwagi osobistej nietylko na polu walki. W życiu pokojowem musi on również umieć niebezpieczeństwu zajrzeć w oczy. Musi on ponadto posiadać dostatecznie cywilnej odwagi (i to jest najważniejsze), aby ponosić całkowitą odpowiedzialność za swoje czyny. Przecież w tym duchu urabia się w codziennych pogadankach naszego rekruta od samego początku jego wcielenia do wojska.

A jaki daje się mu przykład?...

Nam, żołnierzom, którzy te wartości dotychczas jeszcze wysoko cenimy, a godność żołnierza polskiego stawiamy ponad wszystko, — społeczeństwo cywilne może zarzucić, żeśmy dotychczas nie reagowali na podłe szarganie munduru wojskowego w bandyckich eskapadach. Niestety, nie posiadaliśmy żadnych ku temu fizycznych możliwości na drodze służbowej.

Taki stan rzeczy nieslychanie krzywdzi wojsko: w społeczeństwie może zrodzić się przekonanie, że już cały ogół korpusu oficerskiego i podoficerskiego objęła gangrena, że wszyscy solidaryzujemy się z bandytami w mundurach. Rozłam między wojskiem a społeczeństwem mógłby przybierać coraz większe rozmiary.

Społeczeństwo może być pewne, że większość oficerów i podoficerów jest zdrowa moralnie. Akcja terorystyczna prowadzona przez niepoczytalne lub spodlałe jednostki jest nam najzupełniej i obca i wstrętna.

Jeżeli głos mój przyczyni się do ustalenia wśród społeczeństwa właściwej opinji o „nieznanych sprawcach w mundurach", będę uważał to za fakt wielkiego znaczenia dla wojska.

Wszystkie pisma, którym dobre imię polskiego żołnierza nie jest obojętne, proszę o przedruk tego listu.

Oficer służby czynnej.

nw 2164

Konjunktura p. Piłsudskiego

Od jednego z „sanatorów" usłyszałem takie zdanie:

„Marszałek zdecydował się sam stanąć na czele rządu, ponieważ sytuacja gospodarcza zaczyna się poprawiać. Tak, jak w 1926 roku..."

Gdybyż na prawdę odszkodowaniem dla kraju za ostatni wywiad i to, co jeszcze nastąpi, była poprawa gospodarcza! Ale niestety poza tak zw. Instytutem Badania Konjunktur i Cen nic na to nie wskazuje. Ów instytut jest to urząd, który powinien otrzymać wysokie odznaczenie za niesłychanie dowcipny styl, polegający na t. zw. eufemizmach, czyli wypowiadaniu w przyjemnych słowach nieprzyjemnych rzeczy. Wszystko tam zawsze na dobre wychodzi. Jeśli ilość weksli zaprotestowanych zmniejsza się, to mamy „poprawę stanu wypłacalności". Jeżeli zaś w pewnym okresie — jak n. p. obecnie — ilość ta powiększy się, to nieoceniony instytut widzi w tem „zwiększony obrót wekslowy i tendencję do rozszerzenia produkcji". Tak nieźle i tak dobrze.

Nieraz już wskazywaliśmy na błąd w metodzie rozmaitych urzędów i prasy rządowej, polegający na porównywaniu poszczególnych miesięcy tego samego roku, zamiast — co jest jedynie słuszne — zestawiania stanu gospodarczego z tych samych miesięcy w różnych latach. Metodę tę spotykamy stale przy podawaniu liczby bezrobotnych. Jak wiadomo, liczba ta wzrasta zawsze w zimie i maleje na lato. Nic dziwnego, że i w tym roku w lecie mamy spadek o kilkanaście tysięcy, co rozmaite agencje rządowe skwapliwie i naiwnie ogłaszają jako poprawę, zapisując oczywiście na rachunek rządu. Ale nikt nigdy z tamtej strony nie podał, że w każdym miesiącu tego roku ilość bezrobotnych jest prawie dwa razy większa, niż w tym samym miesiącu zeszłego roku. A przecież to jest dopiero właściwa ocena konjunktury.

Niewątpliwie, jak zwykle ku zimie, poprawiło się trochę w przemyśle włókienniczym, jednak poprawa ta jest bardzo względna. Natomiast niedługo skończy się sezon budowlany, a z nim pogorszy się konjunktura w rozmaitych gałęziach przemysłu budowlanego.

W rezultacie w jesieni nie będzie lepiej, ale gorzej, niż w lecie. Na tę konjunkturę niech zwolennicy p. Piłsudskiego nie liczą.

Od października poprawią się natomiast dochody skarbowe. Poprawią się znowu w stosunku do półrocza letniego, natomiast napewno nie wykażą poprawy z analogicznym okresem roku ubiegłego. Wyniki za cztery miesiące nowego okresu budżetowego dają wiele do myślenia.

Oto one:

miljony złotych

O 56 miljonów mniej, niż w roku ubiegłym. Jeżeli w pozostałych 8 miesiącach przy bezwzględnym wzroście wpływów utrzyma się ten sam stosunek, niedobór wyniesie około 200 miljonów.

A to jeszcze nie wszystko. Koleje za pierwszy kwartał kalendarzowy tego roku miały 30 miljonów niedoboru. — Nie lepiej jest w niektórych innych przedsiębiorstwach. Wogóle przedsiębiorstwa państwowe, które przy wartości ponad 10 miljardów mają w bieżącym roku budżetowym dać skarbowi 180 miljonów zł. (niespełna 2 proc.!) wpłaciły w 4 miesiącach zaledwie 30 miljonów, czyli połowę tego, co wypadało według budżetu. A monopole? Wpłata ich całoroczna do skarbu obliczona jest na 957 miljonów. Na cztery miesiące wypada więc 319 miljonów, a wpłynęło tylko 266 miljonów, czyli o 53 miljony mniej.

Ratunek na to wszystko jest w egzekutorach podatkowych, ale to ratunek na krótką metę. Co będzie, jak wycieńczona krowa podatkowa przestanie się doić?

Tak wyglądają cyfry. Jak widać z nich, nowy rząd nie przychodzi do pożywania owoców dobrej konjunktury, jak to było w roku 1926, ale powinien mocno wziąć się za bary ze zjawiskiem stałej, złej konjunktury. Zobaczymy, jak pp. Piłsudski i Beck te zapasy z konjunkturą poprowadzą, i czy oni ją położą, czy ona ich.

M. K.

Mniejszości narodowe w Niemczech

wobec wyborów do Reichstagu

Wszystkie mniejszości narodowe w Niemczech zjednoczyły się w obecnych wyborach do Reichstagu wystawiając następującą wspólną listę państwową:

1) Dr. Jan Kaczmarek, naczelny kierownik Związku Polaków z Berlina, 2) Ks. dr. Domański z Zakrzewa, 3) Jan Oldsen z Lindholm p. Süd-Tondern, 4) Wilhelm Matschulat z Tylży, 5) Piotr Budach z Horholz p. Flensburg, 6) Arka Bożek z Markowic.

Poza listą państwową ludność polska w Niemczech staje do wyborów z własną listą polską w dwudziestu kilku okręgach.

Na terenie Dzielnicy I. (Śląsk) we wszystkich 3 okręgach wyborczych: Opole, Lignica, Wrocław, została wystawiona lista Polsko-Katolickiej Partji Ludowej. Na czele tej listy stoją: Ks. Karol Koziołek, proboszcz z Grabiny, Arka Bożek z Markowic, Ambroży Pordzik z Zabrza, dyr. Leon Powolny z Opola.

Na terenie Dzielnicy II. (Berlin i środkowe Niemcy): Paweł Ledwolorz, kierownik II. Dzielnicy z Berlina, Andrzej Zydor z Berlina, Józef Kwietniewski z Berlina, Brunon Łabecki z Berlina.

W pozostałych okręgach wyborczych Dzielnicy II. na czele poszczególnych list kandyduje wszędzie Paweł Ledwolorz, kierownik Dzielnicy II.

W Dzielnicy III. (Westfalia-Nadrenja) w 5 okręgach: Westfalen - Nord, Westfalen - Süd, Düsseldorf - West, Köln - Aachen wystawiono listę Polskiej Partji Ludowej. Na czele jej kandydują: dr. Jan Kaczmarek, kierownik naczelny Związku Polaków z Berlina, Stanisław Paszkowiak — Bochum, Jan Olejniczak — Gelsenkirchen, Stanisława Kwiatkowska — Herne.

W Dzielnicy IV. (Prusy Wschodnie), Warmja, Mazury i Powiśle) wystawiono listę Polskiej Partji Ludowej. Na czele listy stoją: Gustaw Leiding, rolnik z Hozambarku, ks. proboszcz Wacław Osiński z Butryn, Jan Lenga z Podstolina, August Bikowski z Biskupiec.

Na terenie Dzielnicy V. (Pogranicze) wystawiono listę Polskiej Partji Ludowej w okręgu Grenzmark-Frankfurt n/O oraz w Szczecinie.

W okręgu Grenzmark - Frankfurt n/O na pierwszych miejscach kandydują: ks. proboszcz Maksymiljan Grochowski z Głubczyna, Jan Budych z Dąbrówki, Wincenty Piszczek ze Złotowa, Paweł Massel ze Świętej, Franciszek Reimann ze Starego Kramska.

W okręgu Szczecińskim kandydują: Antoni Schröder z Kłączna, Jan Styp-Rekowski z Piotowa.

Kanclerz Brüning o polityce niemieckiej

Przemówienie w Trewirze

Trewir, 2. 9. (PAT) Na bankiecie, wydanym tu w związku z wielkiem zebraniem niemieckiej partji centrowej, w którem uczestniczyli m. in. krajowy minister rolnictwa Steiger oraz przywódca niemieckiego centrum prałat Kaas, kanclerz Rzeszy Brüning wygłosił dłuższe przemówienie:

Kanclerz zaznaczył m. in., że po szczęśliwem osiągnięciu opróżnienia Nadrenji Niemcy stoją przed wielkiemi nowemi zadaniami w dziedzinie polityki zagranicznej. „Wskazałem już ostatnio — mówił kanclerz — w przemówieniu mojem wygłoszonem w Kolonji, na to w jak wysokim stopniu ogólne położenie międzynarodowe opanowane jest przez olbrzymią katastrofę gospodarczą, która nawiedziła świat. Znane morandum rządu francuskiego wszczęło oficjalną dyskusję rządów nad problemami związanemi z tą sprawą. W odpowiedzi naszej oświadczyliśmy, iż mamy mocną wolę w kierunku współpracy z wszystkiemi zainteresowanemi narodami, współpracy, która o ile ma doprowadzić do istotnie trwałej stabilizacji stosunków musi uwzględnić wszystkie przyczyny powstałych trudności bez względu na to, czy przyczyny te należą do dziedziny gospodarczej, czy politycznej.

„Pragniemy i mamy nadzieję, że wola w kierunku międzynarodowego współdziałania znajdzie nowy silny impuls w palącem dzisiejszem ciężkiem położeniu i że w ten sposób otworzy się również dla rozstrzygnięcia tych spraw, które właśnie dla Niemiec posiadają żywotne znaczenie, droga do pokojowego i sprawiedliwego wyrównania interesów.

„Niemiecka polityka zagraniczna nie polega jedynie na programowem wysunięciu tego lub owego celu końcowego. Nasze cele ostateczne wynikają same przez się z całokształtu położenia Niemiec i co do tych celów nie może i nie powinno być w Niemczech żadnej rozbieżności. Chodzi raczej o szukanie i znalezienie dróg, które mogą nas istotnie zbliżyć do naszych celów. Najelementarniejszem założeniem dla zdrowej i skutecznej polityki zagranicznej jest jej stałość i jej wewnętrzna konsekwencja bez których taki kraj, jak Niemcy nie może liczyć na wzmocnienie w rozwoju stosunków międzynarodowych swego własnego stanowiska i zdobyciu dla niego szacunku i trwałości.

„Żadnemu niemieckiemu mężowi stanu nie może przyjść do głowy pomysł uwikłania losu narodu w jakąkolwiek awanturę. Sądzę, że minister spraw zagranicznych i ja, którzy w myśl konstytucji jesteśmy jedynie odpowiedzialni za kierownictwo polityki zagranicznej, stanowimy swojemi osobami rękojmię, że w tego rodzaju awanturach nie może być mowy. Poza tem odnosi się do polityki zagranicznej i to, co w stosunku do polityki wewnętrznej powiedziałem w Kolonji. Dążenie do popularności nie może pomóc narodowi, a zapowiadanie szybkich i wielkich sukcesów nie zaprowadzi nas daleko. Każda świadoma swej odpowiedzialności niemiecka polityka zagraniczna posiada możliwości trzeźwego ocenienia sił jakie mamy na swe usługi i użycia ich dla obrony naszych interesów. Do tego — wiemy to już wszyscy, — jeszcze przed kilku dniami wyraził to w znakomity sposób prałat Kaas w czasie wielkiej manifestacji w Kolonji, — stoi otworem jedyne droga pokoju, którego utrzymanie nie przedstawia dla żadnego kraju większego i wyższego interesu, jak właśnie dla Niemiec. Dalsze kroczenie po dotychczasowej linji naszej polityki zagranicznej musi odbywać się ze stałością, która jedynie umożliwi dążenie naprzód ze wzmożoną energją, zjednywując sobie jednocześnie konieczne zaufanie zagranicy. Przy tem wszystkiem jedno jest jasne i miarodajne również dla polityki zagranicznej, a mianowicie, że pierwszem założeniem powodzenia jest konsolidacja naszych stosunków wewnętrznych.

Czy projekt Brianda będzie teraz dyskutowany w Genewie?

Oświadczenie min. Mironescu

Bukareszt, 1. 9. (PAT) Rador. Minister spraw zagranicznych Mironescu udał się do Sinaja, gdzie będzie przyjęty przez króla. Przed wyjazdem z Bukaresztu, już w pociągu, minister Mironescu w rozmowie z dziennikarzami oświadczył m. in., co następuje:

„Jest możliwe, że ze względu na obecną atmosferę polityczną Europy zarówno projekt Brianda w sprawie unji paneuropejskiej, jak i odpowiedź państw na ten projekt, nie będą wcale dyskutowane oficjalnie podczas najbliższej sesji Ligi Narodów. Specjalna konferencja, zwołana na dzień 8 września, da okazję do wymiany zdań w sprawie przygotowań do ewentualnej realizacji wielkiego projektu francuskiego. Rumunja wszystkiemi swojemi siłami gotowa jest przyczynić się do wszelkich usiłowań, zmierzających do konsolidacji zarówno pokoju, jak i traktatów, ten pokój gwarantujących".

W związku ze sprawą uzgodnienia paktu Ligi Narodów z postanowieniami paktu Kelloga — minister Mironescu oświadczył, że w związku z tem dyskusja będzie dotyczyła zagadnienia obowiązkowego rozjemstwa, w celu likwidacji wszelkich konfliktów w drodze pokojowej.

Bukareszt, 1. 9. (PAT) W związku z depeszą Ag. Rador w sprawie oświadczenia ministra Mironescu, z kół miarodajnych oświadczają oficjalnie, co następuje: „Na zasadzie rozmowy, jaką min. Mironescu miał z przedstawicielami prasy w sprawie prac najbliższej sesji Zgromadzenia Ligi Narodów, niektóre dzienniki przypisały min. Mironescu oświadczenie, że atmosfera obecnie panująca w Europie, może mieć ten skutek, iż projekt Brianda nie będzie dyskutowany oficjalnie na Zgrom. Ligi Narodów. W związku z powyższą informacją, należy wyjaśnić, że min. Mironescu całkowicie nie wypowiadał się w sprawie sytuacji międzynarodowej, a ograniczył się jedynie do zaznaczenia, iż konferencja, jaka odbędzie się w Genewie w dn. 8 września postanowi, czy projekt Brianda Unji Paneuropejskiej będzie, czy też nie będzie dyskutowany w jego całokształcie podczas tegorocznego wrześniowego Zromadzenia Ligi Narodów".

Lotnicy francuscy w drodze do Nowego Jorku

Nowy Jork, 2. 9. (Tel. wł.) Lotnicy Costes i Bellontes mogą na lotnisko Curtisfield pł Nowym Jorkiem przybyć dziś we wtorek około północy. Dziś w nocy około 12 zauważono lotników z parowca transoceanicznego mniejwięcej na połowie drogi pomiędzy Europą a Ameryką. Przeprowadzono z nimi rozmowę iskrową. Lotnicy osiągnęli również połączenie iskrowe z jedną ze stacyj amerykańskich. Dziś nad ranem mogliby lotnicy osiągnąć okolice wybrzeża Nowej Fundlandji, o ile szybowaliby z tą samą, co dotąd szybkością.

Nowa placówka

Gdynia, 1. 9. (Tel. wł.) Brat właściciela znanej cukierni w Poznaniu, Fangrata, otworzył tutaj, przy Skwerze Kościuszki, elegancką cukiernię, której brak dawał się w Gdyni odczuwać. Cukiernia, położona w centrum miasta, stała się szybko miejscem spotkania licznej publiczności. S. B.

Pieniactwo Gdańska

Gdańsk, 1. 9. (Tel. wł.). Prasa niemiecka donosi, że senat gdański wystosował notę do rządu polskiego z protestem przeciw rzekomemu naciskowi polonizacyjnemu, wywieranemu na kolejarzy Niemców, zajętych w gdańskiej dyrekcji kolejowej.

Jako dowód „terroru" polskiego przytacza prasa niemiecka fakt, że liczba dzieci w szkołach prywatnych w. m. Gdańska z polskim językiem wykładowym wzrosła z 512 w r. 1921 na 1.020 w r. 1930 — co ma być wynikiem zmuszania kolejarzy niemieckich do posyłania ich dzieci do szkół z polskim językiem wykładowym (!). Jest to oczywiście zwykłe kłamstwo, gdyż do szkół tych nie uczęszcza ani jedno dziecko niemieckie

Rozwiązanie sejmu kłajpedzkiego

Kłajpeda, 2. 9. (Tel. wł.) — Sejm kłajpedzki, który uchwalił votum nieufności gubernatorowi Kłajpedy, został przez rząd litewski rozwiązany.

Prasa niemiecka uważa to za ostateczny zamach ze strony Kowna na prawa autonomiczne obszaru kłajpedzkiego.

Rządy komisaryczne w Miejskiej Kasie

Leszno, 2. 9. (Tel. wł.). Zarządzeniem wojewody poznańskiego z dnia 25 sierpnia br. l. dz. 5675/30 S., doręczonem wczoraj przewodniczącemu komisji rewizyjnej Miejskiej Kasy p. Danielakowi, rozwiązano wszystkie naczelne władze tej instytucji a więc zarząd, radę nadzorczą i komisję rewizyjną. Jak z zarządzenia tego wynika, zawieszono między innemi w urzędowaniu dyrektora Grzesika. Równocześnie mianowano drugiego burmistrza Sobkowiaka, komisarzem i dodano mu dwóch pomocników w osobach inspektora Krzyształowicza (prezes miejscowego B. B.) i p. Józefa Łakomego (sekretarza miejscowego B. B.

Zarządzenie to komentuje miejscowa ludność jako manewr typowo przedwyborczy. Rozwiązana rada kasy była zupełnie świeżej daty i odbyła dopiero jedno posiedzenie w zupełnie nowym składzie. Społeczeństwo miejscowe wyciągnie z tego, co się stało, niewątpliwie w najbliższym czasie konsekwencje.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 2. 9. 1930 r.

Spędzono: wołów 87, buhai 192, krów 375, świń 1841, cieląt 502, owiec 199, razem 3196 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za:
(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi).

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	130—136
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	122—128
Mięsiste tuczone starsze	100—110
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	120—126
Tuczone mięsiste	110—118
Nietuczone, dobrze odżywione starsze	100—106
Miernie odżywione	086—092
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	122—126
Tuczone mięsiste	108—118
Nietuczone, dobrze odżywione	086—094
Miernie odżywione	060—070
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	124—136
Tuczone mięsiste	108—120
Nietuczone, dobrze odżywione	100—106
Miernie odżywione	090—096
Młodzież:	
Dobrze odżywione	086—090
Miernie odżywione	078—084
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	160—164
Tuczone cielęta	150—154
Dobrze odżywione	136—142
Miernie odżywione	120—130
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	140—150
Tuczone starsze skopy i maciórki	120—132
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	192—196
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	184—190
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	174—180
Mięsiste świnie ponad 80 kg	168—172
Maciory i późne kastraty	156—164
Świnie bekonowe	174—180

Uwaga: Bydło niewyprzedane.

Przebieg targu bardzo spokojny.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 2. 9. 1930 r.

Na dzisiejszej giełdzie nie zaszła żadna zasadnicza zmiana i kursy utrzymały się na poziomie dni ostatnich.

Z papierów państw. poszukiwano nadal 5 proc. poż. konwers. po 55 proc. i poż. inwestycyjną po 110,50. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. oddawano 8 proc. listy dolarowe po 96,50 proc. oraz robiono tranzakcje 8 proc. listami dolarowemi amort. po 92,50 proc. (przy dew. 8,90). Dopytywano się o 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 41 proc., jednakże nie było materjału.

Akcje bankowe bez tranzakcji i bez notowania.

Z akcyj przemysłowych handlowano jedynie Cegielskim, za którego płacono 46.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% pożyczka konwersyjna 55.— P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 96,50% O
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 92,50% +

(Kurs w złotych)

4% Premj. Pożyczka I. westyc. 110,50 P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w zł za 1 akcję).

Cegielski H. I em. zł. 46.— P.

Tendencja bez zmiany.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.893 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,36 do 212,66 zł, gotówką 211,96 zł; za 100 guldenów gd., w dewizach 173,13 do 173,39 zł gotówką 172,79 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 2. 9. 1930 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn tr: —

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,58	124,89	124,27
Gdańsk	173,38	173,91	173,05
Holandja	359,10	36 ,00	358,20
Londyn	43,381/2	43,49	43,26
Nowy Jork	8,903	8,923	8,883
Nowy Jork kabel	8,913	8,933	8,893
Paryż	35,051/2	35,14	34,97
Praga	26,44	26,50	26,38
Szwajcarja	173,26	173,69	172,83
Wiedeń	125,93	126,24	125,62
Włochy	46,68	46,80	46,56
Berlin	212,79		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% poż inwest	111,50
5% poż premj dol.	58,00— 58,25
5% poż. konw	55,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—108,00
Bank Polski	0,00—168,00
Bank Przem. Lwów	00,0— 85,00
W. T. F. Cukru	0,00— 34,75
Modrzejów	0,00— 9,00

Tendencja prawie bez zmiany.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 2. 9. 1930 r.

Pszenica march od st. załad. 75—76 kg	248.00—253.00
Pszenica mekl. 75—76 kg. cif Berlin zapł.	0,00 - 255.00
Pszenica saska 76 kg. cif Berlin sprzed.	0.00—255.00

Tendencja na pszenicę przy punktualn. załadowaniu wagonem częściowo poparta, pozatem słabsza.

Żyto march. od stacji załad. 70—71 kg	0.00—187.00

Tendencja dla żyta: Przy punktualnem załadowaniu wagonem częściowo poparta, przy bieżącej dostawie stała.

Jęczmień march. brow. od st. załadowania	204,00—222,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i przemysłowy	183,00—198,00

Tendencja spokojna.

Owies march od st zał stary	18000—193,00

Tendencja słaba.

Owies march od st zał. nowy	157,00—168.00

Tendencja słaba.

Mąka pszenna	29.00—37,00

Tendencja cicha.

Mąka żytnia przemiał do 60%	25,60—27,50

Tendencja spokojna.

Ospa pszenna	9,25— 9,50

Tendencja słaba.

Ospa żytnia	8.50— 9,00

Tendencja słaba.

Groch Victoria	30,00—34,00
Groch pastewny	19,00—20,00
Peluszka	21,00—22,00
Bób polny	17,00—18,50
Wyka	21,00—23,50
Makuch rzepakowy	10,60—11,60
Makuch lniany	18,20—18,40
Wytłoki suche	7,80— 8,60
Śrót Soya	14,70—15,60

Ogólna tendencja niejednolita.

Słoma żytnia pras. drut.	0,70— 0,90
Słoma pszenna pras. drut.	0,60— 0,70
Słoma owsiana pras drut.	0,70— 0,80
Słoma jęczm. pras. drut.	0,70— 0,80
Słoma żytnia dł. wiąz.	0,70— 0,90
Słoma żytnia pras. sznur.	0,65— 0,80
Słoma psz. pras. sznur.	0,60— 0,70
Sieczka	1,40— 1,55

Tendencja cicha.

Siano zwykłe handl. nowe	1,55— 2,00
Tymoteusz luźny, n zbiory	2,60— 3,00
Siano dobre I pokosu nowe	2,10— 2,80
Siano koniczyn., nowe zbiory	2,50— 2,60

Tendencja spokojna.

Siano Mielitz luźne (Warta)	1,65— 1,85
Siano Mielitz luźne (Havel)	1,40— 1,55

Tendencja słaba.

Notowania złotego w Berlinie z dnia 2. 9. 1930 r.

Wypłaty na Warszawę	46,925—47,125
Noty wielkie	46,775—47,175

W pierszwych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI **NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.50

Swoboda! Powietrze! Słońce! i do tego

KREM NIVEA

Daje to zdrową, opaloną cerę. Również przy zachmurzonem niebie, gdyż wiatr i powietrze nadają także skórze bronzowy ton. Przed wystawieniem na działanie słońca skóra musi być jednakże *sucha*. Należy *uprzednio* dobrze wetrzeć Krem Nivea! Przeciwdziała się w ten sposób bolesnemu spaleniu skóry. Krem Nivea jest jedynym kremem, który zawiera euceryt i na tem właśnie polega jego działanie.

Pudełka po zł. 0.40 do 2.60 | Tubki cynowe po zł. 1.35 i 2.25

Wyrób krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

Fw 800

Siła wojska Rzeszy

Z artykułu „Mercure de France"

Znamy już właściwą siłę zmobilizowanej Reichswehry, wynoszącą 20 dywizyj piechoty i 10 dywizyj kawalerji, znamy wskrzeszenie wielkiego sztabu generalnego, znamy nową taktykę i zastąpienie ciężkiej artylerji lotnictwem.

Istnieje jednak mniemanie, że wojsko Rzeszy nie ma ani formacyj specjalnych, niezbędnych dla wojska współczesnego, ani wystarczającego materjału wojennego, a mianowicie, że nie ma ono czynników poza dywizjami, nie ma oddziałów łącznikowych i transmisyjnych, służby automobilowej, czołgów, lotnictwa wojskowego — czyli że nie zdoła podtrzymać wojny dzisiejszej. Rozumowanie to byłoby bez zarzutu, gdyby Niemcy rzeczywiście trzymały się postanowień Traktatu Wersalskiego. Ale tak nie jest.

Wprawdzie wojsko Rzeszy nie ma osobnych oddziałów łącznikowych, ale posunięto jak najdalej wykształcenie istniejących oddziałów w tym kierunku. Poświęcono specjalnie temu wykształceniu manewry z wiosny 1926 i potem liczne manewry kadrowe. Nie dajemy się brać na ogłaszane w dziennikach żale, iż wojsku Rzeszy brakuje tej służby. Aby nie osłabiać armji uderzeniowej przeznaczeniem jej części na tę służbę, wzięto potrzebne oddziały z „Schutzpolizei". Była ona jakby przeznaczona na to, gdyż cykliści i jezdni dla małych jednostek, a motocykliści dla organów dowództwa już się w niej znajdowali i trzeba było tylko ich wyćwiczyć dla celów przyszłej wojny. Mimo opozycji sekretarza stanu Abegg'a, założyciela „Schutzpolizei", w każdym jej bataljonie znajduje się dzisiaj jedna kompanja, kształcąca łącznikowców, druga kształcąca telegrafistów, radjo-telegrafistów i sygnałowców, trzecia ucząca fortyfikacyj i niszczenia obron. Nadto „Schutzpolizei" ma dostarczać oddziałów samochodowych z karabinami maszynowemi i służby sanitarnej.

Rolę i użycie pojazdów samochodowych w armji studjuwały manewry jesienne w roku 1926 w Prusiech Wschodnich. Władze wojskowe zarządziły wówczas spis samochodów, zarazem zastosowały system nagród dla fabrykantów oraz odszkodowań dla posiadaczy samochodów, odpowiadających wymaganiom wojskowym. Prócz tego uzyskano od ministerstwa robót publicznych uwzględnienie celów wojskowych w budowie dróg. Strefa zdemilitaryzowana piędziesięciu kilometrów jest złudzeniem, skoro sieć kolejowa i drogowa jest tak urządzona, że wojsko i pojazdy mogą ją przebyć w ciągu jednej godziny.

Dla służb, wymagających tylko nielicznego personału, jak intendentura lub zdrowotność, korzysta Reichswehra z pomocy „Schutzpolizei" i niektórych stowarzyszeń. Dla służby gazowej stworzono jednostki od dwu lat. W zakresie przemysłu chemicznego istnieje współpraca ze sztabem generalnym, przygotowująca potajemnie udział tego przemysłu w wojnie chemicznej i bakteryjnej.

Samochody opancerzone z karabinami maszynowemi przygotowywane są dla Niemiec w Rosji.

Lotnictwo cywilne dostarczy dowództwu wojskowemu dostatecznej ilości aparatów.

Cechami nowej armji niemieckiej są: zapewnione minimum liczbowe, kadry wykształcone, karne i zacięte, wojsko ożywione poczuciem obowiązku i górujące wiedzą, uzbrojenie i materjał ciągle doskonalone, wpływ dowództwa wojskowego na całą administrację. Stanowi to razem znaczne czynniki siły. Zarzut, iż użycie lotnictwa cywilnego lub przemysłu chemicznego to są raczej możliwości niż pewniki, nie ma wielkiego znaczenia. Także twierdzenie, iż mobilizacji wojska niemieckiego nie będzie można przeprowadzić w tajemnicy, jest nieuzasadnione, gdyż nie jest to mobilizacja narodu uzbrojonego, ale wojska zawodowego, lecz sztab niemiecki od trzech lat najstaranniej przygotowuje mobilizację żołnierzy, mobilizację przemysłu, mobilizację gospodarczą. Jeśli Moltke w r. 1870 powiedział, że wojsko niemieckie jest w stanie mobilizacji stałej, tem snadniej powiedzieć to można o dzisiejszem wojsku Rzeszy.

W obliczu teroru ukraińskiego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Stryj, 1 września.

Nie byłem w swych kochanych stronach, we wschodniej Małopolsce zgórą lat cztery, wyjechawszy do Poznania na kilka dni przed wypadkami majowemi. Wybierając się zaś teraz na kilkodniowy objazd postanowiłem dzielić się swemi spostrzeżeniami z czytelnikami „Kurjera", już choćby tylko z tego względu, że wskutek sabotażowej akcji U. O. W. stała się Małopolska wschodnia najbardziej po Pomorzu aktualną naszą dzielnicą.

Dojechawszy do Lwowa, zakupuję wszystkie miejscowe dzienniki, aby otrzymać pierwszy wgląd w stosunki, pierwszy przekrój chwili.

„Sanacyjny" „Dziennik Lwowski" — o dziwo — nic nie pisze o akcji sobotażowej Ukraińców. Tak bowiem należy zakwalifikować dwudziestowierszową notatkę reporterską o „zbrodniczem podpaleniu U. O. W. pod Bóbrką". Żeby się zaś sprytnie wykpić przed czytelnikami, dziennik ten walczy nawet z Treviranusem.

Nie byłoby to w stylu „sanacji" oświetlać zbytnio antypaństwową akcję terrorystów ukraińskich, jeśli się umieszcza w tym samym numerze trzyszpaltowy artykuł publicysty żydowskiego dr. Arnolda o ideowym profilu społeczeństwa żydowskiego. Dr. Arnold, oceniwszy „wdzięcznie doniosłość intencyj rządu marszałka dla uobywatelnienia mas żydowskich w Polsce" „czeka z bijącem sercem na tę chwilę, w której łącznie z Polakami na wspólnych listach i we wspólnych organizacjach Żydzi walczyć będą rzetelne przedstawicielstwo narodu a nie korporację partyjników". Być może że i członkowie U. O. W. czekają z bijącem sercem na analogiczną chwilę, więc poco ich niepotrzebnie drażnić o jakieś tam głupie napady, rabunki i podpalenia.

Że przypuszczenie co do dążeń do wspólnych organizacyj z Ukraińcami nie jest wyssane z palca, to mamy konkretny dowód. „Sanacyjne" „Słowo Polskie" ma odwagę nawoływać teraz właśnie we wstępnym artykule do organizowania polsko-ruskich spółdzielni. Jest to jawny atak na polskie Kółka Rolnicze, które niepoczytalna garstka maniaków chciałaby zruszczyć. Za pomysł powyższy redakcja „Słowa Polskiego" powinna dostać najwyższe odznaczenie prusko - ukraińskie. — Trzeba sobie przecie zdawać dokładnie sprawę z tego, jaki byłby to cios dla polskiego stanu posiadania. Kółka Rolnicze odegrały przecież bodaj najważniejszą rolę w odrodzeniu narodowem wsi wschodnio - małopolskiej. Kiedy zaczynały one stawiać pierwsze kroki na terenie wsi wschodnio - małopolskiej, stosunki wyglądały przecie rozpaczliwie. Ta trzecia część ludności chłopskiej, która się dziś do polskości przyznaje była w zupełności zruszczona. Z polskością łączyła ją jedynie „polska religja". Stosunki przecie tak się przedstawiały, że Rusini mogli wysunąć, i Bogiem a prawdą mieć szanse wygrania, t. z. kwestji „łacinników". Jednem słowem uważano ludność polską za Rusinów łacińskiego obrządku. To, że kawał „łaciński" się nie udał mamy do zawdzięczenia postawie kleru i bardzo intensywnej działalności stowarzyszeń kulturalno - oświatowych, pracujących wśród ludu. Kółka Rolnicze najwięcej się tutaj przysłużyły. Niosły one bowiem w języku polskim istotną opiekę i starania o chłopa polskiego o jego dobrobyt. Były pionierem polskości. Kto wie, czy właśnie nie Kółkom Rolniczym nie zawdzięczamy przedewszystkiem przynależność Wschodniej Małopolski do Rzeczypospolitej. Hasło wyżej wspomniane jest bardzo niebezpieczne i niedojrzałe. Bodaj częściowe jego zrealizowanie może mieć zupełnie takie same skutki, jak budowanie za czasów przedrozbiorowych cerkwi dla chłopów — to jest całkowite zruszczenie chłopów polskich we wschodniej Małopolsce. Trzeba przecież pamiętać, że odruszczenie chłopa jeszcze nie zupełnie nastąpiło.

Na szczęście zarówno prasa narodowa jak też nawet prasa brukowa daje robocie ukraińskiej poważny odpór. Społeczeństwo budzi się, a sprowokowane potrafi się czynnie przeciwstawić.

X.

Walny zjazd Związku Hallerczyków

Zarząd Chorągwi Śląskiej Związku Hallerczyków przesyła nam następującą odezwę:

Chorągwi śląskiej przypadnie w udziale zaszczyt goszczenia u siebie dorocznego walnego zjazdu Związku Hallerczyków na Rzeczpospolitą Polskę. Świadomi obowiązków, jakie nas czekają, pragniemy godnie wywiązać się z powierzonego nam zadania, dokładając wszelkich starań i zabiegów, by zjazd ten wypadł jak najokazalej. W tych zabiegach liczymy na pomoc i poparcie byłych towarzyszy broni oraz pokrewnych nam organizacyj narodowych i z tego powodu już dzisiaj zwracamy się do Kolegów i Sympatyków naszych z gorącym apelem o jak najżywsze zainteresowanie się projektowaną imprezą związkową.

Nasz doroczny walny zjazd, który odbędzie się w Król. Hucie w dniach 4 i 5 października 1930 r. winien stać się żywiołową imponującą manifestacją tężyzny i sprawności naszej organizacji związkowej, głosem potężnego protestu wobec buty odwiecznego wroga, żywotności i spoistości narodowo myślącego i czującego społeczeństwa, gotowości naszej do obrony praworządności i majestatu narodu polskiego.

Tegoroczny walny zjazd będzie połączony z uroczystym obchodem 10-cioletniej rocznicy „Cudu nad Wisłą" jako wyraz hołdu i czci wobec tych, co piersiami swemi bronili zagrożonej Ojczyzny, z naszym ukochanym generałem Józefem Hallerem, wodzem armji ochotniczej na czele.

Koledzy! Nasz Związek Hallerczyków jest kością pacierzową „Legjonu", stanowiąc gros tych z byłych kombatantów, którzy dotąd nie podporządkowali się partyjnej „Federacji". Pokażemy, że żyjemy jeszcze, mocni naszą wiarą w lepsze jutro, pokażemy, że istniejemy, liczebnie silni, mimo ataków naszych przeciwników. Nie mogli przeciągnąć nas na swoją stronę drogą perswazji, więc starali się rozbić naszą organizację. Zamiary ich spełzły na niczem, a październikowa uroczystość nasza będzie tego najwymowniejszym dowodem.

Nasz doroczny walny zjazd da nam sposobność do założenia przeciw zakusom i roszczeniom Niemców energicznego i potężnego protestu, który winien odbić się w całej Polsce głośnem echem, jako świadectwo bratniej zgody całego narodu polskiego w obronie nienaruszalności granic Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i pamięci naszej o braciach zakordonowych zamieszkujących Śląsk i Mazowsze.

Doroczny walny zjazd winien być żywiołową manifestacją całego obozu narodowego — winien przyciągnąć przedstawicieli partyj, organizacyj, związków i towarzystw, którym leży na sercu troska o to, by nowo powstała Polska stała się tą, o jaką walczyliśmy przeciwko Niemcom, Rusinom i Litwinom — Polską w całem tego słowa znaczeniu!

Nasz doroczny walny zjazd winien pokazać, że my, Hallerczycy, stoimy wiernie w obronie praworządności i majestatu Narodu Polskiego, potępiając bezwzględnie wszelkie koncepcje dyktatorskie i obligarchiczne.

Tu, w tej prastarej Piastów dzielnicy, my Hallerczycy-Ślązacy i Wy, nasi byli towarzysze broni, którzy przybędziecie do nas z wszech zakątków Polski jak długa i szeroka, damy dowód miejscowemu społeczeństwu, temu ludowi śląskiemu, że wiernie stoimy i stać chcemy w obronie praw konstytucyjnych, nadanych mu w uznaniu zasług, położonych przez krew ofiarnie przelaną nad brzegami Odry i Olzy.

Koledzy! Chwile pracy plebiscytowej, która poprzedzała i przygotowała zbrojne wystąpienie ludu śląskiego do walki o przyłączenie Śląska do Macierzy, były zarodkiem Chorągwi śląskiej Związku Hallerczyków. Dziesięć lat mija od chwili, kiedy odkomenderowani z wojska w liczbie kilku tysięcy do pracy plebiscytowej, stanęliśmy tu u siebie w obronie naszej świętej sprawy, — tak jak to czyniliśmy poprzednio, stojąc jeszcze w szeregach na różnych frontach. Rok 1930 to dziesięcio-letnia rocznica powołania do życia, w obronie zagrożonego plebiscytu, śląskich placówek Związku Hallerczyków, zorganizowanych ze względów natury politycznej pod nazwą „Towarzystwa Samopomocy Górnoślązaków b. jeńców wojennych."

W związku z tem nasz doroczny walny zjazd, będzie zarazem uroczystą 10 rocznica ofiarnej pracy hallerowskiej na Śląsku. Temwięcej leży nam na sercu, by doroczny walny zjazd wypadł dla nas gospodarzy uroczystości jak najokazalej i jak najwięcej imponująco, tak ze względu na dobro naszej Chorągwi, jakoteż dla całego Związku jako takiego.

Parolą na dzień 4 i 5 października br. winno być dla wszystkich b. żołnierzy Armji Błękitnej i bratnich nam formacji wojskowych, oraz organizacyj narodowych: „Wszyscy jak jeden mąż na walny zjazd do Król. Huty".

Nasz doroczny walny zjazd, zaszczycony obecnością naszego ukochanego Wodza Gen. Józefa Hallera winien stać się dla Królewskiej Huty dniem święta Hallerczyków w całem tego słowa znaczeniu, stanowiąc manifestację, która zaimponowałaby wszystkim, tak widzom, jakoteż i uczestnikom. Garnąc się koło osoby naszego Wodza damy mu najlepszy dowód przywiązania, szacunku i poważania, jakie żywimy wobec Jego Wysokiej osoby, zacierając pamięć o niecnem wystąpieniu kilku prowokatorskich jednostek, które zdradziecko opuściły sztandar błękitnych. Czołem!

Zarząd Chorągwi Śląskiej Zw. Hal

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Orędzie Forda

W chwilach ciężkiej depresji ekonomicznej, jaka w latach 1920/21 szerzyła się na Nowej Ziemi — jeden, jedyny człowiek znalazł właściwe wyjście z labiryntu piętrzących się wówczas trudności: był nim Henryk Ford, autor paradoksalnego posunięcia, polegającego równocześnie na zniżce cen produktów i zwyżce płac robotniczych. Posunięcie to było niezwykle odważnym eksperymentem. Forda poczy(ywano za maniaka. A jednak eksperyment udał się, a „mędrzec z Detroit" stanął na czele nowej szkoły praktyczno - ekonomicznej, głoszącej hasło „prosperity", dobrobytu. Jako też po śmiałem cięciu, dokonanem przez Forda i naśladowanem przez innych, zapanował w Stanach Zjednoczonych dobrobyt niebywały.

Dopiero w ubiegłym roku, po przysłowiowych siedmiu latach tłustych, „prosperity" załamała się w wirach gorączkowej spekulacji. Lecz nawet teraz nauki Forda znajdują posłuch w jego kraju. Środki walki z kryzysem, stosowane przez prez. Hoovera pochodzą z arsenału detroickiego „kapitana przemysłu". Ale — jak zawsze w podobnych warunkach — w szeregu walczących z kryzysem znaleźli się ludzie słabi, nie dający wiary hasłom Forda. Im to przypisać należy decyzję ograniczenia produkcji i dostosowanie jej do bieżącego popytu, jak również decyzję odnośnie podwyżki cen i obniżenia poziomu płac.

Wszystkie te posunięcia stoją w rażącem przeciwieństwie do tez, bronionych przez Forda, który też zareagował na decyzje swoich przeciwników ogłoszeniem serji artykułów, tłumaczących metodę „szkoły detroickiej" do walki z kryzysem. Ponieważ i my przeżywamy od miesięcy zaostrzające się przesilenie, powinny nas zainteresować wywody sławnego magnata samochodowego, dzisiaj głośne na całem świecie.

Naczelną tezą Forda jest twierdzenie, że nie, jak dawniej sądzono, popyt reguluje produkcję, a naodwrót, produkcja określa popyt. Pozorny ten paradoks znajduje swoje wytłumaczenie w następującem rozumowaniu:

„Jeśli okazuje się, że nagle zbyt moich samochodów natrafia na trudności, znaczy to, że siła nabywcza ludności osłabła. Nie można bowiem przypuszczać, aby już wszyscy posiadali samochody i naskutek tego wozy, znajdujące się w moich magazynach, stanowiły ilość, której już nikt nie potrzebuje.

Jeśli więc stwierdziliśmy, że siła nabywcza społeczeństwa zmalała, wówczas musimy obniżyć ceny naszych wyrobów, tak, aby dotrzeć do tych wszystkich, którzy samochodu potrzebują, ale go nie kupowali, bo był im za drogi.

Oczywiście można obniżyć cenę (nie pogarszając jakości) dopiero wówczas, gdy zrealizowało się oszczędność przy zakupie surowców, przy procesie produkcji i zbytu. Na wszystkiem należy oszczędzać, tylko nie na jednem: na cenie pracy. Trzeba bowiem pamiętać, że robotnik to spożywca i pomniejszenie jego siły nabywczej zwęża możności produkcyjne przemysłu oraz nie należy zapominać, że dobrze opłacany pracownik więcej wytworzy od 2 źle opłacanych. W rezultacie przeto wysoki poziom płac gwarantuje niski poziom kosztów robocizny.

Dlatego uważam, że obniżanie płac, podwyższanie cen i zwężanie produkcji tyle właśnie pomoże życiu gospodarczemu, co średniowieczny lekarz pacjentowi, któremu odpuścił krew po to, „aby go wzmocnić". Tylko obniżenie poziomu cen umożliwi nam zbyt normalnej ilości naszych wozów, zaś podtrzymanie poziomu płac równać się będzie podtrzymaniu siły nabywczej na poziomie, zabezpieczającym rozwój produkcji po linji stałego tanienia".

Tyle słów Forda. Zasługują na rozwagę i . . . wnioski. Do tych powrócimy.

Krótkie informacje gospodarcze

— Kasa Chorych pow. morskiego przystępuje w najbliższym czasie do budowy wielkiego gmachu, który zajmie teren o powierzchni kilku tysięcy metrów kwadr.

— W ciągu lipca r. b. światowa produkcja miedzi osiągnęła według obliczeń fachowców 143.615 t., wobec 145.797 t. w poprzednim miesiącu.

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	25. 8.	26 8	27 8	28. 8	29 8	30 8.
Pszenica						
Warszawa	34,00	34,00	—	33,50	33,00	—
Poznań	33,25	—	32,75	—	32,00	31,50
Lwów	29,00	—	—	31,25	—	—
Lublin	—	31,00	—	—	—	31,00
Żyto						
Warszawa	20,25	20,25	—	20,00	19,75	—
Poznań	21,25	—	20,75	—	20,50	20,30
Lwów	20,50	—	—	20,00	—	—
Lublin	—	18,00	—	—	—	17,75
Jęczmień						
Warszawa	24,00	24,00	—	23,00	23,00	—
Poznań	25,00	—	25,00	—	24,00	23,75
Lwów	20,75	—	—	20,00	18,00	—
Lublin	—	20,00	—	—	—	19,00
Owies						
Warszawa	22,50	22,50	—	22,50	23,00	—
Poznań	20,00	—	19,50	—	19,50	19,50
Lwów	19,00	—	—	—	—	—
Lublin	—	18,00	—	—	—	18,00

W ciągu nowej kampanji zbożowej giełdy zbożowe poraz pierwszy zanotowały silny spadek cen dla wszystkich czterech gatunków zbóż, mianowicie pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa. Straty na cenie pszenicy wynoszą w ciągu tygodnia sprawozdawczego około 1,25 zł na kwintalu, na życie zaś 0,75 zł do 1,30 zł. Najdotkliwsze straty poniósł na rynku poznańskim jęczmień, który staniał o 1,25 zł. Mniejsza jest zniżka w cenie owsa wahająca się około 50 do 75 groszy.

Sam fakt tanienia ziemiopłodów jest w tej chwili dość niezrozumiały, gdyż na giełdach zagranicznych, szczególnie w Niemczech, panuje mocna tendencja. W dodatku krajowa baissa na ziemiopłody przypada na chwilę, kiedy państwowe rezerwy podjęły akcję interwencyjną w celu uzupełnienia zapasów. W kołach rolniczych tłumaczą sobie tę całkiem niespodziewaną zniżkę zwiększeniem dowozów zboża. Tłumaczenie to nie jest pozbawione słuszności, gdyż istotnie w ostatnich czasach, podaż przy dość wielkiej liczbie transakcyj, była w dalszym ciągu bardzo mocna.

Tydzień ubiegły stał pod znakiem międzynarodowej konferencji rolniczej, która w Warszawie zgromadziła przedstawicieli 8 państw południowo-wschodniej Europy. Znane są już rezolucje uczestników obrad. Główną ich myślą przewodnią jest stworzenie wspólnego frontu państw rolniczych oraz wykorzystanie możliwości konsumpcyjnych Europy wyłącznie dla zbóż europejskich, coby się dało uskutecznić jedynie przez stałe wypieranie importu zbóż amerykańskich. Nie należy oczywista przeceniać wartości tych uchwał, których wprowadzenie w życie nastręczy niezawodnie dużo trudności. Niektóre uchwały są nawet w chwili obecnej — zdaniem naszem — niemożliwe do zrealizowania jak np. premjowanie eksportu zbóż. Uchylenie premjowania da się uskutecznić wówczas dopiero, kiedy wszystkie państwa zobowiążą się powstrzymać od premjowania swojego wywozu, a nie jak się to dzieje obecnie, podwyższać premje eksportowe, albo nawet zaprowadzać nowe premje.

Masło

Zmniejszający się w dalszym ciągu popyt na masło w głównych krajach konsumcji oraz, pewne wzmożenie podaży, zwykle występujące po ukończeniu żniw, spowodowały w ostatnich trzech tygodniach obniżenie się notowań. Pomimo pesymistycznych głosów, że czeka nas dalsza depresja, mogąca doprowadzić do katastrofalnego poziomu cen z okresu wiosennego b. r., daje się zauważyć w ostatnich dniach tendencja ku stabilizacji cen na obecnym poziomie. Odnosi się to szczególnie do rynku niemieckiego, gdzie przy obecnych cenach obroty się ożywiły, co powstrzymało dalszy spadek cen a nawet wzmocniło tendencję rynkową. Na rynku londyńskim wzmożona podaż w dalszym ciągu przeciwdziała polepszeniu tendencji. Na rynkach francuskim i belgijskim zbyt nie natrafiał w ub. tygodniu na trudności.

Na rynku krajowym podaż masła duża przy osłabionym popycie, tendencja słaba.

Jaja

Mocniejsza tendencja na rynkach jajczarskich utrzymuje się w dalszym ciągu, chociaż sezonowa poprawa cen, normalnie występująca w miesiącach letnich i jesiennych, odbywa się w roku bież. bardzo powoli. W chwili obecnej żywsze obroty przy niezmienionych wzgl. lekko zwyżkowych cenach mają rynki niemiecki, szwajcarski, czeski i austrjacki. Rynek londyński jest w dalszym ciągu słaby, podobnie rynek francuski zajmuje stanowisko wyczekujące przy niewielkich obrotach. Dzięki pięknej pogodzie w ub. tygodniu produkcja się nieco wzmogła, z drugiej jednak strony zakończenie wakacyj szkolnych i powrót z wywczasów letnich do miast powiększy zapotrzebowanie na jaja.

Na rynku krajowym sytuacja mocniejsza, ceny lekko zwyżkowały. Przy obecnych cenach krajowych eksport kalkuluje się słabo. Kupcy gromadzą zapasy w oczekiwaniu zwyżki cen na zagranicznych rynkach zbytu.

Bydło i mięso

Sytuacja w ub. tygodniu na rynku krajowym była pod znakiem mocnej tendencji. Zapotrzebowanie w porównaniu z poprzednim tygodniem nieco się zwiększyło, co pozostaje w związku z powrotem ludności miejskiej z uzdrowisk, natomiast dowozy były średnie. Naogół na ważniejszych rynkach krajowych zwyżkowały ceny bydła rogatego i [illegible]cizny, ceny cieląt utrzymane. Jedynie w Lublinie notowania nierogacizny spadły nieco. Urzędowe notowania gdańskiej targowicy na bydło i mięso utrzymały się na poziomie poprzedniego tygodnia.

Na rynkach niemieckim, francuskim i praskim spadły w ub. tygodniu ceny nierogacizny, na rynku wiedeńskim pozostały one bez zmian, natomiast obniżyły się tam ceny bydła rogatego, podczas gdy pozostałe rynki miały tendencję utrzymaną.

Towary kolonjalne

W dziale towarów kolonjalnych, specjalnie herbaty, aukcje londyńskie wykazują tendencję zniżkową. Oprócz istotnego zubożenia ludności, i to nietylko kontynentu europejskiego, poważnym czynnikiem wpływającym ujemnie na kształtowanie ceny rynkowej, jest wielka ilość zapasów, które dotąd zalegają składnice. Ta okoliczność skłania producentów do ograniczenia produkcji. Na rynku kakao również mamy zniżkę cen, która szczególnie dotknęła afrykańskich gatunków. Zniżkę cen rozciąga się poza tem niemal na wszystkie gatunki artykułów kolonjalnych, nie wykluczając sardynek, owoców, pierzu, korzeni, kawy i t. d.

Niedawno temu zaniepokojono opinję publiczną wiadomością, że rząd zamierza zaprowadzić monopol herbaciany. W kołach dobrze poinformowanych liczą się z tem, że jakkolwiek z pewnością nie zostanie wprowadzony monopol herbaciany, to przecież najprawdopodobniej wprowadzi się banderolę, skutkiem czego herbata będzie się ukazywała obowiązkowo w opakowaniu przepasanem banderolą. Wkrótce mają się nawet rozpocząć narady na ten tamat tak, iż lada dnia oczekiwać należy realnych postanowień.

Chmiel

Niedocenianym artykułem rolniczym jest chmiel, który we większych ilościach hoduje się na kresach wschodnich, w Lubelszczyźnie, oraz kilku powiatach województwa poznańskiego. Produkcja krajowa jest wcale potężna: w roku bieżącym produkcja krajowa wyniesie przeszło 40 tys. centnarów, z czego na konsumcję wewnętrzną zużytkowuje się około 15 tys. ctr. Reszta siłą faktu przeznaczona jest na eksport, który jednakowoż idzie bardzo opornie. Skutkiem tego mamy dotąd jeszcze z roku ubiegłego zapas, wynoszący około 10 tys. ctr. niesprzedanego chmielu. Mimo dostatecznej produkcji chmielu w kraju, wiele browarów sprowadza ten surowiec z zagranicy, tłumacząc swe postępowanie tem, że chmiel zagraniczny jest jakościowo lepszy oraz, że jest lepiej przygotowany do użytku. W związku z tem pozostaje projekt, jak najwcześniejszego standaryzacji chmielu krajowego.

Manufaktura

W branży manufaktury wysuwa się na plan pierwszy zagadnienie uzdrowienia stosunków handlowych. Po niebywałej ciężkiej sytuacji, trwającej od dwóch lat, zaczęto obecnie poważnie zastanawiać się nad unormowaniem warunków kupna oraz zasadami wytwórczości. Zdaniem fachowców chwilowe ożywienie w handlu manufakturą nie przyniesie jeszcze zupełnego uzdrowienia działu włókienniczego, przyczem obecnego przesilenia dopatrywać należy się przedewszystkiem w przestarzałej strukturze produkcji, nieodpowiedniej polityce gospodarczej, braku kapitału obrotowego i nadmiernych podatkach. Najmniej ważną przyczynę stanowi przewaga wielkich wytwórni nad małemi warsztatami przędzalnemi, które zostały przez wielki przemysł pochłonięte, lub zmuszone do zaprzestania pracy ze względów konkurencyjnych.

W chwili obecnej przemysł łódzki przechodzi dość ostre tarcia, dokonywujące się między pracodawcami i pracobiorcami. Przemysłowcy dążą do obniżania płac, czemu bardzo ostro przeciwstawiają się robotnicy, grożąc nawet powszechnym strajkiem. Łącznie z tem wysuwają robotnicy sprawę przestrzegania 8-godzinnego dnia pracy, oraz innych przysługujących im przywilejów socjalnych, które ostatnio w następstwie ostrego przesilenia w Łodzi zostały w wielkiej mierze naruszone. Jedna i druga strona usiłuje konflikt rozwiązać drogą pertraktacyj.

Skóry

Ostatnie dni przyniosły dalsze ożywienie w branży skór, co dowodzi, iż sezon rozpoczął się na dobre. W hurcie dają się odczuwać braki zapasów w materjałach oraz większego wyboru. Rozwój sezonu idzie jak dotychczas w tempie zadawalającym, a najbliższe tygodnie przyniosą niezawodnie duże obroty na wszystkie wyroby. Tendencja dla wszystkich rodzaji skór ustalona. Na towary zagraniczne mocna, szczególnie na rynku naszym, gdzie odczuwa się braki. Również dobre ceny wykazują wyroby krajowe. Skóry krajowe, tak ciężkie jak i lżejsze staniały, z wyjątkiem Krakowa. Słaba tendencja na skóry utrzyma się w kraju prawdopodobnie dłużej, gdyż zubożała ludność wiejska wyzbywa się szybko nadmiaru bydła. Wątpliwe jest, czy spadek cen odbije się również na wyrobach gotowych.

Co to jest Odol?

ODOL nie jest wodą do ust w potocznem znaczeniu tego słowa, lecz przyjemnym środkiem antyseptycznym, którego stałe używanie nadaje oddechowi czystość i świeżość. Silne działanie dezynfekcyjne ODOLU wstrzymuje rozwój czynników gnilnych i fermentacyjnych, które powodują choroby zębów i szpecą je. Dzięki ODOLOWI posiadamy piękne i zdrowe zęby, które przyczyniają się do radości życia.

Tw 302

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Polsko - francuskie tow. dla handlu z Polską.** Istniejące już od dłuższego czasu w Paryżu tow. pod nazwą „Societe Franco - Polonaise pour l'Importation" zostało zreorganizowane i przekształcone i działa obecnie pod firmą Societe Commerciale pour la Pologne". Siedzibą towarzystwa jest Paryż. Kapitał zakładowy nowej firmy wynosi 750.000 fr. Zadaniem towarzystwa jest głównie handel artykułami spożywczemi pochodzenia zwierzęcego, a więc mięsem, jajami, bitym drobiem, zwierzyną oraz rybami.

(k) **Przygotowania do eksportu cukru.** Wielki magazyn firmy „Cukroport", długości 150 mtr., budowany na nadbrzeżu polskiem wkrótce oddany będzie do użytku. Magazyn ten będzie mógł pomieścić około 15.000 t. cukru. Czynione są już przygotowania do budowy drugiego magazynu tej firmy. Magazyn ten, który będzie większy od poprzedniego, składać się będzie z trzech kondygnacyj i będzie mógł pomieścić 35.000 t.

WODA KWIATOWA
CZTERECH KRÓLI
(CARRE de ROIS)
POLECA
TWO BROCARD & CIE
zw 3612

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Konkurs modeli latających

Wiadomość, która powinna zainteresować młodzież

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, Komitet Miasta Poznania, pragnąc uwidocznić wyniki prac młodzieży, zajmującej się modelarstwem lotniczem, czy to na terenie szkół czy też posiadającej własne modelarnie lub pracującej samodzielnie, orangizuje wielki konkurs modeli latających, odbyć się mający w dniach 13 i 14 bm. Konkurs dotyczy jedynie modeli latających. Udział brać mogą wszyscy modelarze zamieszkali na terenie Poznania oraz wydzieleni w oddzielną grupę instruktorzy modelarstwa lotniczego. Zgłoszenia należy nadesłać do dnia 6 bm.; należy w nich podać imię i nazwisko, dokładny adres, szkołę i klasę wzgl. zawód, ilość modeli, ich rodzaj i klasę. Regulaminowo przepisane zgłoszenia otrzymać można w Komitecie LOPP. miasta Poznania, ul. Grobla 15, pokój 155. Tam też należy skierować zgłoszenia. Pożądanem jest dołączenie do zgłoszeń planów i fotografij modeli. Dla członków LOPP. jest udział w konkursie bezpłatny, niecłonkowie natomiast opłacają po 5 złotych od każdego zgłoszonego modelu. Dopuszczalnym jest start kilku modeli w jednej klasie przez jednego zawodnika z tem jednakże, że nagrodę w danej klasie może uzyskać tylko jeden model.

Komitet LOPP. m. Poznania wyznaczył 800 złotych na nagrody wartościowe. Komitet konkursowy zabiega o uzyskanie dalszych nagród wartościowych.

Współzawodniczyć mogą tylko własnoręcznie wykonane modele. Dozwolonem jest użycie części fabrycznych jak śmigła, kółka, łożyska kulkowe itp. Modele dzielą się na trzy klasy: a) modele kadłubowe, b) modele belkowe, c) modele rekordowe.

Modele kadłubowe muszę mieć kadłub zamknięty, okrywający całkowicie silnik gumowy, którego największa szerokość winna wynosić najmniej 5 proc. rozpiętości modelu. Niedopuszczalnem jest wmontowanie beleczki motorowej. Modele winny posiadać podwozie pozwalające na start z ziemi i lądowanie. Odległość haków nie może przekraczać rozpiętości modelu.

Modele belkowe muszą mieć podwozie pozwalające na start z ziemi i lądowanie. Odległość haków nie może przekraczać rozpiętości modelu.

Modele rekordowe mogą mieć kształt i wymiary dowolne.

Modele wszystkich klas winny mieć zapęd gumowy. Modele klasy a i b wykonują po 4 loty: dwa z ręki i dwa z pomostu ułożonego na ziemi. Modele klasy c startują 3 razy dowolnie. Mylne starty będą unieważnione. Modele wszystkich klas walczą o największą przebytą drogę i najlepszy zdobyty czas. W razie jednakowych wyczynów pierwszeństwo mają modele o mniejszej długości lub o większem obciążeniu powierzchni nośnej. Modele może demonstrować tylko jego wykonawca. Modele o płaszczyźnie profilowanej zyskują w końcowej punktacji 10 proc. punktów ogólnych. Niedopuszczalne jest startowanie z modelami, odrzucającemi w locie gumę i śmigło. Dozwolone jest stosowanie przyrządów ułatwiających start modelu pod tym warunkiem, że model nie odrzuca przyrządu po wykonaniu startu. Nie wolno modeli przy starcie podrzucać lub popychać.

Wyścigi konne

Drugi dzień wyścigów konnych z totalizatorem, urządzanych przez Wielkopolskie Towarzystwo Wyścigów Konnych odbędzie się w środę, 3 bm. Początek o godzinie 15,30. Rozegranych zostanie 6 gonitw (1 płaska, 2 z płotkami i 3 z przeszkodami). Koni zgłoszono do płaskiej 7, do płotowych 12, a do przeszkodowych 18. Ze znanych jeźdźców gentlemanów przyjechał p. por. Tuński — znakomity jeździec w gonitwach przeszkodowych. W najbliższych dniach przyjeżdża baron Römmel.

Wyjaśniamy w sprawie totalizatora: jeżeli udział w gonitwie biorą 2 konie jednego właściciela — wówczas stawki na konia wygrywającego mogą być przyjmowane tylko na ogół koni tego właściciela (na stajnię), a stawki robione na konie, z płatnem miejscem, na każdego konia osobno

Miejsce postoju autobusów

Miejsce postoju autobusów

Prezydent stoł. m. Poznania komunikuje, że w porozumieniu z magistratem — wydział VII. jako zarządem drogowym, wyznaczył po myśli § 10 — ust. I. — rozporządzenia ministerjalnego z dnia 17. 4. 29 r. o ruchu autobusów na drogach publicznych (Dz. U. R. P. nr. 55/29 — poz. 439) jako miejsce postoju wzgl. przyjazdu i odjazdu autobusów kursujących przez Luboń—Puszczykowo, przez Żabikowo—Stęszew i przez Winiary—Oborniki, nowo na ten cel urządzony plac Prezydenta Drwęskiego. Autobusy przystawać tam będą od dnia 5 bm.

Plan przyjazdów i odjazdów autobusów umieszczony będzie na miejscu niebawem.

Wpław przez Poznań

Wyścig o puhar „Wielkopolskiej Ilustracji", mający odbyć się w nadchodzącą niedzielę o godz. 16 na przestrzeni 5 000 m. wzbudził wielkie zainteresowanie w kołach sportowych Poznania. Między innymi klub sportowy „Warta" zgłosił cały szereg zawodników, którzy w niedzielę bronić będą barw swojego klubu. Z ilości napływających zgłoszeń można wnioskować już dziś, że liczba uczestników w tej imprezie będzie imponująca i przekroczy z pewnością zeszłoroczną.

KALENDARZYK

Wtorek, 2 września 1930.

Słońce: wschód 5,03 — zachód 18,40 — długość dnia 13 godzin 37 min.

Księżyc: wschód 16,48 — zachód 23,12 — po I kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 12 st. Cels. — Pochmurno — Wiatr północno - wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 758 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 19 st. Cels., najniższa plus 11 st. C.

Przepowiednia pogody na środę: Chwilami pogodnie i częściowo zwyżka temperatury; pozatem zmiennie i chłodno, miejscami drobne deszcze.

Kal. rz.-kat.: Maksym M. — jutro Izabella Kr.

Kal. słow.: Czcibóg — jutro Bronisława.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Tow. Przemysłowe „Dźwignia", Łazarz.** Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 20 w lokalu p. Dusika przy ul. Marsz. Focha 62.

— * **Zw. Hallerczyków — Placówka Poznań.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 20 w lokalu zebrań przy ul. św. Marcina 65. Zaprasza się członków, Hallerczyków niezrzeszonych i sympatyków.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" Poznań III.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 3 bm. o godz. 20 w lokalu p. Zawadkowej.

— * **„Sokół" Poznań IV. — św. Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 3-go b. m. w lokalu Zw. Kolejarzy Polskich przy ul. Spokojnej 24. Na porządku obrad m. i. referat p. redaktora Powidzkiego o podróży do Belgradu.

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Poznań VI. Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 2 bm. o godz. 20 w salce domu amarantowego przy ul. Słowackiego 19-21.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Wymiana banknotów włoskich.** Król. Włoski Konsulat na obszar województw łódzkiego, pomorskiego i poznańskiego, z siedzibą w Łodzi, podaje do wiadomości publicznej, iż w myśl art. 11 dekretu Król. z dnia 6 maja 1926, nr. 812, zastąpionego przez ustawę z dnia 25-go czerwca 1926 nr. 1262, ulegną przedawnieniu banknoty Banco di Napoli i Banco di Sicilia, nie przedstawione do wymiany w Banca d' Italia do dnia 31 grudnia 1931 r. Posiadacze wymienionych banknotów zechcą we własnym interesie przesłać je bezpośrednio do Italji lub też przekazać do Król. Konsulatu w celu uskutecznienia ich wymiany.

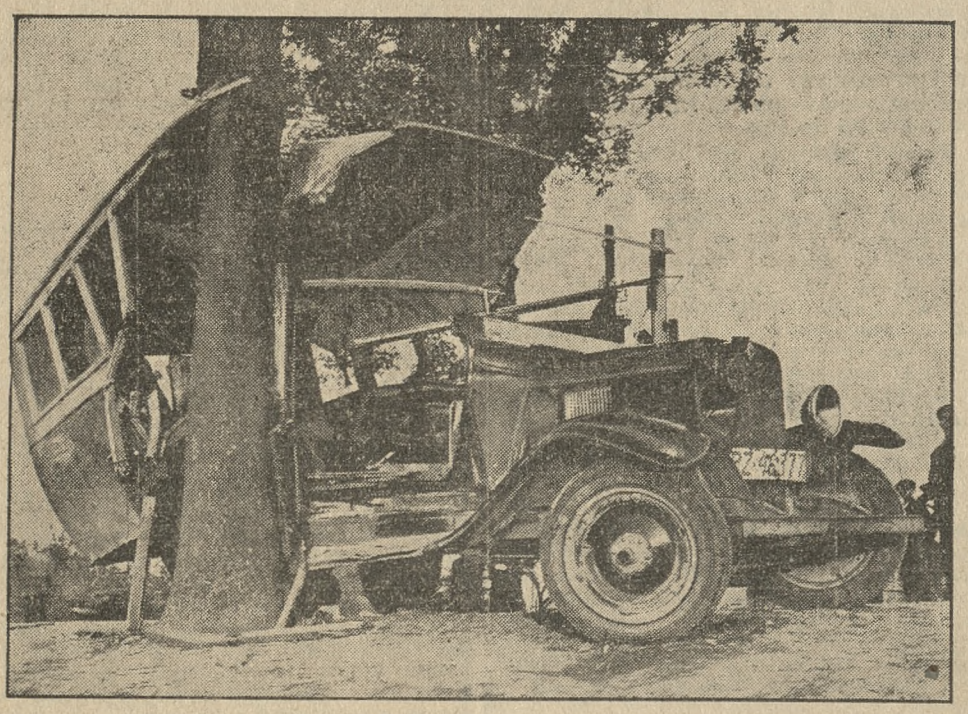

Katastrofa autobusowa w Fabjanowie. W dzisiejszym porannym numerze „Kurjera Pozn." podaliśmy szczegółowy opis wczorajszej katastrofy autobusowej w Fabjanowie, której ofiarą padło 16 osób. Na powyższem zdjęciu, dokonanem przez p. M. Bilażewskiego, widzimy rozbity autobus,

oraz samochód „Essex", który spowodował całą katastrofę dzięki nieodpowiedzialnemu kierownictwu.

Przy licznych dolegliwościach kobiecych, naturalna woda gorzka **„Franciszka Józefa"** sprawia znakomitą ulgę. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 3615

— * **Szkoła Muzyczna im. Chopina** przy ul. 27 Grudnia 19 rozpoczyna naukę dnia 3 bm. Zgłoszenia uczniów do klas fortepianu, skrzypiec, wiolonczeli, organów i śpiewu solowego przyjmuje się pod wyżej wskazanym adresem.

— * **Ochronka p. w. Św. Teresy od Dziec. Jezus.** Przedszkole dla inteligencji, mieszczące się przy ul. Dąbrowskiego nr. 15, rozpoczyna swe zajęcia dnia 3 bm. o godz. 9 rano. Zapisy na pozostałe wolne miejsca przyjmuje się codziennie między godz. 9 a 11.

— * **Szczepienia ochronne przeciw błonicy (dyfterji) i płonicy (szkarlatynie)** w Szpitalu św. Józefa zostały wznowione i odbywają się we wtorki, czwartki i soboty od godz 14 do 15. Szczepienia są bezpłatne.

— * **Stacja Dożywcza przy Uczelni Dąbrówki** zawiadamia, że wydawanie śniadań mlecznych rozpocznie się dopiero od 1 października.

— * **Koło Mat. - Fiz. S. U. P.** udziela informacyj o warunkach studjów nowowstępującym na matematykę, fizykę i astronomję codziennie od 10—11 w lokalu Koła, Poznań - Zamek, parter, lewo

— * **Co będzie 7 bm. w Bulewardzie (Plac Nowomiejski 5)?** Oto wskutek niepogody w dniu 17 sierpnia b. r. nie odbyła się wenta i koncert na rzecz ubogich i starców parafji Farnej; odbędą się 7 bm. Milutki ogród — sympatyczny koncert i wiele niespodzianek. Już dzisiaj zaprasza Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze.

— * **Licytacja psów bezpańskich.** W piątek, dnia 5 bm. o godz. 10 przed poł. odbędzie się na dziedzińcu taboru miejskiego przy ul. Wolnica 1 publiczna licytacja psów i to charta, 4 wilków, 2 foksterjerów, 2 polowczyków, szpica i psa podwórzowego.

— * **Służba telefoniczna między Polską a Indjami Holenderskiemi.** Z dniem 19 sierpnia dopuszczono do ruchu telefonicznego między Polską a Indjami Holenderskiemi miejscowość Garoet (wyspa Jawa). Opłata za 3-minutową rozmowę zwykłą w relacjach z Garoet wynosi 130 franków złotych. Należność tę przelicza się na obiegowe złote polskie według ekwiwalentu obowiązującego w danym dniu dla złotego polskiego i franka złotego. (Obecnie 1 fr. równa się 1,80 zł). — Bliższych informacyj udziela urząd telegraficzny w Poznaniu przy ul. Pocztowej nr. 6 (nr. tel. 57-07 i 57-09. (PAT.)

— * **Katolicki Związek Polek** przypomina, iż czytelnia pism społecznych, znajdująca się przy św. Marcinie 68 w lokalu własnym, jest otwarta w środy od godz. 17—21 i w soboty od godz. 10—13. W czytelni jest kilkadziesiąt pism kobiecych katolickich w języku polskim, francuskim, angielskim i niemieckim, oraz liczne pisma społeczne, które mogą służyć jako materjał informacyjny dla osób pracujących w organizacjach. — Wstęp Wolny.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Poziom kosztów utrzymania** w miesiącu sierpniu br. obniżył się w porównaniu z stanem ustalonym na miesiąc poprzedni o 0,56 procentu, jak to na dzisiejszem swem posiedzeniu stwierdziła Wojewódzka Komisja do badania zmian kosztów utrzymania pracowników handlowych i przemysłowych.

— * **Inwestycje wodociągowe.** Dyrekcja Wodociągów Miejskich przystąpiła w tych dniach do układania 300 mm. przewodu wodnego na ul. Podwale na odcinku od ul Warszawskiej do mostu Św. Rocha. Długość nowego wodociągu wyniesie przeszło 1000 m. Koszt budowy wynosi około 50 tys. zł. Przy pracy magistrat zatrudnia około 30 robotników. Tereny, na których Dyrekcja Wodociągów przystąpiła do układania nowego przewodu, były dotychczas zaopatrywane w wodę z Głównej przewodem 150 mm. Obecnie prowadzone prace mają na celu włączenie tych terenów do przewodu 300 mm., biegnącego od nowego mostu, zaopatrując tym sposobem okolicę ulicy Podwale dostatecznie w wodę o wysokiem ciśnieniu. Ostatnio Dyrekcja Wodociągów ukończyła układanie 150 mm. przewodu na odległości 200 m. w al. Reymonta. — Na przyszłość przewidziane są prace przy ułożeniu 500 mm. przewodu od Rynku Wildeckiego do Dębca. Przewód ten będzie miał za zadanie połączenie głównej stacji wodnej z miastem i jest jedną z prac, zmierzających do zlikwidowania poszczególnych stacyj wodnych a do rozbudowania stacji głównej, mieszczącej się poza torem kolejowym do Ostrowa. (ch)

— * **Zabieg prawny uczniów.** Mistrz ślusarski Włodzimierz Janke, ul Naramowicka 22, doniósł, że uczniowie jego Bronisław Nowak z Kiekrza, Bolesław Mańczak (Piotra Wawrzyniaka 24) i Marjan Dąbrowski (św. Wojciech 16) przywłaszczyli sobie bezprawnie różne części

samochodu oraz narzędzia ślusarskie, wartości około 3000 zł. Jak się w toku dochodzeń wykazało, uczniowie zabrali te przedmioty jako zastaw za nieuregulowaną pensję, z którą Janke od pewnego czasu zalegał. (k)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Powodu samobójstwa** popełnionego w dniu 28 ub. m. przez Helenę Łakomą, ul. św. Czesława 18, która cierpiała od kilka miesięcy i była nerwowo chora, należy dopatrywać się w silnej depresji psychicznej, wywołanej gwałtownym rozstrojem nerwowym. Nieboszczka nie zdradzała poprzednio skłonności samobójczych.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzieże i włamania.** Przy ulicy Żydowskiej 9 nieznani złoczyńcy weszli przez niezamknięte okno do pracowni szewskiej p. Józefa Boruskiego i skradli większą ilość obuwia. — Na placu rozrywkowym Sielanka przy Drodze Dębińskiej skradziono p. Wincentemu Zandeckiemu zegarek z łańcuszkiem, wartości około 200 zł. — Z mieszkania p. Aleksandra Ciapcińskiego przy ul. Skarbowej 3, skradziono odzież męską wartości około 300 zł. — Ze składu obuwia p. Walentego Rybickiego przy ul. Woźnej 1 skradziono obuwia za 400 zł. — Przy ul. Mylnej 3 z mieszkania p. Czesławy Czarneckiej skradziono 60 zł i biżuterję wartości około 300 zł. — Przy ul. Mielżyńskiego z podwórza skradziono rower męski p. Tadeusza Jagnatowskiego z Wrześni. Rower miał nr. rej. 4125 Września. — Podczas postoju na ul. Woźnej skradziono koło zapasowe samochodu p. Mieczysława Stankiewicza, Wodna 14. — Na ślad systematycznych kradzieży wpadł w tych dnach przedsiębiorca Leonard Janowski, ul. Kanałowa 15. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Zderzenia samochodów z rowerami.** W Gnieźnie na skrzyżowaniu ulic przed hotelem Lecha samochód osobowy, kierowany przez szofera Czesława Graesera z Gniezna, zderzył się z cyklistą Wojciechem Kozłowskim. Rowerzysta ma złamany obojczyk, uszkodzony też został dotkliwie rower. — Drugi wypadek zderzenia się samochodu z cyklistą zaszedł w tych dniach na drodze pomiędzy Białężynami a Grzymisławicami w pow. wrzesińskim. Samochód osobowy P Z 43951, kierowany przez szofera Telesfora Gąsieckiego z Poznania, najechał na jadącego rowerem 60-letniego Marcina Staszaka z Kaczanowa. Staszak odniósł bardzo ciężkie rany na plecach i głowie. Poranionego przewieziono do szpitala we Wrześni. Winę przypisuje się cykliście, który w chwili przejazdu samochodu zboczył nagle z drogi. (k)

— * **Strzelił do ojca.** W Wygodzie Plugawskiej w pow. ostrzeszowskim Leon Krowicki usiłował zabić swego ojca, Idziego. Syn strzelił do ojca z krótkiego karabinu, chybiając na szczęście. Sprawą zajęła się policja, niegodziwego syna aresztowano. (k)

— * **Zaczadzenie w kotle gorzelni.** W Dobrojewie w pow. szamotulskim zaczadził się 48-letni robotnik Marcin Pujanek, zatrudniony czyszczeniem kotła gorzelni, który był napełniony poprzednio wodą siarczaną. Widocznie wszedł on do kotła zbyt wcześnie, zanim gaz wywietrzał. Przywołani na miejsce wypadku dwaj lekarze, zdołali już tylko stwierdzić śmierć. (k)

— * **Rabunek na ulicy.** W niedzielę wracała z dworca w Gnieźnie p. Wiktorja Prusowa z ul. Trzemeszeńskiej 71. Wtem dostąpił do niej niejaki Tadeusz Lewicki z ul. Sienkiewicza 2 i wyrwał jej torebkę, zawierającą dokumenty osobiste oraz 2 zł gotówki. (br)

— * **Pożar stogów.** W Strzałkowie spłonęły w ubiegłą sobotę dwa stogi pszenicy p. Cz. Maciejewskiej, wartości 8500 złotych. Pożar spowodowały dzieci, bawiące się zapałkami. Stogi były ubezpieczone w Krajowem Ubezpieczeniu Ogniowem. (br)

— * **Tragiczny wypadek.** Bawiący na wakacjach u rolnika Mikołajczaka we Werkach 10-letni Z. Lawrenz wpadł wskutek nieuwagi do torfowiska i utonął, nim pomoc nadbiegła. Zwłoki nieszczęśliwego chłopca zdołano wyciągnąć z wody. (ski)

Przytułek dla bezdomnych na Zawadach

Do socjalnych urządzeń miejskich, najbardziej odpowiadających ostatnim wymogom techniki sanitarnej, należy zaliczyć dom dla bezdomnych na Zawadach.

Jest to wielki budynek murowany, mieszczący osobno sypialnie dla kobiet i mężczyzn, jadalnię, natryski, umywalnie i magazyn. Dom mieści 162 łóżka dla mężczyzn i 54 dla kobiet. Po uzyskaniu zezwolenia na nocleg, petent zgłasza się w oźwierni domu, gdzie za okazaniem dowodu osobistego i karty bezrobocia otrzymuje numer. Następuje kolejno złożenie rzeczy w magazynie i natrysk. Poczem bezdomni udają się na spoczynek. Rano o 6-tej wstanie, mycie, śniadanie i wyjście na miasto. Sprawna służba zakładu utrzymuje trudny nieraz ele-

Ossendowski

Okręty zbłąkane

sensacyjna i niezwykle ciekawa powieść ukazywać się będzie w Wielkopolskiej Ilustracji od połowy września.

ment we wzorowym porządku. W całym domu panuje doskonały ład, porządek i wzorowa czystość. Część prac wykonują sami bezrobotni. Frekwencja domu wynosi w przeciętnej około 70 osób.

Dom okalają baraki dla eksmitowanych bezdomnych. Baraki te posiadają 62 mieszkania. (ch)

Umocnienie brzegu Warty

U wylotu nowego mostu na Miasteczku okoliczny brzeg jest ciągle zmywany i zrywany wodą deszczową. Magistrat przystąpił do umocnienia tego brzegu w ten sposób, że znajdującą się tam ziemię usunie, używając jej do wyrównania terenów biegu górnej Warty. Brzeg zostanie ułożony z odpowiedniejszego materjału. Przy pracach tych magistrat zatrudnia 30 ludzi. (ch)

Rozbieranie Warowni Reformatów

Zmierzając do zniesienia pierwszego kręgu fortów okalających Poznań, magistrat miasta, spiesząc z pomocą licznie zarejestrowanym bezrobotnym w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy zatrudnia ich pokaźną liczbę przy rozbiórce warowni Reformatów i Marcinkowskiego. Warownię Reformatów spotka podobny los, co warownię Marcinkowskiego, wielkie zbocza ziemi, biegnące od fortu w kierunku ulicy Warszawskiej, zostaną zupełnie usunięte. Ziemia będzie użyta do zasypywania bagień, powstałych na terenach warowni Rocha, a uzyskane w okolicach ul. Warszawskiej w ten sposób tereny magistrat przeznaczy na tereny budowlane, częściowo na ogródki działkowe. Są tu projektowane Dom Matki i inne. Ocaleje z warowni sam środek, budynek podobny do budowli, pozostałej po warowni Marcinkowskiego, w której mieści się obecnie baon sanitarny. Budowlę tę w tej chwili zamieszkują bezdomni.

Prace przy rozbieraniu warowni są już tak daleko posunięte, że zwalono ziemię z trzech bastjonów okalającego fort głównego muru obronnego i przystąpiono do rozrywania murów. Uzyskiwaną stąd cegłę, w formacie polskim 15×30 cm., magistrat sprzedaje w ilościach mniejszych od 100.000 na budowę domków rodzinnych. Prace prowadzi się na akord. Pracuje 250 ludzi oraz 12 par koni na dwie zmiany. Ułożono 2800 m. toru kolejki, po którym jeździ 60 wywrotek. Przy rozbiórce kazamaty koło warowni Marcinkowskiego magistrat zatrudnia 18 ludzi. Wszystkie te prace są prowadzone doraźnie, tak, że ostatecznego ukończenia ich terminu nie można ustalić. (ch)

SPORT

Hokej na trawie

Lechja Warta 2:0 (2:0). Zasłużone zwycięstwo Lechji. Obie drużyny z rezerwami. Bramki uzyskał Kudłobowski. Sędziował p. Kurek.

Lekka atletyka

„Warta" B. — „S. M. P." 80:46. Warta mimo osłabionego składu odniosła łatwo zwycięstwo nad zdekompletowaną drużyną „SMP". Wyniki jak na klasę B. osiągnięto wcale dobre. Ruchliwość „SMP." wróży piękną przyszłość, bowiem posiada ono już dziś w swych szeregach kilka nieprzeciętnych jednostek. Wyniki były następujące: 100 m.: 1. Wojtkowiak (W.) 12, 2. Łaszyk (SMP.), 3. Marciniec (W.), 4. Porawski (SMP.); 400 m.: 1. Iwański (W.) 56 s., 2. Korek (W.), 3. Wieszczyński (SMP.), 4. Zugehoer (SMP.); 1.500 m.: 1. Gruchot (W.) 4.46.6, 2. Kamiński (SMP.); 3. Burchardt (SMP.), 4. Pawlak II. (W.); 5.000 m.: 1. Kluge (SMP.) 17:11.6, 2. Kaźmierczak (W.), 3. Maciejewski (SMP.), 4. Stróżyk (W.); 4×100 m.: 1. Warta (Wojtkowiak, Iwański, Korek, Marciniec) 48.2 s., 2. (SMP.): sztafeta olimpijsska: 1. Warta (Korek, Marciniec, Iwański, Wojtkowiak) 3:52.2, 2. Warta II., 3. SMP.; skok w wyż: 1. Brzyński (SMP.) 1.60 m., 2. Łaszyk (SMP.) 1.60 m., 3. Thamm (W.) 1.53 m., 4. Jarosławski (W.) 1.35 m.; w dal: 1. Stefański (W.) 5.86 m., 2. Łaszyk 5.68 m., 3. Thamm 5.63 m., 4. Porawski 5.44 m.; o tyczce: 1. Tonder (W.) 3.10 m., 2. Janicki (SMP.) 2.80 m., 3. Klimczak (W.) 2.70 m., 4. Nogaj (SMP.) 2.70 m.; dysk: 1. Sobkiewicz (W.) 31.10 m., 2. Janicki 30.08 m., 3. Świetlik (W.) 29.25 m., 4. Anioła (SMP.) 26.33 m.; oszczep: 1. Klimczak 46.33 m., 2. Świetlik 39.24 m., 3. Janicki 35.95 m., 4. Anioła 35.20 m.; kula: 1. Sobkiewicz 10.64 m., 2. Świetlik 10.40 m., 3. Łaszyk 8.64 m., 4. Anioła 8.53 m. (ig.)

Piłka nożna

O mistrzostwo kl. B POZPN. Rozgrywki przyniosły naogół spodziewane wyniki. Niespodzianką była jedynie porażka „Olimpji", która zdecydowanie uległa rezerwom „HCP" w stosunku 2:4. W Lesznie tmtejsza „Polonja" pokonała „Polonję" poznańską nieznacznie 1:0; sędzia p. Wiśniewski nie uznał pozatem jednej bramki uzyskanej przez Polonję z karnego. W ostatnim spotkaniu dnia Liga (Dębiec) zwyciężyła „Blask" (Starołęka 7:0 (3:0). (tl)

RADJO

Programy radjofoniczne

Środa, dnia 3 września 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **8.00** gazeta poranna P. R.; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. **14.30** kwadrans Tow. Ziemianek Wlkp.; godz. **17.30** audycja dla dzieci w wyk. Wujka Czesia; godz. **18.00** koncert z Warszawy; godz. **19.15** radjogawęda żołnierska, org. przez D. O. K.; godz. **20.15** „Silva rerum"; godz. **20.30** koncert muzyki lekkiej. Wykonawcy: Orkiestra wojskowa, Irena Felicka (sopran), Leon Sawicki (mandolina), prof. Marjan Sauer (akomp.); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. **22.15 — 24.00** muzyka taneczna z kawiarni „Polonja".

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **12.30** program dla dzieci (P. R. Warszawa); godz. **16.20** koncert gramofonowy; godz. **17.35** Paweł Musioł: „Literatura odrodzenia narodowego na Śląsku"; godz. **18.00** audycja popularna; godz. **20.15** koncert solistów (P. R. Warszawa); godz. **20.55** kwadrans literacki (P. R. Warszawa); godz. **21.10** dalszy ciąg koncertu; godz. **22.00** feljeton p. t. „Kajakiem do Konstancji" — wygł. p. Stanisław Thun (P. R. Warszawa).

Warszawa (1412 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **12.30** program dla dzieci. Pogadanka p. t. „Jaś i Hania nad Bałtykiem"; godz. **15.15** komunikat gospodarczy; godz. **16.15** muzyka gramofonowa; godz. **17.10** komunikat harcerski; godzina **17.35** „Radjokronika" — dr. M. Stępowski; godz. **18.00** koncert popołudniowy ork. Polskiego Radja; godz. **19.20** płyty gramofonowe; godz. **19.45** „Skrzynka pocztowa rolnicza" — inż. W. Tarkowski. Giełda rolnicza. Sygnał czasu; godz. **20.15** koncert solistów. Lidja Kmitowa (skrzypce). A. Michałowski (bas), prof. L. Urstein akomp.); godz. **21.00** kwadrans literacki. Nowela Z. Bartkiewicza p. t. „Polityka w lesie"; godzina **21.15** dalszy ciąg koncertu; godz. **22.00** feljeton p. t. „Kajakiem do Constanzy" — p. St. Thun; godz. **23.00** muzyka taneczna z „Oazy".

Jutro w środę

o godzinie 17.30 Wujek Czesio wygłosi pierwszą swoją powakacyjną audycję dla dzieci.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 30 sierpnia 1930 r. zgłoszono: Barbara Bortliszewska z d. Durska, wdowa, 85 l. Stanisław Plich 1 r. 1 m. 17 dni. Wanda Anna Kotkowska 1 r. 1 m. 2 dni. Jadwiga Ligmanowska z d. Kuźniarkówna, 48 l. Józef Goszczak, stelmach, 42 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. B. z prośbą o zdrowie 5 zł; — Janina i Felicja S 5 zł; — Jadwiga Popławska zebrane w gronie rodziny przy kawce 10,50 zł; Władysław D. z podziękowaniem za opiekę z prośbą o dalszą — V i VI rata 10 zł; N. N. 5 zł; — Stefanja Rogalli 3 zł; — Marja Jeżewska 10 zł; — Skibińscy 20 zł; — L. i S. Simiak 10 zł; — J. O. z podziękowaniem za otrzymane łaski, z prośbą o dalsze i w pewnej intencji 5 zł; — N. N. 5 zł; — I. Schoen 5 zł; — prywatne gimnazjum Królowej Jadwigi, Lucyny Sokolnickiej, zebrane w dzień zawodów szkolnych 100 zł; — St. Zgorzelski - Zakopane z prośbą o zdrowie 5 zł; — Kwieciński - Gdynia 5 zł; — Nosiałek Golejów z prośbą o uleczenie z pewnej choroby 2 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 2047.97 zł.

Na chleb św. Antoniego: S. H. procent od pensji 7 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 27 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Zw. Inwalidów Wojennych, Wdów i Sierot w Górczynie.** Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek 2 bm. o godz. 7,30 wieczorem w salce schroniska przy ul. Bosej 16.

— **Chór kościelny pod wezwaniem św. Grzegorza, Poznań - Jeżyce.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 3 bm. o godz. 20 na salce parafjalnej.

— **Ognisko Polek.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę 3 bm. o godz. 18,30 na sali Stowarzyszenia Techników, św. Marcin 21. Wykład wygłosi p. Ruszczyńska o Kochanowskim.

— **Zw. Tow. Pom. Fryzjerskich.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dn. 3 bm. o godz. 20 w salce posiedzeń w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8 a.

— **Tow. Śpiewu „Halka" Poznań - Jeżyce.** W środę dnia 3 bm. o godz. 20 odbędzie się zebranie plenarne w lokalu posiedzeń u p. Kasperkowej.

— **Klub Mandolinistów „Sempre vivo".** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 3 bm. o godz. 20 w lokalu „Cukierni Słowiańskiej" przy ul. Marsz. Focha 70.

TEATRY

— * **Inauguracyjne przedstawienie w Operze poznańskiej.** W sobotę 6 bm. rozpocznie Teatr Wielki nowy sezon nieśmiertelnem dziełem Moniuszki „Halką". Przedstawienie zapowiada się niezmiernie ciekawie, gdyż publiczność ujrzy część nowo zaangażowanych sił. Jontka odśpiewa znakomity tenor p. Michał Tarnawski, Halkę Bojar - Przemieniecka, Zofję piękny sopran liryczny Janina Tylewska, Stolnika Urbanowicz, Janusza Eugenjusz Maj. Dziembę Szpingier. Dyryguje p. dyr. Wojciechowski. W balecie zaprezentuje się nowy baletmistrz opery lwowskiej p. Józef Ciesielski w otoczeniu Marji Martównej i ulubienicy poznańskiej Ireny Jedyńskiej. — W niedzielę i poniedziałek ujrzymy w „Księżniczce Czardasza" nowo pozyskaną primadonnę operetki lwowskiej Janinę Kulczycką i świetną wodewilistkę warszawskich teatrów Ksenię Grey. Wkładki baletowe pomysłu p. Józefa Ciesielskiego. Dyryguje Mieczysław Eichstaedt.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś pełna staropolskiego humoru komedja Al. hr. Fredry „Pan Jowialski", na której teatr codziennie jest przepełniony a publiczność huraganowemi oklaskami przyjmuje sztukę i wykonawców.

W próbach amerykańska komedja Middletona „Panna młoda w garsonierze", na którą publiczność już zaczęła kupować bilety, co dowodzi, że premjera będzie wyprzedana.

— * **Teatr dla młodzieży szkolnej.** Wobec rozpoczynającego się roku szkolnego dyrekcja Teatru Polskiego komunikuje, że udzielać będzie daleko idących zniżek biletowych dla gremjalnych wycieczek szkolnych, tak miejscowych, jak i z prowincji, na wszystkie przedstawienia sztuk klasycznych. Uprasza się wobec tego o nadsyłanie wcześniejszych zgłoszeń na przedstawienia „Pana Jowialskiego", celem uniknięcia jakichkolwiek nieporozumień i komplikacyj, wprost do kancelarji Teatru Polskiego.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś, jutro i w czwartek ostatnie 3 występy znakomitego artysty Wojciecha Brydzińskiego w roli dr. Tokeramo w fascynującej sztuce Lengyel'a p. t. „Tajfun". Genjalna kreacja wielkiego artysty przykuwa widzów swym dramatycznym wyrazem i wywołuje entuzjastyczne oklaski. Inne role główne odtwarzają pp. Piaskowska, Żeromska, Mazanek Fiszer i inni.

— * **„Kres wędrówki" z J. Węgrzynem.** W piątek pierwszy występ wielkiego mistrza sceny polskiej Józefa Węgrzyna w słynnej na cały świat sztuce wojennej Sheriffa p. t. „Kres wędrówki". Premjera ta wzbudziła wielkie zainteresowanie. — Role główne wykonają poza Mazankiem, Fiszerem, Roliczem, nowo zaangażowani artyści a mianowicie pp. Czesław Kaden, Gliński, Rudnicki, Górowska. Dekoracje Al. Kobrynia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Pan Jowialski".
Środa, 3. 9. „Pan Jowialski".
Czwartek, 4. 9. „Pan Jowialski".

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Tajfun". — Gośc. występ W. Brydzińskiego.
Środa, 3. 9. „Tajfun". Gościnny występ W. Brydzińskiego.
Czwartek, 4. 9. „Tajfun". Gościnny występ W. Brydzińskiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MUZYKA I MUZYCY

SZYMANOWSKIEGO „VENI CREATOR"

Znakomity twórca „Stabat Mater" napisał świeżo Veni Creator. Za tekst użył słynnego poematu Wyspiańskiego „Zstąp gołębica, twórczy duch..."

Utwór jest pisany na chóry i orkiestrę, oraz organy. Autor przeznaczył go na inaugurację uroczystą zreorganizowanego warszawskiego Konserwatorjum, które jak wiadomo obejmuje obecnie Akademję Muzyczną, Wyższą Szkołę średnią, oraz seminarjum nauczycielskie muzyki.

Z WIELKOPOLSKIEJ SZKOŁY MUZYCZNEJ W POZNANIU.

W chwili, gdy kierowana tak wytrawnie przez prof. dyr. dr. Wacława Piotrowskiego Wielkopolska Szkoła Muzyczna wchodzi w nowy rok swej pracy, warto podać kilka dat, odnoszących się do jej pożytecznej działalności w roku ubiegłym.

Ilość uczniów podniosła się w ostatnim roku szkolnym o 112 uczniów; na rok szkolny 1930-31 przechodzi 520 uczniów w tem 154 mężczyzn i 366 kobiet. Personel nauczycielski składa się z 27 nauczycieli. Z początkiem roku szkolnego 1930-31 wstępują do grona nauczycielskiego W. Sz. Muz. znany kompozytor i fortepianista Michał Świerzyński z Krakowa i p. Henryk Spierer, dotychczasowy nauczyciel konserwatorjum Sterna z Berlina. Gdy o składzie zespołu nauczycielskiego mowa, trzeba wszakże przypomnieć, jak ciężką stratę poniosła szkoła, wraz z całą muzyką polską, w roku ubiegłym, a to przez zgon Józefa Śliwińskiego. Znany fortepianista prowadził był mianowicie klasę fortepianową i pracował w Szkole aż do ostatnich dni swego życia, zakończonego zgonem tak nagłym i niespodziewanym.

Dyplom z ukończenia studjów otrzymały 4 uczennice. Świadectwa ukończenia klas średnich otrzymało 3 uczniów. Popisów wewnętrznych (w ubikacjach szkoły) odbyło się 14 publicznych 4. W klasie dramatycznej przy Wielk. Szkole Muzycznej było w r. szkolnym 1929-30 24 uczniów (14 uczennic, 10 uczniów). Występowali oni w mniejszych rolach w przedstawieniach Teatru Polskiego, lub odegrali w całości „Śluby Panieńskie" Fredry i „Śnieg" Przybyszewskiego. Świadectwo z ukończenia całego kursu otrzymały 4 panie i 2 panów.

Nauka w roku szkolnym 1930-31 rozpoczyna się w czwartek dnia 4. września. W sprawie przyjęć do szkoły udziela informacyj kancelarja Wlkp. Szkoły Muzycznej, przy ul. Ratajczaka 36.

CO BĘDZIE Z OPERĄ WARSZAWSKĄ?

Z Warszawy piszą nam:

Nakoniec, w chwili gdy sezon powinien był być otwarty, zaczęły się decydować losy opery, na którą miasto, jak wiadomo, postanowiło odtąd nie wykładać sum nieograniczonych, a nie pozostających w żadnym stosunku do kulturalnej korzyści ogółu. Magistrat zaczął rokowania z personelem, któremu jeszcze przed wakacjami wypowiedziano pracę. Zrazu rokowania toczyły się opornie, lecz gdy okazało się, że to nie żarty, poszły trochę gładziej.

W sobotę odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Magistratu w tej sprawie. Omawiano jakie oszczędności zaprowadzić, aby luksus opery wypadł stosunkowo jak najtaniej. Nieco zaoszczędzi się na trzynastej pensji i na dodatkach drożyźnianych, których już się zrzekły chóry i balet. Oczywiście i artyści będą musieli trochę potanieć. Sprawa kierownictwa nie jest jeszcze rozstrzygnięta. Na razie tylko podał się do dymisji dyrektor generalny teatrów miejskich, p. Artur Śliwiński. Dymisja została przyjęta i p. Śliwiński otrzymał 20 tysięcy złotych odszkodowania za te lata kontraktu, które jeszcze miał przed sobą. (tw)

Zgon zasłużonego muzyka. Z Warszawy piszą nam: Na cmentarzu powązkowskim złożono zwłoki zmarłego w 70 roku życia Feliksa Konopaska. Sędziwy muzyk-kompozytor i pedagog był uczniem Zygmunta Noskowskiego, jednym z zasłużonych pracowników około Filharmonji warszawskiej i inicjatorem Szkoły muzycznej imienia Chopina. Zorganizował też chóry dzielnicowe m. Warszawy, szerzył kulturę muzyczną między robotnikami i rzemieślnikami, wogóle pracował wytrwale, skutecznie i inteligentnie nad podniesieniem muzycznego wychowania szerszych warstw. Jako człowiek cieszył się powszechnym szacunkiem i uznaniem dla swej szlachetności i dobroci. Pamięć jego będzie trwałą i piękną. (wm)

Pisma nadesłane

Przegląd Muzyczny organ Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych. Treść Nr. 7-8: Śląski festival Moniuszkowski. — „Syn Marnotrawny" — oratorjum Opieńskiego. — Kronika muzyczna. — Wiadomości bieżące. — Konkursy kompozytorskie. — Kronika chóralna. — Sprawozdanie z książek i nut. — Zawody i zjazdy.

DAMSKA ROBINSONADA

W „Bibljotece Laureatów Nobla", po ogłoszonym przed paroma laty przekładzie „Głupca" („Narr in Christo" — właściwie „Prostaczek w Panu") doczekaliśmy się nowego tomu, Gerarda Hauptmanna, zawierającego „Wyspę Wielkiej Matki".*).

A wszak powiedzieć należy, że siła Hauptmanna, jego lepsza cząstka leży w utworach dramatycznych. Dopiero drugie miejsce po dramatach (i komedjach) zajmują w twórczości nowele i powieści. Niestety dotąd jeszcze napróżno czekają tłumacza właśnie rzeczy należące do najtęższych, taki np. „Bahnwärter Thiel", a nadewszystko „Griechischer Frühling". Mniemać wszakże należy, że zapobiegliwy redaktor „Bibljoteki Laureatów", Stanisław Wasylewski, postara się o to, by dzieła te w polskiej szacie jak najrychlej dostały się do rąk polskiego czytelnika.

Narazie możemy być Wasylewskiemu wdzięczni, że sam osobiście wziął na siebie trud przekładu „Wyspy wielkiej matki". Trud, mówię, bo tłumacz musiał się przegryźć nietylko przez zawiłe dżungle hauptmannowskiej „Wortfolgi", ale i przez zasieki specyficznych zwrotów i wyrazów, dla których wyjaśnienia trzeba było zasięgać aż porady uczonych filologów-germanistów. Wasylewski, który niedawno odbył gruntowne rekolekcje językoznawcze (patrz jego książkę „Na końcu języka"), wywiązał się ze swego zadania wybornie. Zapomocą drobniuchnych cieniowań i pędzelkowych pociągnięć — zwanych w językoznawstwie „przedrostkami" i „przyrostkami" — tak odświeżył, tak usprawnił i wycyzelował polskie wyrazy, że stały się zdolne do oddania wszelkich subtelności myślowych hauptmannowskiej powieści, nawet tych, które w oryginale zacierały się wśród łoskotu ciężkich niemieckich „Zuzammensetzungen"... Pedant może się tu i owdzie skrzywi na swobodne poczynanie sobie z niektóremi nazwami grecko-łacińskiemi, np. na ultra-łacińską formę Luciferus, gdy w łacinie prawdziwej to miano brzmi Lucifer; przypomnijmy sobie jednak, że toż nazwisko mickiewiczowski Tukaj (prawda, że „w szabas rano") zjudaizował na „Luciferes"...

Skoro już zjechałem na nazwy grecko-łacińskie, tedy pozwolę sobie na to, by od tego właśnie końca rozpocząć omawianie samej powieści. Do takiego exordium mam najzupełniejsze prawo, gdyż powieść cała stoi pod znakiem hellenizmu. Imię helleńskie ma przedewszystkiem wspomniany Lucifer czy Luciferus, główny bohater romansu — i właściwie bohater jedyny, bo oprócz niego są tylko same bohaterki, przynajmniej ile chodzi o zasadniczy zrąb fabuły. Kto zna dramat Grillparzera „Sappho" (a kto nie zna, może mi wierzyć na słowo), pamięta zapewne, że imię Faona nosił piękny młodzian grecki, który wzgardził afektem słynnej Safony, lesbijskiej poetki i przywódczyni ówczesnego ruchu umysłowego kobiecego, zwanego Plejadą. Czy Faon hauptmannowski okazuje się takim samym antyfeministą? I tak i nie, zresztą trudno powiedzieć coś pewnego. „Różnie mówią o tem, lecz napewno nie wiedział nikt przedtem ni potem"... Dość, że gdy okręt „Kormoran" rozbił się koło jakiejś wyspy, a dzięki dżentelmenerji tych, którzy jedynie dżentelmenami być potrafią — t. j. mężczyzn — uratować się zdołało tylko 100 kobiet, jakimś trafem przyplątał się do tej setki jeden procent męskiego pierwiastku w postaci wspomnianego Faona. Na wyspie powstało wzorowe gospodarstwo kobiece — chciałem powiedzieć: państwo feministyczne, w którem rej wodziły kobiety najbardziej świadome rzeczy, a więc — malarki i literatki.

W robinsońskich warunkach tworząca się Nowa Kultura Kobieca miała zakasować wszystko, co w jakiejkolwiek dziedzinie stworzył brutal-mężczyzna! Słowem, raj na ziemi, a raczej na wyspie, która już z natury rajem była, a swym klimatem (i robinsońską koniecznością) zachęcała nawet do przywdziania rajskiego kostjumu... Ale podobnie jak niegdyś raj Adamowy zniweczyła kobieta, tak w raju kobiecym nieład wprowadził... niewiadomo kto. Dość, że w całej sprawie brał ponoś udział i wąż, imieniem Mukalinda. Tak przynajmniej twierdziła jedna z niewiast, Babetta, napełniona wieszczym duchem Indyj.

Ów stuprocentowy — chciałem powiedzieć, jednoprocentowy — mężczyzna, który dostał się na wyspę, nie był brany w rachubę. Był jeszcze niewinnym młodzieńcem i znajdował się pod opieką sędziwej — niekiedy dość pobłażliwej — ochmistrzyni. Żył, jak to mówią, błogosławiony między niewiastami, na łonie natury i zgodnie z naturą Emil (nie Zegadłowicz, ale ten z powieści Roussenau) nie mógłby żyć przykładniej. Prawda, że i niewiasty, między któremi przebywał, jedna po drugiej poczęły się znajdować w stanie... błogosławionym. Ale co znaczy Nowa Kultura Kobieca! Nie zawołano brutalnie: „Cherchez le..." Na wyspie „Iles des Dames" obowiązywała zasada: „La recherche de la paternité est interdite"...

Kazimierz Czachowski w swej przedmowie do „Wyspy wielkiej matki" akcentuje przedewszystkiem alegoryczny charakter powieści. Nie przeczę, że alegorję odkryć można w „Wyspie" — i to niejedną, bo i społeczną i polityczną i obyczajową; wogóle bowiem porusza ta książka różnorakie problemy, a autor potrafi tak prowadzić czytelnika, by ten stawał wobec tej treści na coraz to innem stanowisku obserwacyjnem. Ja pozwolę sobie na zakomunikowanie pierwszego wrażenia, jakie mnie uderzyło z kart tej książki. Z poza kłębowiska dziwacznie napozór przypiętych nazw greckich i niegreckich (taka Filomela Schwab nie jada mięsa — zupełnie w myśl greckiego podania o Filomeli!), z poza ironicznej trawestacji mitów (przy jednoczesnej silnej religijności), z poza utopji iście „Chmurokukułkowskiej", z poza legend o okrętach rozbitych koło wysp bezludnych, z poza zebrania „sejmujących niewiast" wyjrzała ku mnie sędziwa twarz mistrza dawnej komedji attyckiej — Arystofanesa. On to, nie kto inny malował obraz takiego społeczeństwa kobiecego „bez mężczyzn" — i co potem z tego wynikło...

A po przeczytaniu całej „Wyspy", pomimo wielkiej rewerencji dla kunsztu pisarskiego Gerarda Hauptmanna, powiedziałem sobie: „Ten koryfeusz niemieckiego dramatu nie jest godzien rozwiązać Arystofanesowi rzemyka na jego komedjowych sandałkach".

Warszawa.

Józef Birkenmajer.

*) Bibljoteka Laureatów Nobla pod redakcją Stanisława Wasylewskiego. Tom 70. Gerhardt Hauptmann: Wyspa Wielkie Matki czyli Cud z Ile des Dames. Historja z utopijnego archipelagu. Przekład autoryzowany Stanisława Wasylewskiego, przedmowa Kazimierza Czachowskiego, Poznań, Wydaw. Pol. R. Wegnera.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z literatury o Kochanowskim. Zanim ukażą się tomy zawierające prace i materjał dyskusyjny zjazdu krakowskiego, pojawił się ważny przyczynek do znajomości epoki i poety. Jest nim rozprawa świetnego znawcy tych czasów prof. Kota, który w wytwornej formie informuje nas o słynnej polemice Kochanowskiego z wybitnym lirykiem francuskim Desportesem. Wiadomo, że ten ostatni zaatakował Polskę w r. 1576 za złe przyjęcie Francuzów w r. 1574 w czasie pobytu w niej Henryka Walezego. Okazuje się, że w tem przyjęciu, szczególnie w Krakowie odegrały rolę czynniki polityczne. Uwagi Desportesa były w dużej części słuszne, odpowiedź Kochanowskiego na przekład łaciński oryginału — mocną. Znalazł się i inny polemista, idący w pomoc polskiemu polemiście. Nie rozumiem jednak, czemu z tego powodu twierdzi prof. Sinko, że Kochanowski nie umiał po francusku. Odpowiedzieć musiał po łacinie, zużytkowując nawet zwroty przekładu bo zwracał się do całego zachodu. Teza prof. Windakiewicza o zależności poety od programu Plejady nie da się jeszcze określić, choć niewątpliwie ulega od pewnego czasu pewnemu osłabieniu. Prof. Kot swą rozprawą dał zaś taki przyczynek, że podobnych życzyć należałoby jeszcze wiele. T. Gr.

TEATR

Teatr w Lublinie. Piszą nam z Lublina: Dyrekcję teatru miejskiego na sezon nadchodzący otrzymał p. Stanisław Bryliński, b. artysta Teatru Polskiego w Poznaniu. Na pierwsze przedstawienie pójdzie Korzeniowskiego „Panna mężatka". Otwarcie d. 6 września. (lt)

Nowy zespół toruński. Z Torunia piszą nam: Dyr. Karol Benda skompletował już odnowiony na obecny sezon zespół naszego teatru. Przybywają między innymi: z Wilna p. Hanna Małkowska, z Warszawy p. Iza Kondratjewówna i Laura Kopczyńska, z Poznania p. Aleksandra Królikowska, dalej wracają pp. Helena Zarembina, Szczęsna Wiesławska, i Irena Nettówna. Z zespołu męskiego zostaje p. Lenczewski, przybywa z Wilna p. Dietrich, z Łodzi p. Dembowicz, nadto młodzi pp. Bajewski i Paszyński. Do operetki przybywa z Bydgoszczy p. A. Olędzki i p. Makowski. Kapelmistrzem będzie p. Aleksander Wiliński z Warszawy, malarzem-dekoratorem architekt p. Witold Małkowski. Zacznie się sezon „Hamletem". (tt)

VARIA

Kurs zabawkarski w Poznaniu będzie otwarty z początkiem roku szkolnego przy Państwowej Szkole Handlowej i Przemysłowej żeńskiej (ul. Marszałka Focha). Kandydatki, któreby chciały być przyjęte, muszą mieć ukończone siedem oddziałów szkoły powszechnej. Nie potrzeba dodawać jakie ma znaczenie nasze zabawkarstwo. Rok rocznie sprowadzamy za wielkie sumy zabawki dla dzieci z zagranicy, przez co pieniądze wychodzą krociami niepotrzebnie zagranicę. Są to zaś zabawki kosmopolityczne, bez własnego wyrazu, najczęściej liche pod względem artystycznym i psujące dzieciom smak, zamiast go wyrabiać. Tymczasem możemy mieć lalki i zabawki własne zaczerpnięte ze świata, który dziecko otacza i uczące je kochać ten świat. Kurs ten ma na celu kształcenie pracownic, które będą umiały zabawki takie wyrabiać, więc należy się spodziewać, że będzie miał liczną frekwencję.

RUCH REGJONALISTYCZNY

„Hołomkowie" i „Wybrańcy" są to nazwiska spotykane na Śląsku — a zwłaszcza w ks. pszczyńskiem. Są one związane z dawną instytucją wojskową na tem terytorjum. Oto od połowy XV w wszyscy sołtysi dóbr pszczyńskich dostawiali do zamku zbrojnego człowieka. Później w końcu XVI w. Karol Promnic, pan na Pszczynie zmienił ten ciężar na podatek pieniężny 2 talarów rocznie, z którego utrzymywał milicję zwaną „hołomkami". „Wybrańcy' to pozostałość po piechocie wybranieckiej, jakiej baronowie Promnic dostarczali na obronę Rzplitej. Pełnili oni później w sile 12 ludzi obowiązki gwardji pałacowej, jak „hołomkowie" służbę policyjną. Ciekawą tę rozprawę b. Musipła o pochodzeniu nazwisk śląskich zamieszcza ostatni zeszyt pięknie wydanego kwartalnika „Zaranie śląskie" zawierające pozatem szereg ciekawych prac regjonalnych. M. in. Gustaw Morcinek podaje ciekawą i charakterystyczną sylwetkę palacza „w kotłowni" kopalnianej, prof. Dybowski rozpatruje „spadek po zmarłych i hasła dla żywych" działaczy śląskich, prof. Sinko opisuje dzieje żywota awanturniczego poety śląskiego Jana Karola Skopa, Tłukiem zwanego z XVIII w. Pozatem bogaty treścią zeszyt wypełniają materjały do życia Ślązaków, pieśni ludu śląskiego i wiersze dotyczące stosunków i krajobrazu śląskiego, oraz szereg recenzyj. Całość nader dodatnio świadczy o wysiłku śląskich działaczy regjonalnych. (J. St.)

SZKOLNICTWO

Wypisy do dziejów Kościoła powszechnego. Godną wielkiej pochwały miał myśl ks. dr. Stefan Abt wydając pod powyższym tytułem pożyteczną i piękną książkę (Tom I. Starożytność Chrześcijańska. Nakładem Spółki Pedagogicznej, Poznań 1930), w której umiejętnie zebrał i w polskiem tłumaczeniu przedstawił źródła chrześcijańskie do dziejów Kościoła powszechnego pierwszych pięciu wieków. Ta część książki jest antologją z pism Ojców Kościoła, wybraną z wielkim znawstwem przedmiotu i starannością w wyborze niezwykłą. W części drugiej daje autor wyjątki z najcelniejszej literatury tak polskiej jak i obcej a odnoszącej się do starożytności chrześcijańskiej. I tu okazał autor oczytanie szerokie i dał wybór ilustrujący najważniejsze zagadnienia historji i instytucyj Kościoła starochrześcijańskiego. — Książkę przeznaczył autor dla młodzieży szkół średnich, dla członków Związku młodzieży Polskiej i dla akademików pracujących w katolickich organizacjach — ale przeczyta ją z ciekawością i pożytkiem każdy, kto interesuje się historją Kościoła w pierwszych wiekach. (Dr. J. Sajdak)

Książki nadesłane

J. Moriconi: „Nierząd Rzplitej". Polski Cykl Obyczajowy. Warszawa 1930. „Rój".

Stanisław Wasylewski: „Król Stanisław August, Rozmowy z ludźmi". Wydał i opracował. Przedmowa Adama Skałkowskiego. Lwów, Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Conan Doyle: „Głębina Maracot". Warszawa, „Rój".

Karin Michaelis: „Pierwsza miłość Gunhildy". Warszawa, „Rój".

S. Grigorjew: „Mały kantonista". Warszawa, Bibljoteka Groszowa.

Złodzieje kradnący własne rzeczy

Nowy kawał oszustów amerykańskich

Na całym świecie wielkie magazyny są terenem licznych kradzieży i dlatego też w magazynach tych urzędują detektywi, którzy obserwują publiczność i meldują o podejrzanych wypadkach. Ten fakt wykorzystali oszuści amerykańscy do nowego „kawału".

W znanym magazynie chicagowskim Morri G. Brown spostrzegł detektyw jakiegoś człowieka, który rozejrzawszy się spokojnie na wszystkie strony włożył na głowę nowiuteńki kapelusz, zaopatrzony jeszcze w kartkę z ceną i chciał się wysunąć ze sklepu. Detektyw poszedł za nim, w progu magazynu zatrzymał go i odprowadził na policję. Mimo energicznych protestów, wpakowano go na trzy dni do aresztu, poczem postawiono przed sędzią. Ale tu nasz złodziej wyciągnął z uśmiechem z kieszeni kwitek, dowodzący czarno na białem, że krytycznego dnia kupił ów kapelusz w magazynie Browna. Oczywiście wypuszczono go na wolność, ale on nie uważał sprawy za skończoną. Przeciwnie, zażądał od firmy Morris G. Brown odszkodowania w wysokości 1000 dolarów za zniewagę, oraz trzydniowe pozbawienie swobody. Sędzia przyznał to, i właściciel firmy dla uniknięcia skandalu zgodził się na zapłacenie odszkodowania.

Wkrótce potem, inny detektyw zatrzymał w tymże magazynie jakiegoś człowieka, który ściągnął ze stołu parę rękawiczek i schował do kieszeni. Powtórzyła się ta sama historja, i znowu sędzia przyznał 1000 dolarów odszkodowania „ofierze oszczerstwa".

Pan Morris G. Brown wpadł w wielki gniew. Zwołał wszystkich swych detektywów i zapowiedział, że każdy, kto stanie się przyczyną takiej pomyłki, natychmiast straci posadę. Od tej chwili detektywi bali się poprostu owych „niewinnych" złodziei i patrzyli przez palce na miejscową kradzież.

Ale pewnego dnia, jakaś młoda dama, wszedłszy do magazynu, w tak niedwuznaczny sposób ukryła w swym woreczku parę jedwabnych pończoch, że detektyw nie wytrzymał. Podszedł do nieznajomej i poprosił ją, by pokazała kwit na kupno tych pończoch. Dama kwitu nie miała, ale detektyw, wciąż jeszcze pełen ostrożności, zaprowadził ją do oddziału pończoch i spytał sprzedającą czy nie pamięta, kiedy sprzedawała tej pani pończochy. Sprzedająca oświadczyła, że pani tej nigdy nic nie sprzedawała a takiego gatunku pończochy kupował jakiś pan. Detektyw zaprowadził jeszcze damę do kasy, a gdy i tu jej nie znano, zdecydował, iż musi być jednak złodziejką i zaaresztował ją.

Ta historja kosztowała pana Browna 2.000 dolarów, gdyż amerykańskie sądy cenią wyżej honor kobiety, niż mężczyzny, a dama miała pod podszewką woreczka kwit na kupione i zapłacone pończochy. Oczywiście nie kupowała ich sama.

Od tej chwili złodzieje mają używanie w magazynie Browna w Chicago. Mogą kraść bezkarnie. Detektywi patrzą przez palce i śmieją się. „Nie damy się już nabrać".

Myśliwym i zainteresowanym ku uwadze!

Ilustrację wyrobów krajowych w zakres myślistwa wchodzących przedstawia w oknie wystawowem znana firma J. SPECHT, Następca właściciel J. K. Chmielewski — Poznań, Fr. Ratajczaka 3

Zapoznajmy się więc z wyrobami krajowemi z tej dziedziny.

Równocześnie uwiadamiamy, iż polowanie na kuropatwy rozpoczyna się z dniem 1 września.

Firma J. SPECHT, Następca, Poznań, Fr. Ratajczaka 3, poleca w wielkim wyborze naboje myśliwskie, jak również broń i przybory wszelkiego rodzaju.

Pw 4770-36,34

Z różnych stron Polski

Podpalacze własnej fabryki przed sądem

Sfery kupieckie i przemysłowe Łodzi z wielkiem napięciem oczekują sensacyjnego procesu, który ma się odbyć w tych dniach w tamtejszym Sądzie okręgowym. Na ławie oskarżonych zasiądą: Chaim Spektor, Michał Rubin, Ryfka Rubinowa, Josek Cukier i Moszek Szeinberger, pod zarzutem podpalenia własnej fabryki przy ul. Kościuszki 10. W sprawie pożaru, który w październiku rb. zniszczył całą fabrykę, ustalono, że miało tu miejsce podpalenie.

Fakt podpalenia wyszedł najaw tylko przypadkiem. W chwili pożaru Spektor wybiegł z fabryki zewnętrznemi schodami objęte płomieniami. Gdy stróż ugasił na nim ogień, Spektor zbiegł do Abrama Trębackiego, gdzie wezwano do niego lekarza. Lekarz, stwierdziwszy, iż poparzenia nastąpiły wskutek zajęcia się ubrania oblanego benzyną, zawiadomił władze.

Przypuszczenie, iż fabryka została podpalona, poparł fakt znalezienia na pogorzelisku 8 pęcherzy zwierzęcvch, wypełnionych benzyną i naftą, które dla wzmożenia pożaru porozrzucane były w rozmaitych miejscach fabryki.

Spektor rzucając jeden z takich pęcherzy, oblał się nieostrożnie benzyną i stanął w płomieniach. Pożar miał na celu zniszczenie fabryki i książek i umożliwienie przez to obliczenia większych strat dla uzyskania premji ubezpieczeniowej.

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI

NISZCZY BRODAWKI SKÓRY STWARDNIENIA ODCISKI

ARAGO ST. GÓRSKIEGO WARSZAWA

ZAŻĄDAĆ WSZĘDZIE

Szczyt doskonałości ANITRA

krem udelikatnia matuje cerę. Niezbędny środek toaletowy. Konieczny po goleniu.

Laboratorjum St. Górski Warszawa.

Pierwszorzędne, w całej Polsce dobrze wprowadzone **przedsiębiorstwo wysyłkowe w branży włókienniczej**

poszukuje

zastępców - akwizytorów

wprowadzonych w instytucjach i urzędach państwowych. **Wysoki zarobek, ewentualne fixum zapewnione.** Zgłoszenia pisemne pod „Akwizytor" do Generalnej Ekspedycji Ogłoszeń, Lwów, ul. Legjonów 1.

nw 3614

Czerwoność skóry

rąk i twarzy usuwa niezawodnie śnieżno biały **krem Leodor,** który nadaje cerze matowy odcień, tak charakterystyczny u pięknych i wytwornych Pań. Specjalną zaletą tego kremu jest również to, że nadaje się równocześnie jako doskonały podkład pod puder. Perfuma **kremu Leodor** przypomina zapach świeżo zerwanego bukietu fiołków, róż. bzu i konwalji. Ulubione te zapachy są w cudownej harmonji zawarte **w kremie Leodor.** Do nabycia w perfumerjach i Drogerjach. nw 2585

Śmiertelny wróg bezbronnych dzieci!

Zgon 25% dzieci do 5-go roku życia, powodowany jest zazwyczaj przez biegunkę. Muchy w wielkiej mierze powodują to, będąc przenosicielkami chorób. Aby uchronić zdrowie dzieci, należy niszczyć muchy, rozpylając Flit. Flit niszczy doszczętnie muchy, komary, pchły, mole, mrówki, karaluchy, pluskwy oraz ich zarodki. Zabójczy dla owadów, jest zupełnie nieszkodliwy dla ludzi. Nie plami. Flit nie należy porównywać do innych środków na owady. Żądajcie żółtej blaszanki z czarną opaską, wystrzegając się naśladownictw.

FLIT

Niszczy szybciej

nw 3573

Białe ząbki daje KALIKLORA

Pw 4345-34,14

Dnia 1 września 1930 r. zmarł b. prezes naszego Komitetu, ś. p.

Maksymiljan Radomski

Dyrektor Oddziału Tow. Wzaj. Ubezpieczeń „Vesta"

W ś. p. Zmarłym asekuracja polska straciła jednego z swych najlepszych przedstawicieli, który poświęcił swe wielkie i szlachetne zalety umysłu i serca dla rozwoju polskiej idei ubezpieczeniowej.

Cześć Jego pamięci!

Poznański Komitet Dzielnicowy

zw 25278 **Zrzeszenia Towarzystw Ubezbieczeń od ognia.**

Z grona naszego, podobało się Panu powołać do Siebie naszą nieodżałowaną i młodziutką koleżankę, ś. p.

Kazimierę Grześkiewiczównę

Pogrzeb odbędzie się dnia 3 września o godzinie 5 z domu żałoby przy ul. Gen. Chłapowskiego 26, na cmentarz O. O. Zmartwychwstańców w Dębcu.

Zachowamy Ją zawsze w pamięci. zw 25 281

Wydział Urzędniczy, Koleżanki i Koledzy z firmy H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu.

†

Dnia 1 września 1930 zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św. członek nasz, ś. p.

Maksymiljan Radomski

Sodalis Marianus

przeżywszy 47 lat. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 4. 9. 1930 o godz. 10,30 z kościoła Jeżyckiego. Duszę Zmarłego polecamy modlitwom Szan. Członków i upraszamy o liczny udział w pogrzebie.

Pw 4681-36,44 **Sodalicja Kupców.**

Przedwojenna firma poszukuje

pierwszorzędnego inspektora i Ia podróżujących,

dobrze wprowadzonych w branżę kolonjalną. Gwarancja bankowa lub hipoteczna za inkaso konieczna. Oferty z podaniem nr. telefonicznego prosimy skierować do Biura Ogłoszeń „Par", Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 36,40

Pw 4779-36,40

Skład

towarów krótkich, bielizny, bławatów, konfekcji damskiej **w Poznaniu** przy ruchl. ulicy **sprzedam,** lub odstąpię lokal z kilkoletnim kontraktem. Oferty do **„Par", Al. Marcinkowsk. 11,** pod **nr. 36,41.**

Pw 4778-36,41

W poniedziałek, dnia 1 września 1930 roku, o godz. 1,45 zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz najczulszy ojczulek, ukochany syn, brat, wuj, stryj, zięć i szwagier, ś. p.

Maksymiljan Radomski

sodalis marianus

przeżywszy lat 47. Msza św. z wigiljami odbędzie się w czwartek, 4 września o godz. 10,30 w kościele Najśw. Serca Jezusowego na Jeżycach, poczem pogrzeb na cmentarz parafjalny.

dw 1442

W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, 2 września 1930 r. **żona z dziećmi i rodziną.**

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak" Poznań, Pl Nowomiejski 10, tel. 1046.

Dnia 1 września r. b. o godzinie 2 w nocy, zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Maksymiljan Radomski

Dyrektor Oddziału, Sodalis Marianus

przeżywszy lat 47. W Zmarłym straciliśmy naszego najlepszego, zacnego i wielce nam życzliwego przełożonego, o którym pamięć w sercach naszych nigdy nie wygaśnie. zw 25282

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 4 b. m. o godzinie 10,30 przed poł. po uprzedniej mszy św. z wigiljami z kościoła Najśw. Serca Jezusowego na Jeżycach, na cmentarz parafjalny.

Szef i personał Oddziału Poznańskiego Tow. Wzajemn. Ubezp. od Ognia i Gradobicia „VESTA", ul. 27 Grudnia nr. 19.

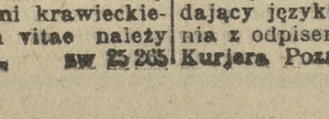

W poniedziałek, dnia 1 września 1930 roku, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu, ś. p.

Maksymiljan Radomski

dyrektor Oddziału naszego w Poznaniu.

W Zmarłym straciliśmy współpracownika sumiennego, niezwykle uczynnego i oddanego naszej instytucji, w której mimo niedługiego okresu pracy zdołał sobie zjednać ogólną, szczerą sympatję.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 4 b. m., o godz. 10,30 z kościoła jeżyckiego.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd

„VESTY" T-wa Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu.

Pw 4773-36,42

Dnia 31 sierpnia 1930 roku zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż i nigdy niezapomniany ojciec i dziadek, ś. p.

Chryzostom Chytry

przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 3 września b. r., o godz. 6-ej wieczorem z kaplicy św. Józefa na cmentarz Świętomarciński.

W ciężkim smutku nieutuleni

zw 25 263 **żona, dzieci i wnuczęta.**

Poznań, Fr. Ratajczaka 27. Dnia 2. IX. 1930.

†

Dnia 31 sierpnia 1930 roku zasnął w Bogu, po długich i bardzo ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz kochany syn, brat, szwagier i wuj, ś. p.

Stanisław Przybylski

w 24 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 3 b. m., o godz. 6-tej, z kostnicy Szpitala Miejskiego.

W ciężkim smutku pogrążona

zw 25 264 **rodzina.**

Wszystkim Krewnym i Znajomym za okazane nam szczere współczucie w ciężkim smutku naszym, za piękne wieńce i liczny udział w pogrzebie naszej ukochanej córki, siostry i narzeczonej, ś. p.

Heleny Łakomówny

składamy z głębi serca płynące

Bóg zapłać!

zw 25 246 **Rodzina.**

W pierwszą bolesną rocznicę zgonu ś. p.

Teodora Krausego

odbędzie się za spokój duszy Jego

msza św.

w kościele Ks. Salezjanów (dawn. Katarzynki) w dniu 4 b. m. o godzinie 8,30.

zw 25 276 **Rodzina.**

SŁOWA nie kleją się **PISAĆ** nie możesz myślisz już o obiedzie!

DOSTAŁBYŚ wspaniałą **ZUPĘ** owocową, kotleciki palce lizać, groszek, fasolkę i omlety **ALE TRZEBA** być żonatym! Warto dla tylu cudności życia małżeńskiego **ZDECYDOWAĆ SIĘ** i przyjść po pierścień zaręczynowy do firmy: **W. Mayer, wł. L. Nalaskowski, ul. Nowa 11.** zw 25279

W Zakopanem

w prywatnej willi „Pod niedźwiadkiem" przy bulwarach Słowackiego jest wolne słoneczne czteropokojowe mieszkanie wyłącznie dla rodziny zdrowej. Informacje na miejscu lub zgłoszenia piśmienne do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 25 275

Dom wysyłkowy sukna w Bielsku

poszukuje zdolnego zastępcy na miasto Bydgoszcz wraz z powiatem. Pierwszeństwo mają obznajmieni w branży sukienniczej i mający styczność z zakładami krawieckiemi. Oferty wraz z zapodaniem curriculum vitae należy przesyłać pod Bielsko, skrytka pocztowa 171. zw 25 265

Potrzebny od 1 lub 15 października

starszy pomocnik

z branży żelaznej,

dzielny fachowiec i ekspedjent, nie poniżej lat 25-ciu, władający językiem niemieckim w mowie i piśmie. Zgłoszenia z odpisem świadectw, fotografją i podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego pod zw 25 268

25 dzień otwarcie trumny z głodomorem.

Ukończenie głodowania w środę, 3 września r. b. o godzinie 8—9 wieczór. Prosimy wcześniej zakupić bilety dla braku miejsc, przy Św. Marcinie 40 w Domu Akademickim.

Pw 4777-56,342

W poniedziałek, dnia 1 września 1930 roku, o godzinie 3,15 po południu zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., w 44 roku życia, nasz najdroższy mąż, ojciec, brat i szwagier, ś. p. zw 25283

Tadeusz Rejman

o czem donoszą Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, dnia 2 września 1930.
ul. Poznańska 42.

żona, córeczka i rodzina.

Eksportacja odbędzie się w czwartek, dnia 4 września o godz. 5 po południu z Zakładu św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne odbędzie się nazajutrz o godz. 10 w kościele św. Marcina.

---

†

Dnia 1 września 1930 o godz. 5,30 zmarł opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż i troskliwy ojciec ś. p.

Jakób Szaroleta

Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby w czwartek, 4 b. m., o godzinie 4,30 w Starołęce, ul. Bystra 2, o czem donosi

żona z rodziną.

zw 25 285

Najkorzystniej „Z.C.O" SKARBOWA 20

zw 25 271

Kupię teren

parcelę) ca 2 000 m² w Poznaniu. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer **zw 25 274**

Patent

lub licencję, **na wyrób** nowego opatentowanego **spulchniacza ziemi** (brony) **okazyjnie sprzedam.** Maszyny takie są niezbędne w każdym folwarku wzgl. gospodarstwie. Zgłoszenia Kurjer **zw 25219**

Stemple L. Kapela Poznań Wrocławska 18

Rozum na straży piękności!

Tylko rozumny wybór odpowiednich środków prowadzi do osiągnięcia naturalnej piękności. Przewidujące Panie nie zapominają o używaniu podczas dnia znakomitego, nietłuszczącego Kremu Matowego "4711". Jest on najlepszą ochroną cery i przyczynia się najbardziej do osiągnięcia czystej skóry. Dla organicznego odżywienia i oczyszczenia skóry niezbędne są wieczorowe wcierania Cold-Creamu "4711".

Przy kupnie należy bacznie zwracać uwagę na prawnie zastrzeż. "4711" oraz na Niebiesko-Złotą Etykietę.

Matt-Creme

Wyborny №4711. Produkt

Tw 301

Wytwarzane całkowicie w kraju przez generalnego zastępcę, firmę Z. BOCHNER i S-ka, Dziedzice.

POLSKO-BRYTYJSKIE TOWARZYSTWO OKRĘTOWE S. A.

Gdańsk/Gdynia — Hull **Gdańsk/Gdynia — London**
Hull — Gdańsk/Gdynia **London — Gdańsk/Gdynia**

Z Gdyni do Londynu i Hull w piątek
Z Londynu w piątek — Z Hull w sobotę

Regularna komunikacja tygodniowa własnemi pasażersko-towarowemi parostatkami, zaopatrzonemi we wszelkie wygody dla ruchu pasażerskiego i w ładownie-chłodnie dla przewozu artykułów spożywczych. nw 2169

Informacjami wszelkiemi służy:

Właściciel: Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe S. A. Gdańsk
lub Ellerman & Wilson Lines Agency Coy. Ltd. Gdańsk

Tel.-Adr. „Polbrit" — Gdynia, „Wilsons" — Gdańsk. Telef. Gdynia 1530-31. Gdańsk 24941-42.

Kupno okazyjne!

Limuzyna Studebaker - Erskine

mało używana, nie odróżniająca się od nowej korzystnie na sprzedaż. Tak samo mało używany, dobrze utrzymany

samochód Salmson, otwarty

Oferty:

F-a „Amola", Sp. z o. o.
Poznań, ul. Bukowska 11/13
Telefon 71-71
nw 3378

Kostjumy angielskie i sportowe

Płaszcze Suknie

Najlepsze wykonanie i najwytworniejszy krój znajdzie Pani w nowoczesnej pracowni

Salonu Mód „Pani Hanki"

Poznań, Gwarna 11

telefon 59-24.

Bogaty wybór żurnali i modeli specjalnych.
Krawiec i kuśnierz na miejscu.

Dla uzupełnienia całości sylwetki potrzebny jest kapelusz. Dla wygody klientek zaprowadziłam dział

kapeluszy damskich.

Piękne filce we wszystkich odcieniach już od zł 15,—

Hw 88

Zwapnienie żył. Zdenerwowania, osłabienia. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwem leczeniu domowem od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56. Pw 4066-34,70

Spółka Pedagogiczna

Sp. Akc.

Poznań, Po górna 7

poleca na sezon

szkolny 1930/31

podręczniki szkolne

najnowszych wydań.

Pw 4775-36,37

Spółka regulacji Miały w pow. czarnkowskim ogłasza niniejszem przetarg na wykonanie

regulacji Miały.

Odnośny projekt techniczny, tudzież szczegółowe i ogólne warunki tyczące wykonania robót wyłożone są do wglądu w Państwowym Urzędzie Meljor. II w Poznaniu, przy ul. Matejki 53, od 3-go do 11-go września b. r., w godzinach od 9—13. Oferty na wykonanie robót (w zapieczętowanych kopertach, opatrzonych odpowiednim napisem i tylko na formularzach, jakie są do nabycia w wyżej wymienionym Urzędzie za opłatą 3 zł.) należy składać w Państw. Urzędzie Meljoracyjnym II w Poznaniu do 11-go b. m., godz. 12-tej w południe. Tamże nastąpi w tym samym dniu po godz. 12-tej otwarcie ofert w obecności ewent. przybyłych oferentów.

Spółka zastrzega sobie wolny wybór jednej ze złożonych ofert lub nieuwzględnienie żadnej z nich. zw 25 269

Kupię szafę blaszaną

2,70 mtr. wysoką, 1,52 mtr. szeroką, 0,73 mtr. głęboką, z półkami lub szufladami, zamykaną. Oferty pod **nw 3620** do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Która z poważnych firm

branży spożywczej, kolonjalnej lub pokrewnej

chce zyskać i utrzymać klientelę Wojew. Śląskiego

przez oddanie przedstawicielstwa dobrze wprowadzonemu kupcowi. Łaskawe zgłoszenia pod „Własne auto" do „Par", Katowice, Dyrekcyjna 10.

Pw 4774-71,178

Są jeszcze wolne miejsca w kl. I.

Prywatna Szkoła Przygotowawcza Żeńska przy Zakładzie Dobroczynnym św. Elżbiety

Zgłoszenia przyjmuje się pod nr. **4 b Poznań, Łąkowa.**

zw 25 255

Wyuczam

prywatnie księgowości, stenografji i pisania na maszynach sposobem najnowszym szybko i tanio.

„POSTĘP", ul. Wrocławska 35, III.

zw 25276

Kompletna fabryka cegły

wapienno-piaskowej do sprzedania. System „Komnicka" Do kompletu należą: kocioł do hartowania (5 000 szt. cegły), kocioł parowy, maszyna parowa, prasa, silo i potrzebny do tego tabor. Oferty prosimy złożyć do Kurjera **Poznańskiego pod zw 25 221**

Zabudowania gospodarcze

w Głównej

przy przystanku trolejbusowym

składające się z domu mieszkalnego (3 pokoje, kuchnia), stodoły 21 m długi i 10 szeroki i stajnie na 16 koni wszystko wolne, powierzchnia 5 000 m² zaraz na sprzedaż lub do wydzierżawienia. Zgłoszenia do „Par", Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 56,331. Pw 4765-56,331

Postawiam sprawę jasno i prawdziwie

Powiększam mój dział bławatów. — Będę prowadził w bławatach jeszcze większy wybór specjalności, dlatego **redukuję** *oddział dywanów i chodników. Ceny na pozostały zapas dywanów pluszowych i chodników* **obniżyłem** *do cen fabrycznych.* **Zapewniam,** *że wystarczy przygotować się tylko na mały wydatek. Bardzo proszę osobiście przybyć i przekonać się o tej wyjątkowej* **OKAZJI** *korzystnego kupna.*

S. Choynacki
POZNAŃ ST. RYNEK 52

Mundurki szkolne dla dziewcząt
Ubranka szkolne dla chłopców
w ładnych fasonach i trwałych materjałach.
Wielki wybór, ceny bardzo niskie.

F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny
Poznań,
Stary Rynek 98-100.
Pw 4785-86,45

Dr. med. Marchay Józef
Poznań-Sołacz
dnia 1 września r. b.
przeprowadziłem się
z ul. Mazowieckiej 7, **na ul. Mazowiecką 8.**
zw 25272

Powróciłem
lekarz-dentysta **Dr. Baraniecki**
zastępca zw 25261
lekarza-dentysty **A. Perlińskiego**
św. Marcin 18, I. Telef. 13-13.

Moja
pracownia rzeźbiarska
znajduje się teraz zw 25268
ul. Wierzbięcice nr. 16, podwórze.
Władysław Guszczyński

MODELE
Najwytworniejszego
OBUWIA własnego wyrobu
na sezon jesienny mam już wykończone, proszę o zwiedzenie magazynu bez przymusu kupna.

JAN RYBELSKI
Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 23
Tel. 28-02 i 28-03
Nagrodzone na Międzynarodowej Wystawie w Paryżu 1928 złotym medalem i (Grand Prix), i na P. W. K. złotym medalem i nagrodą państwową
Pw 4787/8-54,858/9

Sprzedaż lub dzierżawa
dobrze znanego i od 35 lat w rękach jednej rodziny znajdującego się
młyna z gruntem na Pomorzu
położonego przy głównej linji Gdańsk—Grudziądz—Warszawa. Nowoczesne urządzenia maszynowe tylko na zapęd wodny, całkowicie automatyczne, o produkcji około 300 ctr. **Do tego należy duży skład zboża i paszy.** Przy dostatecznej wpłacie lub gwarancji dzierżawnej, korzystne warunki. zw 25135
Zgłoszenia z podaniem dysponującej gotówki uprasza **Fritz Kurzinsky, Gdańsk-Wrzeszcz, Heilsbergerweg 4.**

BUCIK SZKOLNY zł 17.50

Niezdarty mocny **cały** ze skóry jak dla chłopca, który lubi brykać!

Nr. 27-30	zł **17,50**
Nr. 31-35	zł **22,50**
Nr. 36-39	zł **26,50**

WAZA
poleca
Fabryczny Skład Obuwia
Walerjan Zabłocki
ul. Wrocławska 15.
Pw 4785/6-36,45/6

---

3 Rady
dużo zarabiać
1. Poświęć codziennie godzinę nauce języka obcego.
2. Teraz uczyć się języka obcego, znaczy później dużo zarabiać.
3. Ucz się języka francuskiego niemieckiego, angielskiego metodą **„Globus"**, która jest najłatwiejsza, a nauka kosztuje tylko 20 groszy dziennie.

„STUDJUM"
Kraków, ul. Karmelicka 35.
Po ukończeniu dyplom i bezpłatne pośrednictwo pracy.
Pw 4280/70.183

DLA
SZKOŁY ŚREDNIEJ
NOWOŚCI

Chwiałkowski Z. ALGEBRA dla kl. IV Zastosowana do programu. 4,—
— ALGEBRA dla kl. V. Wydanie przerobione. 4,—
— ALGEBRA dla kl. VI. —
Claparède E. SZKOŁA NA MIARĘ. Studjum pedagogiczne, przełożył dr. Z. Ziembiński. Wyd. II. 1,80
Domaniewski i Kołodziejczykowie J. i T. BIOLOGJA dla seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych:
BOTANIKA. Cz. I. Rośliny kwiatowe. —
ZOOLOGJA. Cz. I. Kręgowce. Z 225 ryc. 7,—
— Cz. II. Bezkręgowe. Z ryc. 7,—
Green G. H. PSYCHANALIZA W SZKOLE. Tłumaczenie z angielskiego przez Z. Ziembińskiego. Wyd. II. —
Kołodziejczyk J. dr. ĆWICZENIA Z MORFOLOGJI ROŚLIN. I. Morfologja organów wegetatywnych roślin kwiatowych. 1,20
— — II. Morfologja kwiatów i owoców. 2,—
Konopnicka M. i Noskowski Z. ŚPIEWNIK DLA DZIECI. Wybór pieśni na 3 i 4 głosy, ułożył K. Iłławiczka. 2,40
Mogilnicki Al. OGÓLNE ZASADY PRAWA. Wydanie nowe, dostosowane do obecnego stanu praw w Polsce. 6,—
Mścisz M. GEOGRAFJA POLSKI. Podręcznik dla szkół średnich. Z rycinami i mapami. 6,—
— ZARYS METODYKI GEOGRAFJI. Podręcznik dla geografów-nauczycieli w szkołach średnich i powszechnych oraz dla wyższych kursów nauczycielskich. 11,—
Sianożęcki-Wojnicz J. inż. i Doborzyński G. FIZYKA w zakresie gimnazjum humanistycznego. Cz. I. Ogólne wiadomości z mechaniki i nauka o cieple. Z 283 rys. 10,—
Stout G. F. ZARYS PSYCHOLOGJI. Z oryginału ang. „The Groundwork of Psychology", przełożył dr. Cz. Znamierowski. Wyd. II. 8,—
Wyczałkowski i Zborowski P. ĆWICZENIA PRAKTYCZNE I ZADANIA Z FIZYKI dla szkół średnich akademickich. 9,—
Wyczałkowski J. TRYGONOMETRJA. Podręcznik dla wyższych klas szkół średnich. 8,—
ZASADY PISOWNI POLSKIEJ ze słowniczkiem i podziałem na zgłoski. Wyd. III poprawione podług wskazówek M. W. R. i O. P. 1,80
WYDAWNICTWA DAWNIEJSZE.
Doliński K. DZIEJE POLSKI I WIADOMOŚCI O POLSCE WSPÓŁCZESNEJ, jako przygotowanie do matury. 3,20
Kalinowski St. FIZYKA. Podręcznik dla szkół średnich. Cz. I. O mierzeniu i jednostkach. Mechanika. Ciepło. 12,—
— — Cz. II. O falach, o głosie, o promieniowaniu 7,20
— — Cz. III. Elektryczność i magnetyzm. 14,—
Okulicz St. ZADANIA ALGEBRAICZNE. Cz. I. 5,—. Cz. II. 5,—
Rybkin N. ZADANIA GEOMETRYCZNE. Cz. I. 2,40. Cz. II. 2,40
— ZADANIA STEREOMETRYCZNE. 3,—
Sporzyński K. i Wyczałkowski Wł. J. FIZYKA do użytku szkół średnich. Wyd. VII. Cz. I. Mechanika i ciepło. 9,—
— — Cz. II. Mechanika (c. d.). Akustyka. Optyka. 5,20
— — Cz. III. Magnetyzm i elektryczność. —
TEMATY MATURALNE w szkołach średnich ze wszystkich przedmiotów, zebrane przez Stow. Dyr. T. II. za r. 1928. 3,—
— Tom III, za rok 1929. 4,50

I WSZELKIE INNE PODRĘCZNIKI
poleca np 3494
M. ARCT Warszawa NOWY ŚWIAT 35

Trawę indyjską w belach, oraz skubaną, alpejską pakuły, włosie końskie, gurty, sprężyny mebl. wełnę drzewną poleca
T. SZELĄGOWICZ,
Poznań, Tama Garbarska nr. 25.
Telefon 2[illegible]11. zw [illegible]5 05

Truskawiec
wrzesień - październik
przysłowiowo piękna jesień — idealny wypoczynek i kuracja. Zgłoszenia i informacje zw 25267
Zarząd zdrojowy — Truskawiec.

„Praga-Alfa" 8/30 H. P.
otwarty samochód 6-cyl., 5 siedzeniowy, z powodu zamiany na kryty **okazyjnie na sprzedaż.** Przejechanych 4300 km. **Z pełną gwarancją fabryczną.** Zgłoszenia
„Praga" Automobile, Poznań,
pl. Wolności 11, tel. 55-33.
Pw 4754-36.11

Przedstawicieli
solidnych, zaprowadzonych w instytucjach państwowych i prywatnych, **do sprzedaży poważnego artyku u poszukuję.** Zbyt zapewniony. Warunki dogodne. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod **nw 3619**

L. cz. 3. K. 5/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Dobczynie** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Wieszczyczyn tom VIII k. 1 na imię Konstantego Bnin-Bnińskiego w Poznaniu, ul. Fredry 8, zostanie **dnia 18 października 1930 r. o godz. 10 przed poł. wystawioną na przetarg** w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 16. Powierzchnia 41,87,12 ha. numer parceli 18/13, 19/13, czysty dochód 65,61 talarów, podatku gruntowego 18,85 marek, artykuł matrykuły 6. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 26 czerwca 1930 r. Śrem, dnia 4 sierpnia 1930.
nw 3450 **Sąd Powiatowy.**

OGŁOSZENIE.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji miasta Gdyni ogłasza przetarg na **budowę pięciu studzien** o średnicy 12 cali oraz **sześciu studzien** o średnicy 4 cale w obrębie Chylonja — Rumja.

Kosztorys ślepy oraz warunki przetargu można otrzymać w cenie 10 zł. w kancelarji Zakładu w godzinach urzędowych, między 9—12.

Oferty w zalakowanych kopertach z napisem: „Oferta na . . . . .“ wraz z dołączonym kwitem P. K. O. m. Gdyni na wpłacone wadjum, w wysokości 5% oferowanej sumy, należy składać do dnia 20 września 1930 r. do godz. 12-tej w kancelarji Zakładu.

Otwarcie ofert nastąpi w tymże dniu o godz. 12,15.

Oferty nie odpowiadające obowiązującym warunkom nie będą uwzględniane.
nw 3456 **Dyrektor** (—) inż. M. Michalski

2. K. 2/28. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Wieleniu n/Not.** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Wieleń tom I wykazy 33 i 34 na imię Katowicki Bank Związkowy, Spółka Akc. w Katowicach, zostanie **dnia 19 grudnia 1930 r. o godzinie 10-tej przed poł. wystawiona na przetarg** w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 13. Wzmiankę o przetargu przymusowym zapisano w księdze gruntowej dnia 12 czerwca 1929 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się na dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokółu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. Nieruchomość składa się z kamienicy z ogrodem i położona jest przy głównej ulicy. Wieleń n/Notecią, dnia 13 sierpnia 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 3448

KONKURS.

Spółka Odwodnienia „Ostrorogi“ w Ostrorogu ogłasza konkurs na **wykonanie robót związanych z regulacją rzeczki „Ostrorogi“.** Ślepe kosztorysy w cenie 2,— zł. do otrzymania u przewodniczącego Spółki p. Burmistrza Draheima w Ostrorogu.

Termin otwarcia ofert wyznacza się na dzień 12 września b. r. Zastrzega się prawo swobodnego wybrania oferenta.

Ostroróg, dnia 1 września 1930 r.

Wydział Spółki Odwodnienia „Ostrorogi“
dw 1440 w Ostrorogu.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W dniu 3 i 4 b. m. o godzinie 9 przed poł. sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę w firmie „Express“ przy Małych Garbarach 5 nw 3574

większą ilość materjału płaszczowego, jak flausze, zamsze, sukna, aksamity, astrachany oraz większą ilość jedwabiu i opału.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, kom. sąd. Poznań, Śniadeckich 26.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Nagłe ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu

ekspedycji (godz. 18,30) do wydania **tylko porannego** przyjmuje portjernia. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerni nr. 35-25

Portjernia nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Zaręczynowe
pierścionki, obrączki ślubne, zegarki ręczne od 16 do 100 zł. poleca Chwilkowski, Św. Marcin 40. zdw 85 756

Wyżła
dobrze wyprowadzonego w 3 polu, sprzedam. Taranczewski, Obrzycko. zdw 85 672

Rower
damski korzystnie sprzedam. Ul. Mateckiego 36, sklad. jw 4572

Łóżka metalowe
łóżka polowe, wózki dziecięce, ramy sprężynowe, materace wyścielane kupuje się najtaniej. — Wytwórnia łóżek metalowych, Półwiejska 22. zdw 85 805

Sypialnię
dębowo fornierowaną nową tanio sprzedam. Grobla 30, II., lewo. zdw 85 809

Dom
nowy ogrodem, dochód 2.400, wolne mieszkanie Poznaniu za 24.000, wpłaty 15.000. Tomczak, Wierzbięcice 31. Znaczek na odpowiedź. zdw 85 815

Szyfonierka
ładna, obrazy, regulator 35 zł, krzesło 25 zł. Meble Grunwaldzka 22 b. zdw 85 817

Sprzedam
kolonjalkę w Poznaniu z magiem, dwoma pokojami kuchnią i przynależytościami. Wskaże Kurjer zdw 85 793

Meble
w olbrzymim wyborze po cenach zniżonych poleca A. Baranowski, Poznań ul. Podgórna 13 Pw 4053 34.47

Pończochy jedwabne od zł 1,60 para
do najwykwintniejszych najpoważniejszych fabryk poleca tanio hurtowo detalicznie hurtownia chrześcijańska „Julpol“. Pocztowa 11. Pw 4565-36.4

Blachy
jesionowe, suche 2½ 3, 3½, 4 cal. około 10 cbm sprzeda korzystnie Józef Cieślak, Szamotuły. zdw 84 975

Lokomobilę
Garet Schmidt 20 KM przewoźną sprzeda lub wypożyczy Józef Cieślak Szamotuły. zdw 84 974

Samochód
wytworna limuzyna siła 40 KM mało używany bardzo tanio za 4.500 zł zaraz do oddania. Zgłoszenia przyjmuje Kurjer Poznański zdw 85 004

Sztuciec
obiadowy i deserowy na 12 osób, 101 części sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 85 889

Rzeźnictwo
w dobrem położeniu przy ruchliwej ulicy z obszernem mieszkaniem na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 85 892

Maszyny włóczkowe
(Strickmaszyny) używane, ale prawie jak nowe w różnych długościach i grubościach (działki od nr 5 do 14) oraz szagatówkę, jedną (P. D.) ośmiozamkową jak również maszyny do wyrobu rękawiczek do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańsk. zdw 85 881

Dereń
do smażenia i nalewki, melony 12 zł. pięć kilogramów tanio dom. Owocarnia Katzowski, Zaleszczyki. zdw 85 882

Mam
dwa kotły, dwa wózki, beczki od smoły i windę na sprzedaż. Br. Roszkiewicz. Rynek Śródecki 17. zdw 85 883

Samochód
Overland w dobrym stanie zaraz sprzedam, cena 800 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 872

3 płaszcze damskie
granat i jasny jesienny, 1 zimowy na średnią figurę tanio sprzedam. Wały Królowej Jadwigi 1, III prawo. zdw 83 819

Radjo
5 lamp. ekranowana Neutrodyna nowoczesny typ, wspaniały odbiór zaraz sprzeda Zejdler. Poplińskich 2, I. piętro, od godz. 19-ej. zdw 83 927

Dereń
do smażenia pięciokilowe opakowania franco zaliczką wysyła S. Hoorwitz. Zaleszczyki. zdw 84 943

Tatrę
dwie taksówki gotowe do jazdy sprzedam zaraz Chełmońskiego 4 II. zdw 85 559

Skład
towarów krótkich centrum miasta Poznania nadający się na każdą branżę zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 85 860

Uwaga!!!

Kapelusze damskie najnowsze modele najlepiej i najtaniej kupisz w firmie E. Bohnke, ul. Kramarska 21, Poznań, również: pończochy, bieliznę bawatę, kwiaty, wełnę do robótek itd. Uwaga!!! Jedyny chrześcijański skład kapeluszy przy ul. Kramarskiej. Pw 4757-36.7

Klubowy
garnitur, kanapa, 2 fotele, pokryte najlepszą gobeliną sprzedam za 300 zł. kosztował 500. Szkierska, Wrocławska 17. zdw 85 864

Domek
małem mieście, powiat szamotulski, 7 mórg ziemi, 5 pokoi, próżny skład za 16.000 zł., wpłaty 6.000 zł. Adres wskaże Gwiazdowski, Gąsiorowskich 9. zdw 85 693

Pokój
wynajmę zaraz. Cicha, Wielkie Garbary 3. zdw 85 601

Gospodarstwo
50 mórg z żywym i martwym inwentarzem korzystnie do sprzedania. Heinrich Schultz 1, Albartosko, pow. Nowy Tomyśl. zdw 85 905

Zakład
galwaniczny egzystujący od 1900 r. sprzedam. Warszawa, Elektoralna 10 mieszkanie 12. nw 3611

Tapczan
elegancki, duży 200 złotych sprzedam. Grobla 19, front, II lewo. zdw 85 704

Willa
dochodowa, wolne mieszkanie, także 6 mórg ziemi Poznań—Rataje okazyjnie zaraz do sprzedania Objekt nadaje się również dla ogrodowego. Zgłoszenia Stary Rynek 2, p. Kurczewski, od 4—7. zdw 85 848

Z powodu
wyjazdu zagranicę sprzedam w dobrym stanie płaszcz seal z Petzolda skórek bardzo tanio. Do obejrzenia w firmie Lehman, Wrocławska 18. zdw 85 746

Kanarki
pilne oraz samiczki śpiewające od 5 zł. klatki 3 dniowa wysprzedaż wielki wybór. Skarbowa 17, podw. IV ptr. zdw 85 739

„Informator“ poleca przyjmuje objekty
kamienice, wille, domki parcele, składy, Poznań, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 85 747

Za 28 złotych
pół tuzina noży i widelcy „Alpaka“ (wieczne) serwis do kawy 8 i pół złotego, serwis obiadowy 39 złotych, dobra porcelana, lecz tylko Wroniecka 24, w podwórzu. Hurtownia Porcelany. zdw 85 760

Sypialkę
ciemną tanio sprzedam. Łąkowa, 9, II., lewo. zdw 85 754

Sprzedam
szafę, maszynę Singera, Majkowski, Mateckiego 13, podwórze lewo I. zdw 85 753

Sprzedam
dobrze prosperujący skład bławatów, konfekcji męskiej, białych towarów, miasto powiatowe na prowincji. Objekt 35 tys. zł, 15 tys. zł wpłaty, reszta na hipotekę za listem hipotecznym. Olszański, św. Marcin 22 nad Farmacją. zdw 85 914

Ogródek
działkowy na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 85 865

Skład
kolonjalny duży, na Łazarzu, pokój i kuchnia. Adres Kurjer zdw 85 870

Restaurację
Poznaniu, pełen konces. mieszkanie 8.500 sprzeda Mąkowski, Plac Wolności 3 zdw 85 830

Prasa
do dzielenia ciasta bardzo korzystnie na sprzedaż. Adres Kurjer Stary Rynek rw 11 402

Skład
papieru, zabawek, tytoniu, centrum korzystnie Informacja, św. Marcin 45 I front. zdw 85 868

Skład
z urządzeniem nadający się na każdą branżę ewentl. samo urządzenie tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 858

Jadalnię
piękną, dębowa bogato rzeźbioną sypialnię białą sprzedam tanio — Stolarnia, Bukowska 9. zdw 85 855

Szafa
żelazna tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 854

Antyki
meble, obrazy, sztychy, numizmaty, autografy, ekslibrisy Pałac Sztuki Stary Rynek 78 piętro rw 11 244

Maszynę
do pisania „Adler“ używaną sprzedam. Oferty Kurjer zdw 85 859

Dorożkę
samochodową z stałą koncesją sprzeda bardzo korzystnie Poddany, Szamarzewskiego 34. zdw 85 839

Koncesję
dorożki samochodowej odstąpi. — Poddany, Szamarzewskiego 34. zdw 85 840

Sypialnie
i biurko tanio sprzedam. — Za Bramką 9, Stolarnia zdw 85 824

Piekarnia
dobrze prosperująca z mieszkaniem tanio na sprzedaż. Adres K. Barański, Witkowo 2. Rynek. zdw 85 752

Parcele
różnych wielkości, wszystkich dzielnicach Poznania, bardzo dogodnych warunkach sprzedajemy. Zgłoszenia Hodowaniak, Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 85 768

Dom
w Żabikowie na sprzedaż. Wskaże Kurjer zdw 85 762

Skład
z urządzeniem sprzedam zaraz Cena 1 500 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 85 469

Restauracja
duża salka 2 pokoje gościnne, dwupokojowe mieszkanie korzystnie do wydzierżawienia wskaże Kurjer zdw 85 931

Skład
kolonjalny w pełnym biegu z towarem i mieszkaniem za gotówkę sprzedam. Adres Kurjer zdw 85 938

Radjo
czterolampowe głośnikiem, akumulatorem, anodówkę za 250 zł sprzedam. Kubiński Mostowa 30 parter. zdw 85 937

Kompresor
do 12 atm. stosowny do motoru 70 PS. używany ale dobrym stanie kupię. Maksm Niezgodzki, młyn, Gniezno Trzemeszeńska. zdw 85 560

Samochody
Okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda nowego typu A. Miejsce szofera oddzielone oszklona przegródka. Dogodne warunki. „Autoruch“ Sp. z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu fabryka karoserji autobusowych ciężarowych ambulansowych i t. d. Specjalność warsztatów: Naprawa Fordów. Ul. Marsz. Focha narożnik ul. Palacza telefon 77-75 Pw 4 033-32.79

Gramofony płyty
Bruździński i S-ka. Wielka 18. Ceny bezkonkurencyjne. zdw 85 862

Rzeźnictwo
w Poznaniu mieszkanie, zapęd elektryczny zaraz do objęcia. — Adres wskaże Kurjer rw 11 391

Bufet
dobrze utrzymany ciemnodębowy, jasno dębowy stół składowy z klapą i szufladami, 2.50 m długi 90 cm wysoki ca. 50 cm szeroki korzystnie na sprzedaż Oferty skierować do biura św. Marcin 25 zdw 85 470

Prasa ręczna
do wyrobu dachówki cementowej ramki blaszane, formy do gąsiorów na sprzedaż. Kowalski i Łański, Poznań, Plac Wolności 11, telefon 51-26, 51-27. zdw 85 856

Piaskownia
3 morgi roli do sprzedania Winiary. Zgłoszenia przy Piaskowni Szosa Okrężna domek Bogusz. zdw 85 944

Motocykl
sportowy, 500 ccm, bardzo korzystnie sprzedam. Wieczorek, Polna 2. zdw 85 456

Zamienię
kamienice w Poznaniu na gościniec z rolą prywatny Oferty Kurjer zdw 85 452

Parcelę
narożnikową Łazarz 2 000 m² tanio sprzedam lub zamienię na samochód, Focha 176, II., lewo. zdw 85 448

Fryzjerskie
urządzenie, 3 obsługi, z umywalkami wpla y 700 zł, reszta miesięcznie spieszenie sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 85 516

Fortepian
(skrzydło) 550 korzystnie. Restauracja. Bukowska 23 zdw 85 498

Kompletną
gwintownicę sprzedam zaraz. — Szperkowska, Wały Kościuszki 6. zdw 85 484

Dorożkę
samochodową w dobrym stanie sprzedam. Szymkowiak, Krauthofera 7, od 4—7. zdw 85 482

Zakład fryzjerski
pierwszorzędny zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 85 479

Męski pokój
i salon „Biedermayer“ korzystnie sprzedam. Fr. Sokołowski Niegolewskich 6. zdw 85 478

Futro
źrebce w dobrym stanie na sprzedaż. Obejrzeć można od 2—4. — Słowackiego 8 Abakanowicz. zdw 85 475

Dywan
oryginalny smyrneński, ręcznie wiązany, nowy kopja oryginalnego muzealnego z XVI stulecia. 2.65 na 1.80 okazyjnie na sprzedaż za 1 900 zł. Do obejrzenia w antykwarjacie Caesar Mann, Rzeczypospolitej 6. zdw 85 522

Fartuszki szkolne
od 6.50 poleca fabryka bielizny J. Schubert Wrocławska 3 Pw 4 751-36 8

Pluszowy garnitur
(kanapa i dwa foteliki) korzystnie do nabycia, Adres wskaże „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 Pw 4 761-36 23

3,25 zł
powleczenia białe na poduszkę pościel biała od 9.80 poduszka strojna od 4.50 podpiecie strojne 14.80 pierzyna gwarantowana od 19.80 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert. Wrocławska 3 Pw 4 753-36.9

Młode
francuskie buldogi 6 tygodniowe, czystej rasy sprzedam Kubicki, Pocztowa 11, tel. 51-12. zdw 85 606

Stół
(antyk), krzesła, lustro umywalnia. Oferty Kurjer zdw 85 598

Pianino
Półwiejska 11, podwórze, lewo, III., prawo zdw 85 597

Łóżeczko
dziecięce metalowe (wiedeńskie) odsprzeda Najwerowa Niegolewskich 7. zdw 85 623

Skład
cukierków stosowny na każdą branżę, centrum Gniezna 4-pokojowem mieszkaniem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 85 677

Warsztaty stolarskie
pierwszorzędne okazyjnie 145 złotych, heble, zawiasy taśmowe tanio Przewodnik, Św. Marcin 30. zdw 83 699/700

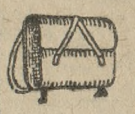

Torby szkolne
teki, piórniki najtaniej sprzedaje W. Czysz, Szkolna 11. Własna pracownia. Pw 4042-33.60

Futro
męskie, czarne tanio sprzedam. Niedźwiecki, Górna Wilda 58. rw 11 188/9

Kilimowe
dywany poleca pracownia Kalksteinowej Wierzbięcice 13, parter. dw 85 729

Singera
maszynę, okrągłe czółenko sprzedam. Polna 33, parter, prawo, front. zdw 85 651

Bufet
2 fotele, 6 krzeseł kryte skórą, czarny dąb, Mickiewicza 28, ptr. zdw 85 584

Pianino
czarne, nowe tanio sprzedam. — Dąbrowskiego 9/11, parter, prawo. zdw 85 575

Pokój
panu zaraz. Wielkie Garbary 48, I. lewo. zdw 85 573

Parcelę
budowlaną zaraz sprzedam przy Szosie Obornickiej Zgłoszenia właśc. Hajcel Kowalska 19 zdw 85 579/80

Leżanki
kanapy, materace, łóżka rozkładane, łóżka metalowe najtaniej za gotówkę, Strzelecka 31. zdw 85 646/7

Parcele
budowlane przy stacji Junikowo jeszcze do oddania. Zgłoszenia do p. Ciechanowskiego. zdw 85 518/9

Kawiarnię
całkowitem urządzeniem bez mieszkania centrum sprzedam. Cena 3.000. „Lech“, Grobla 22. zdw 85 789-90

Biuro Pośrednictwa Nieruchomości
„Lech“, Poznań, Grobla 22, telefon 29 45. Uczciwa, fachowa obsługa, bez jakichkolwiek poprzednich wpłat poleca wielki wybór majątków, gospodarstw, młynów, kamienic oraz większych mniejszych dzierżaw. zdw 85 787-8

Maszyna
damską, wózek sportowy, budka tanio, Staszica 14, suterena. zdw 85 811-2

Używane
meble najtaniej. Skład komisowy, Staszica 14. zdw 85 197-8

5 KUPNA

Dubeltówkę
dobrze bijącą, w bardzo dobrym stanie z ejektorami kupię. Oferty zdw 84 168

Magiel
nowy lub mało używany Kasę rejestracyjną „National“ Wagę stołową (10 kg), kupię natychmiast. Ela Leporowska św. Wojciech 27. zdw 84 981

Brylanty
złoto, srebro itd kupuje F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 11 956

Kamienicę
przy wpłacie gotówki 30.000 zł kupię wprost od właściciela. — Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 85 674

Skład
towarów kolonjalnych lub bławatów kupię okazyjnie za gotówkę. Oferty do skrytki pocztowej 3 Toruń. nw 3 548

Samochód
używany kupię. Cena warunki do Kurjera zdw 85 490

Kupię
domek z ogrodem 2 lub 3 stacje od Poznania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 481

Kanarka
dobrego śpiewaka kupię. Oferty cenę Kurjer zdw 85 508

Sypialnię
dobrze utrzymaną kupię. Oferty Kurjer zdw 85 568

Samochód
Hanomag kupię. Zgłoszenia pod zdw 85 587 Kurjer Poznański.

Poszukuję
skadu z małem mieszkaniem. Św. Marcin 75, skład. zdw 85 680

Maszyny parowe
leżące 10—16 koni, stan bardzo dobry zaraz kupimy. Oferty z opisami Laskowski, Radzyń Podlaski. dw 1436

Jadalnię
gabinet męski kluby kupię korzystnie gotówką. Zgłoszenia Kurjer rw 11 401

Srebrny
sztuciec kupię. Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 85 755

Żelazne łóżko dziecięce
używane ale w dobrym stanie poszukuje. Oferty Kurjer zdw 85 900

Motocykl
nowoczesny kupimy. „Z. C. O." Skarbowa 20. zdw 85 767

6 KAMIENICE

Kamienice
komfortowe, Poznaniu, dochód 21.000, cena 170.000, wpłaty 60.000 — dochód 10.000, cena 80.000 wpłaty 40.000, sprzeda „Krakus" Pocztowa 30. zdw 85 710

Kamienica
dobrze utrzymana, dochód roczny 8.210, cena 78.000, wpłata 48.000, reszta przejęcie dwudziestopięcioletniej hipoteki amortyzacyjnej sześcioprocentowej. Informacje administrator Dutkiewicz, Chwaliszewo 70, Poznań. zdw 85 664

Sprzedam willę
komfortową, 10 pokoi, centrum, okolica Wały Wazów. Pośrednicy wykluczeni. zdw 85 929

7 PIENIĄDZ

Poszukuję
800 zł pożyczki na 4 miesiące. Dam wysoki procent i zastaw. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdpw 85 620

1.500 dol.
korzystnie pożyczę na I. hipotekę Warunek udzielenie 3 pokojowego mieszkania. Oferty Kurjer zdw 84 268

10 000
pożyczki poszukuję, dam dobrą gwarancją i %. Propozycje proszę do Kurjera zdw 85 617

Sprzedam
ze stratą list hipoteczny 7 000 zł, złoty w złocie po 12 procent, płatny krótko. Adres wskaże Kurjer zdw 85 451

2 pokoje
i kuchnię wynajmę za 5 tysięcy pożyczki. Adres Kurjer zdw 85 504

Kto
pożyczy 2 500 wstawię w dom pianino Carl Ecke. Oferty Kurjer zdw 85 486

10 000
pożyczki poszukuję na I. hipotekę posiadłości Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 85 477

26.000
na I. hipotekę wypożyczę. Oferty Kurjer zdw 85 926

Za
pożyczkę do 10 tys. złotych wydzierżawię 2 pokoje, kuchnię, ogród owocowy willi. Oferty Kurjer zdw 85 628

5—6
tysięcy złotych pożyczę lub włożę do interesu, zapewniając sobie posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 663

600 zł
pożyczki poszukuję na pół roku gwarancja. Procent pokój. Kurjer zdw 85 741

Kto
zdyskontowałby weksle kupieckie, bardzo pewne 3—5 tysięcy złotych, mogę dać gwarancję hipoteczną. Olszański, św. Marcin 22. zdw 85 913

Pożyczki
10—15 tys. zł poszukuję na wyższy procent pod zastaw wartościowej willi. Odwrotne zgłoszenia Kurjer zdw 85 908

Poszukuję
cichego wspólnika z kapitałem 5—8 tysięcy zł, gwarancją stała pensja miesięczna. Oferty Kurjer zdw 85 897

1.000 dolarów
pożyczki za zabezpieczeniem udzieli długoletni dyrektor instytucji przemysłowej za skuteczną interwencję w zmianie obecnego stanowiska służbowego. Nieanonimowe zgłoszenia wpływowych osobistości przyjmuje „Par". Poznań, 27 Grudnia 18, pod 58.200 Pw 4769-58.291

2.000
zł pożyczki poszukuje spiesznie. Oferty Kurjer zdw 85 829

3—5 tysięcy zł
poszukuję pod zastaw na cztery miesiące, prócz procentu stałą pensję miesięczną wyznaczę. Oferty Kurjer zdw 85 896

Sprzedam
zabezpieczoną pretensję 2.200 zł za 1.200 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 783

10—12 tys.
pożyczę na hipotekę, warunek 3 pokoj. mieszkanie w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 85 770

500 zł
pożyczki poszukuje urzędnik na stałej posadzie Procent i spłata według umowy Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 462

8 DO WYNAJĘCIA

Willa
na peryferjach miasta 5 pokoi, przynależytości, garaż, ogród. — Kandulski, Wyspiańskiego 14. zdw 85 089

2 pokoje
próżne, także na biuro, centr. ogrzewanie, elektryczne światło, osobne wejście, centrum. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 296

Dwupokojowe
nowe, czynsz dwuletni. Rausch, administrator, Grobla 27. zdw 85 262

Puszczykowo
trzy pokoje kuchnia zaraz wolne, dzierżawa dwa lata zgóry Zgłoszenia Wichrzycka. Górna Wilda 44. zdw 85 510

Małżeństwu
bezdzietnemu wydzierżawię dwa próżne pokoje z używaniem kuchni i łazienki, elektryczność, gaz, telefon, parkiet. Czynsz za 1—2 lata. Oferty Kurjer zdw 85 501

Pokój
kuchnia za zwrotem kosztów i dzierżawy odstąpie. Adres w Kurjerze zdw 85 487

2 — 3 pokoje
z komfortem zaraz do wynajęcia. Niegolewskich 10 a, III piętro. zdw 85 480

Mieszkanie
5 pokojowe w centrum do odstąpienia, dzierżawa za 2¼ roku zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 527

Mieszkanie
5 pokojowe zaraz do objęcia. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 85 890

„Informator" mieszkaniowy
wskaże dwupokojowe, trzypokojowe, czteropokojowe, pięciopokojowe, sześciopokojowe mieszkania Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 85 751

Wydzierżawię
około 6 mórg ziemi ogrodowej w Ratajach, 2 pokoje kuchnia, stajnia, górka, czynsz za dwa lata zgóry. Pośrednictwo wykluczone. Adres wskaże Kurjer zdw 85 906

Mieszkań
wybór każdej wielkości za dzierżawę odda Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 85 828

Mieszkanie
6 pokoj. komf., słoneczne oddam natychmiast z powodu wyjazdu, dzierżawa miesięczna 350 złotych. Kraszewskiego 11, II. piętro, prawo. zdw 89 759

Pokój
kuchnia dzierżawa zgóry. Zgłoszenia Widziński, Małeckiego 15 podwórze. zdw 85 821

Mieszkanie
umeblowane 4 pokoje przynależytościami, parter, blisko centrum zaraz odstąpię. Oferty Kurjer zdw 85 776

Pokój
kuchnia 1.000 zł półtoraroczna dzierżawa od gospodarza wskaże Agencja Długa 5. zdw 85 766

Mieszkanie
trzypokojowe wynajmę zaraz. — Zgłoszenia Rzeczypospolitej 4, skład kolonjalny. zdw 85 765

Pokój
kuchnia, korytarz z meblami odstąpię spiesznie. Gen. Umińskiego 13, II., prawo. zdw 85 771

Mieszkania
pokój włącznie kuchni 400, pokój kuchnia 1.000, 3 pokoje kuchnia 1.500 wtem rok dzierżawy. Informacja, św. Marcin 15, I. front. zdw 85 924

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
mieszkania 2 pokojowego od gospodarza. Łaskawe oferty Kurjer zdw 85 467

Pokój
z kuchnią za czynszem miesięcznym wynajmę od 15 IX Zgłoszenia między 3—4 Traugutta 7, parter, prawo zdw 85 534

Małżeństwo
poszukuje 2 pokoi z używaniem kuchni w śródmieściu Zgłoszenia Kurjer zdw 85 465

Poszukuję
w Poznaniu składu kolonjalnego z mieszkaniem 2 pokojowem i kuchnią. Oferty Kurjer Poznański zdw 85 521

Małżeństwo
poszukuje 2 pokoi próżnych w centrum miasta. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 466

4 pokojowego
komfortowego mieszkania nie wyżej II. piętra poszukuje wprost od gospodarza Czynsz za rok zgóry bez odstępnego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 601

3
pokojowego mieszkania poszukuje emeryt. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 576

Mieszkania
3 pokojowego wprost od gospodarza poszukuje młode małżeństwo. Zapłacę czynsz zgóry. Zgł.

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuję, zapłacę za meble 6.000. Oferty Kurjer zdw 84 750

Małżeństwo
bezdzietne na państwowej posadzie poszukuje jednopokojowego z kuchnią. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 911

4 do 5
pokojowego mieszkania poszukuję. Płacę czynsz zgóry podług umowy Zgłoszenia piśmiennie do „Par". Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 36,36 Pw 4768-36.36

Mieszkania
poszukuje 2—3 pokoi od gospodarza, najchętniej Łazarz. Oferty Kurjer zdw 85 778

Stróżostwa
domu poszukuje małżeństwo. — miejscowość obojetna Oferty Kurjer zdw 85 558

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
2 pokoje, kuchnię, śródmieście na 3 z wygodami za dopłatą. Oferty Kurjer zdw 85 858

11 POKOJE UMEBL

Elegancki pokój
wynajmę intelig. panu. Dąbrowskiego 33, III., lewo. zdw 84 234

2—3
panienki na pokój z utrzymaniem lub bez. Dąbrowskiego 33 III., lewo. rw 11 319

Pokój
wspólny pianinem dla panienki. Młyńska 3. III. lewo zdw 84 915

Pokój
1—2 panów. Rynek Łazarski 10, Stachowiak. zdw 85 379

Pokój
do wynajęcia Kopernika 10 skład zdw 85 375

Przy ul. Matejki
jest do wynajęcia dla 1 lub 2 osób. Informacje w zakładzie fryzjerskim Matejki 48-49. zdw 85 069

Pana
wspólnie tanio przyjmie. Adres Kurjer zdw 85 245

Pokój
dla dwóch panów. Kozłowska, Bukowska 33. j 4560

Przyjmę
2 spokojne panienki na pokój z utrzymaniem przy ul. Mieckiewicza Adres Kurjer zdw 85 468

Na pokój
przyjmę dwóch chłopców z udzielaniem korepetycyj Ul. Patrona Jackowskiego 3. Konecka zdw 85 455

Elegancki
pokój, Matejki 5, ogród lewo. I. piętro. zdw 85 446

Pokój
klatki schodowej. Polna 16. II., lewo. zdw 85 507

Elegancki
pokój Młyńska 12. I., prawo. zdw 85 500

Pokój
z utrzymaniem (ewentl. jarskiem) lub bez zaraz do wynajęcia blisko uniwersytetu. Słowackiego 8, Abakanowicz zdw 85 476

Pokój
dwuosobowy. Mickiewicza 7, parter, prawo. zdw 85 474

Dwuosobowy
frontowy Śniadeckich 9, II. zdw 85 530

Pokój
wynajmę. Poznańska 27 a, II., lewo. zdw 85 529

Pokój
niekrępujący do wynajęcia Lesiewicz, Kanałowa 17 zdw 85 524

Pokój
dwuosobowy, elektryczność ewentualnie z utrzymaniem Różana 21, III., prawo zdw 85 536

Pokój
niekrępujący Spokojna 27, I. zdw 85 535

Pokój
umeblowany wolny, Matejki 57, II., lewo zdw 85 533

Słoneczny
pokój panom. Plac Sapieżyński, 5, III., prawo. zdw 85 649

Pokój
umeblowany wynajmę. Piekary 5, II., lewo. zdw 85 648

Pokój
umeblowany, światło elektryczne, panu. Słowackiego 62, III. lewo. jw 4 541

2
gimnazjastom pokój ewentualnie utrzymaniem. Gwarna zaraz. — Oferty Kurjer zdw 85 610

Pokój
wynajmę. Kręta 24, III., prawo. zdw 85 582

Pokoik
wynajmę. Wierzbięcice 18, podwórze, II wchód, I. lewo zdw 85 604

Pokój
dla jednej lub dwojga zaraz. Matejki 40/41, IV. zdw 85 595

Pokój
umeblowany bez pościeli osobne wejście, elektryczność zaraz. — Szwajcarska 20, I., lewo. zdw 85 594

Pokój
na dnie i tygodnie wynajmie. — Adres Kurjer zdw 85 619

Pokój
dla dwóch panów Szkolna 13 II. zdw 85 618

Pokój
panience wynajmę tanio Małeckiego 27, III. zdw 85 611

Centrum
pokój frontowy światło elektr. dla 1 lub 2 osób. Kręta 22, III., lewo. zdw 85 562

Słowackiego
34, I. lewo. pokój, utrzymaniem lub bez. zdw 85 687

Ogrodowa
11, III. prawo. Pokój z obiadami zaraz wynajmę. zdw 85 685

Pokój
słoneczny. Michalakowa, Wały Król. Jadwigi 2. zdw 85 682

Pokój
umeblowany z utrzymaniem zaraz do wynajęcia. Św. Marcin 66-67, II lewo front. zdw 85 681

Podgórna
125 złotych z utrzymaniem panience lub uczniowi. Adres wskaże Kurjer zdw 85 698

Pokoje
wolne. Zwierzyniecka 8, II prawo i Kraszewskiego 9 b II lewo. zdw 85 697

Uczniom
szkół średnich lub intel. utrzymaniem (częściowo) pianino. Goderska, Półwiejska 2. zdw 85 696

Pokój
inteligentnym panienkom. Słowackiego 39, III lewo. zdw 85 695

Pokój
elegancki, elektryczność. u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 712

Pokój
dla panienki zaraz do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 85 711

Pokój
front. słoneczny. Św. Józefa 9, I ptr. lewo. zdw 85 707

Gimnazjastę
młodszego na wspólny pokoik przyjmę. Opieka, dobre utrzymanie. Aleje Marcinkowskiego 17 a, II lewo. zdw 85 706

Pokój
wynajmie. Kopernika 8, I prawo. zdw 85 727

Pokój
umeblowany z klatki schodowej elektryczność, łazienka. Niegolewskich 16, I mieszk. 13. zdw 85 726

Pokój
wynajmę panu tanio. Szudarek, Dąbrowskiego 35/37 podwórze lewo II. zdw 85 725

Frontowy
pokój umeblowany, elektryczność. Strzelecka 18 II z Łąkowej. zdw 85 723

Centrum
utrzymanie bez pościeli. Kręta 6, III prawo. zdw 85 736

Wspólny
panu, panience, lub małżeństwu tanio. Łąkowa 17, II podwórze prawo. zdw 85 734

Pokój
bez pościeli frontowy zaraz lub 15. W. Garbary 29, II p. zdw 85 733

Pokój
duży, telefon, względnie utrzymanie. Stroma 27, Szetkiewiczowa. zdw 85 730

Przyjmę
pana lub panienkę na pokój. Grobla 7, Kowalski. zdw 85 689

Pokój
wynajmę frontowy. Św. Czesława 8, Maik. zdw 85 688

Pokój
umeblowany wynajmę. Półwiejska 40, III., lewo. zdw 85 626

Pokój
dobrze umeblowany, jednemu dwom utrzymaniem. Łąkowa 16, I., prawo. zdw 85 638

Pokój
frontowy, wejście niekrępujące. Plac Sapieżyński 3, III., lewo. zdw 85 635

Gimnazjastę
przyjmę na wspólny pokój z pięcioklasistą. Św. Marcin 9/10. Paszkowska. zdw 85 627

Pokój
zaraz. Poplińskich 12 a, II., prawo. zdw 85 631

Pokój
ładny wolny dla jednej — dwóch osób. Seweryna Mielżyńskiego 1, III., prawo. zdw 85 630

Tanio
pokój wynajmę. Kantaka 8, III. lewo. zdw 85 629

Pokój
panience. Romana Szymańskiego 3 I., lewo. zdw 85 634

Stancja
młodzieży szkolnej, kupieckiej. Wrocławska 19, II. prawo, front. zdw 85 640

Pokój
wynajmę zaraz. Półwiejska 13, II., prawo. zdw 85 645

Elegancki
pokój dla jednej lub dwóch osób, elektr. łazienka, front, Stroma 7, III., lewo. zdw 85 642

Pokoik
zaraz do wynajęcia. Elektryczność, łazienka, Śniadeckich 9, parter, lewo. zdw 85 655

Zaraz
dwuosobowy utrzymaniem bez. Skarbowa 6, III., lewo. zdw 85 660

Pokój
Kwiatowa 6, III., lewo. zdw 85 659

Pokój
wejście klatki schodowej. Kwiatowa 11, III., prawo. zdw 85 662

Pokój
mały panienkom, utrzymanie lub bez. Kwiatowa 11, III., prawo. zdw 85 661

Skromny
pokój, elektr., osobne wejście zaraz. Kraszewskiego 14, I., prosto. jw 4574

Pokój
przy inteligentnej rodzinie dla pana lub panienki zaraz lub 15. wolny. Oferty Kurjer, filja Jeżyce jw 4571

Niekrępujący
zaraz. Kraszewskiego 12, III., prawo. jw 4568

Elegancki
pokoik zaraz. Patschowska. Podgórna 13. zdw 85 667

Pokój
frontowy 1 lub 2 panom bardzo dobrym utrzymaniem. Aleje Marcinkowskiego 28, III. lewo. zdw 85 666

Pokój
umeblowany wynajmę zaraz. — Balcerzak. Kraszewskiego 30. jw 4567

Pokoje
do wynajęcia. Kopernika 5, III., lewo. zdw 85 803

Pokój
dla małżeństwa zaraz. Jeżycka 43, II., prawo. zdw 85 810

Śródmieście
pokój elegancko umeblowany, elektryczność, parter, niekrępujący zaraz. Adres Kurjer zdw 85 814

Pokój
umebl. do wynajęcia, ul. Łąkowa 17, III. prawo, front. zdw 85 801

Pokój
niekrępujący zaraz. Jankowski, Strzelecka 31. zdw 85 797

Pokój
utrzymaniem lub bez. fortepian, elektryczność centr. ogrzewanie, wolny. Poznańska 58 a, II. prawo, nar. Mickiewicza. zdw 85 796

Pokoik
słoneczny, umeblowany wynajmę inteligentnej panience. Langiewicza 8, I., lewo (Wilda). zdw 85 795

Pokój
duży słoneczny wydzierżawię. — Maleckiego 3, I., prawo. zdw 85 804

Pokój
Długa 4, prawo I., w podw. zdw 85 798

Panienkę
z całem utrzymaniem lub bez na wspólny pokój przyjmę Mickiewicza 7, III. lewo. zdw 80 275

Pokój
dla pana wynajmę. Poznańska 42 dom ogrodowy I. lewo. zdw 85 885

Umeblowany
pokój z komfortem wynajmę. Śniadeckich 32 a, parter. zdw 85 887

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 20, podwórze prawo II. zdw 85 886

Pokój duży
światło elektryczne, odnajmę od 15. 9. spokojnym, solidnym lokatorom, sąsiedztwo Parku Wilsona. Ceny przystępne wtl. z utrzymaniem. Listowne oferty przysłać pod adresem Pani Boinker, p. Skalmierzyce. Mączniki. zdw 85 877

Pokój
dla dwóch panów wolny zaraz. Mostowa 4, parter prawo. zdw 85 837

Pokój
dla solidnej osoby. Skarbowa 8, parter prawo. zdw 85 703

Pokój
panom. Ogrodowa 8, II prawo. zdw 85 718

Pokój
słoneczny niekrępujący. Romanowska, Mostowa 4 zdw 85 716

Mielżyńskiego 3
pokój wolny, III prawo. zdw 85715

Wspólny
panu lub pani. Maleckiego 4, parter prawo front. zdw 85 714

Elegancki
pokój solidnym panom Młyńska 2 IV lewo. zdw 85 740

1—2
panom elektryczność. Górna Wilda 49, III prawo. zdw 85 745

Pokój
dwuosobowy. Jeżycka 45, parter prawo. zdw 85 744

„Informator" poleca pokoje
Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 85 748

2 uczni
przyjmę na pokój z utrzymaniem. Górna Wilda 80, III., prawo. zdw 85 757

Pokój
odświeżony dla pani lubiącej spokój 3 Maja 3 a, III., lewo. zdw 85 919

Pokój
umebl. dla 2 panów zaraz lub 15. 9. wynajmę. Przecznica 4, II. prawo. zdw 85 918

Pokój
słoneczny, restaurowany spokojny ziemianinowi wynajmę natychmiast. Plac Nowomiejski 5, III., wejście ogród II piętro, lewo. zdw 85 910

Frontowy
pokój elektr. utrzymaniem, dwom panom lub panienkom wynajmę. Prusa 2, II., lewo. zdw 85 909

Pokój
2 osobom wynajmę zaraz. Wielkie Garbary 13, IV., lewo, front. zdw 85 804

Centrum
panu, wygody, telefon. Góra Przemysława 4, I. zdw 85 903

Centrum
pokój centralnem ogrzewaniem, dwom panom, telefon Masztalarska 7 a, I. zdw 85 902

Bukowska
7 I lewo dwóch osób frontowy, czysty, słoneczny. zdw 85 866

Wspólny
pokój dla pana do wynajęcia. Rybaki 8, II front. zdw 85 869

Pokój
dla małżeństwa umeblowany duży wynajmę. Hatka, Fabryczna 13 a, IV. zdw 85 861

Przyjmę
drugiego gimnazjastę na wspólny pokój. Zgłoszenia 2—7 godz. Filingerowa. Topolowa 6 (Wilda). zdw 85 863

Dwom
panom. Czypicka, Rybaki 16 II. zdw 85895

Śródmieście
elegancki niekrępujący wynajmę Skarbowa 20 III. lewo zdw 85 827

Pokój
panu lub pani Kwiatowa 8 III. prawo. zdw 85 835

Pokój
1—2 panom wynajmę. Cieszkowskiego 7, wysoki parter drugie, lewe drzwi zdw 85 836

Wejście
z klatki schodowej pokój słoneczny, światło elektryczne. 2 osoby utrzymanie. Półwiejska 12 I. lewo rw 11 415

Pokój
Grobla 9, I. prawo rw 11 414

Pokój
umeblowany bez pościeli wynajmę. Woźna 14 parter, prawo. rw 11 413

Frontowy
pokój dla 2 panien 1. 10. Mostowa 5 a, III. prawo rw 11 407

Pokój
czysty, frontowy dwom panom zaraz. Drużbackiej 8, mieszkanie 10 rw 11 405

Pokój
1 lub 2 osobowy Niklas Podgórna 13, III zdw 85 921

Wspólny
panu. Łąkowa 16 III. prawo. zdw 85 894

Grunwaldzka 5
słoneczne pokoje 1 lub 2 umeblowane wynajmę front parter. zdw 85 849

Pokój
z utrzymaniem lub bez dwom uczniom Wierzbięcice 31 a parter, prawo. zdw 85 832

Pokój
utrzymaniem inteligentnemu. — Młyńska 13, I., Tomaszewska. zdw 85 799

Pokój
ewentualnie utrzymaniem. Matejki 39, I., lewo. zdw 85 781

Pokój
do wynajęcia. Stroma 2 a, parter. zdw 85 775

Wspólny
pokój wynajmę. Garncarska 1, II., prawo. zdw 85 785

Pokój
dla dwóch panów. Półwiejska 11, Olszewska. zdw 85 784

Pokój
dwom panom, czysty, elektryczność. Romana Szymańskiego 8, III., lewo. zdw 85 794

Pokoik
Grottgera 2. IV. zdw 85 769

Pokój
umeblowany. Grobla 19, III., prawo. zdw 85 774

Pokój
duży dla dwóch panów, osobne wejście. Hübner, Woźna 2/3 III. zdw 85 780

Pokój
umeblowany. Szwajcarska 16, II lewo. zdw 85 772

2 panny
skromne przyjmę na wspólny pokój zaraz. Adres Kurjer zdw 85 923

Pokój
wynajmę. Spokojna 19, Stachowiak. zdw 85 934

Dąbrowskiego 23
III. prawo, utrzymaniem lub bez wolny. zdw 85 933

Pokoik
elektryczność z obiadami lub bez dla pana. Czesława 15, II. prawo. zdw 85 927

Dobrze
umeblowany pokój, elektryka, łazienka do wynajęcia Przemysłowa 28 a, II. prawo. zdw 85 557

Pokój
obszerny frontowy z fortepianem lub bez zaraz Matejki 4, parter, prawo. zdw 85 556

Dwuosobowy
kuchnia. Matejki 45, II. lewo. zdw 85 553

Korzystnie
umeblowany, słoneczny pokój. — Mostowa 16, III. lewo. zdw 85 552

Wynajmę
zaraz pokój próżny Niegolewskich 5, III. prawo. Zgłoszenia na miejscu godz. 15—16. zdw 85 550

Frontowy
zaraz. Rybaki 22, parter, prawo. zdw 85 546

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
ładnie umeblowanego tylko przy ul. Jasnej wzgl. Dąbrowskiego poszukuje panienka. Oferty Kurjer zdw 85 547

Próżnego
pokoju przy ulicy Grunwaldzkiej Matejki lub przyległych poszukuję ewentualnie zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 555

Starszy
student poszukuje spokojnego pokoju od 1 października. Oferty z ceną Kurjer zdw 85 925

Małego eleganckiego
pokoiku w śródmieściu, z dobrem utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 948

Mieszkania
dla młodszego chłopca szkolnego przy solidnej rodzinie, możliwie z dozorem prac szkolnych w okolicy terenów powystawowych poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 438

Małego
skromnego pokoju poszukuje od 15. 9. panienka centrum. Oferty Kurjer zdw 85 435

Pokoju
nie drogiego, o ile możności z osobnem wejściem na sekretarjat poszukuję. Łaskawe oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 85 502

Małżeństwo
poszukuje pokoju umeblowanego, używane kuchni, śródmieście. — Oferty Kurjer zdw 85 485

Pokoju
skromnego śródmieściu, nie wyżej II. piętra, od 15. poszukuje urzędniczka do 40 zł. Kurjer zdw 85 596

Próżnego
pokoju sklepowego lub też na poddaszu w cenie od 20—30 zł, ewentualnie zgóry poszukuję. Oferty Kurjer zdw 85 591

Kolejarz
pokoju cena 30 złotych. Kurjer zdw 85 742

Emeryt
młody, taniego, niekrepującego pokoju u samotnej osoby, cena. Kurjer, zdw 85 743

„Informator" poszukuje pokoi
Ratajczaka 15, (Pasaż), zdw 85 749

Pokoju
umebl. albo nie, bez pościeli z wiktem lub bez, ciepłego niekrep. skromnego na parterze lub I. poszukuje na stałe starszy pan w okolicy Św. Marcina. Oferty Kurjer zdw 85 758

2 pokoi
dobrze umeblowanych, gabinet z telefonem i sypialnia, pozsukuje zaraz. Oferty z cena do Kurjera zdw 85 838

Pokoju
umeblowanego niekrępującem wejściem poszukuję zaraz. Zgłoszenia podaniem ceny zdw 85 786

13 LOKALE

Fabryczne
budynki nowe 300 m², obszerne podwórze brukowane, centrum Poznania 65 000 zł. wpłaty 45 000. Kurjer zdw 85 513

Poszukuję
ubikacji sklepowej na spokojny warsztat średniej wielkości Zgłoszenia Kurjer zdw 85 505

Warsztat
ślusarski mechaniczny z urządzeniem korzystnie sprzedam. Nowak Przemysłowa 1. zdw 85 686

Poznań - Chwaliszewo
murowana, duża, piętrowa ubikacja nadająca się na warsztaty, składy itp. wraz z mieszkaniem (pokój i kuchnia) i stajnia oraz do wynajęcia. Wiadomość: ul. Sienna 3, Śpiniewoda. zdw 85 608

Na biuro
pokój z klatki schodowej. Szyperska 1. IV., prawo. zdw 85 653

Składnica
z bocznicą kolejową, plac i zabudowania z biurem i telefonem natychmiast do oddzierżawienia lub na sprzedaż. Spieszne oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego zdw 85 654

Ubikacja
do wynajęcia, suterena. Adres Kurjer zdw 85 808

Skład
bez towarów najlepsze położenie Gniezna sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 947

Ubikacje
100 m kw., Jasna 11, odnowione światło elektr. zgoda gospodarza do oddania. Zgłoszenia: stróżka, Dąbrowskiego 1. zdw 85 564

14 DZIERŻAWY

Zakopane
biuro J. Kubińskiego ma do wydzierżawienia pensjonaty na sezon zimowy i rok cały. zdw 84 155

Skład
trzy pokoje kuchnia zaraz do wydzierżawienia St Kabat Środa Dąbrowskiego 11 rw 11 314

Skład
obszerny, nadający się na każdą branżę z małem mieszkaniem wydzierżawię. Tomaszewska Borek. nw 3 549 50

Dobra egzystencja dla kupca
kawiarnia-restauracja do objęcia na rachunek za kaucją od 1. 10. 30. Zgłoszenia St. Muszyński, Strzelno. zdw 85 673

Dla lekarza
mieszkanie 4 wzgl. 6 pokojowe z komfortem centr. ogrzewanie elektr. ośw. na I piętrze w nowo pobudowanym domu w mieście powiatowem, gdzie wyższe szkoły, zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 875

Plac
z szopami wydzierżawię. Deierling, Górna Wilda 160 I. zdw 83 832

15 LETNISKA

Zakopane
Zajedź do Sasa' Chramcówki Wróciss do domu zadowolony Ogród. niedrogo zdw 80 195

Letnisko
Morminówko, urocze wśród lasów i jeziora przyjmuje gości na wrzesień. Cena 6.50 dziennie. zdw 82 885

Krynica
Pensjonat Br Chłapowskiej i T Sarczyńskiej wykwintna domowa kuchnia, komfort, ceny od 14 zł dziennie nw 2857

Rabka
Zdrój. Willa w cenie 20 30, 40, 60, 90, 100 150, 200 300 tysięcy złotych, parcele od 1 do 27 zł za 1 m² i gospodarstwa rolne sprzeda biuro inż. Lisowskiego (biuro informacyjne „Orbis"). Rabka, naprzeciw dworca telefon 36. nw 3 336

Krynica
willa „Dąbrówka". Pokój jednoosobowy (obsługa, elektryka) 3 zł dwuosobowy 4 zł. Życzącym dobre, tanie utrzymanie, całodzienne lub częściowe. zdw 85 678

Truskawiec
wrzesień — październik przysłowiowo piękna jesień — idealny wypoczynek i kuracja. Zgłoszenia i informacje Zarząd zdrojowy Truskawiec. zdw 85 669

Żabikowo Puszczykówko
Poszukuję pokoju ciepłego, najchętniej werandę lub balkonem, całkowitem utrzymaniem. Zgłosz. Kurjer zdw 85 871

Na probostwo
na cichej wsi przyjmę zaraz 2 osoby szukające odpoczynku we wrześniu (á 6 zł). Spieszne zgłoszenia do ekspedycji pod dw 1441

16 OSOBISTE

Samochód
zainteresowany, dziś 8-ma wieczór Kaponiera. zdw 85 922

19 GDZIE MIESZKA

Poszukuję
krewnych Jana Zboińskiego, który służył w armji niemieckiej w roku 1915-16 i trafił do niewoli rosyjskiej. Sprawa b. ważna. Zgł. Bystra na Śląsku, Włodzimierz Batorski. zdw [illegible]880

21 ZGUBY

Zgubiono
książkę rejestracyjną PZ 12 844 na nazwisko Wł. Weidner Polna 28. zdw 85 352

Skradzioną
książeczkę wojskową unieważniam. Stanisław Wyrwicz zdw 85 458

Wisiorek
od kolczyka zaginął 20. ubiegłego miesiąca. Pocztowa, Aleje Marcinkowskiego, rzecz pamiątkowa. Uczciwego znalazcę za wysokiem wynagrodzeniem. Ponińska Masztalarska 7 a, I. zdw 85 901

Papierośnicę
srebrną z zielonym kamieniem zgubiłem. Uczciwego oddawcę wynagrodzę obficie. Ul. Jeżycka 43 II., prawo. zdw 85 792

Zgubiono
w niedzielę po południu w okolicy dworca pamiątkową broszkę, duży ametyst w srebrn oprawny. Łaskawy znalazcę zechce zwrócić za dobrem wynagrodzeniem Ul. Wierzbięcice 14 parter. prawo, telefon 18-22 lub 74 25. zdw 85 955

22 ROZMAITE

Obrazy oprawia
najgustowniej i najtaniej — Witold Leworski. Wrocławska 36, skład obrazów. Pw 4067-34.142

Witold Leworski Wrocławska 36
najtaniej obrazy i oprawa obrazów. Pw 4 060-34.140

Nowa budowlana pożyczka premjowa!
Agenci losowi otrzymają informacje i najlepsze warunk. Zgłoszenia pisemne pod Pierwszorzędna stara instytucja do Par" Lwów Akademicka 14 Pw 13 089 72 93

Pokój
duży, czysty utrzymaniem dobrem wydzierżawie. Wielkie Garbary 18. II prawo wejście Woźna. zdw 85 424

Masażystka
pielęgniarka, leczenie żołądka za małem wynagrodzeniem przyjmie na wyjazd Oferty Kurjer zdw 85 506

Abażury
firany, różne poduszk wykonuje tanio prędko Sikorska Mostowa 14 a, front, IV piętro zdw 85 531

Dziewczynkę
trzymiesięczną oddam bez wynagrodzenia na własne Adres Kurjer zdw 85 526

Futra
przyjmuje do przefasonowania i wykonuje wszelką prace kuśnierską Edmund Małecki, kuśnierz, Wilda, Strumykowa 8, II. zdw 85 538

Obiady
prywatne na miesie urozmaicone wydaje „Ipsiana", polsko-francuska kuchnia Młyńska 4, I. zdw 85 614

Krawcowa
wykonuje suknie do 15 zł. Nowakowa, Składowa 12. zdw 85 588

Futra
wszelkiego rodzaju wykonuje solidnie i tanio specjalna pracownia futer Matejki 51. Warszawski Salon Mód. zdw 85 684

Szyję
pierwszorzędnie płaszcze, kostjumy suknie, szybko, tanio. Time, Św. Marcin 43. zdw 85 694

Futer
damskich naprawa modernizacja. Wierzbięcice 13, parter prawo. zdw 85 731

Sprzedam
dwie książki „Lekarz ratujący zdrowie" aparat „Helios". Adres Kurjer zdw 85 884

Jasnowidz
Pewuki metapsychografolog. — Wyjaśnia wszelkie najtrudniejsze sprawy. Woźna 18, III., prawo. zdw 85 915

Rzemieślnik
blacharz - instylator poszukuje stróżostwa, podejmie się wszelkich reparacji. Oferty Kurjer rw 11 409

Kuśnierz
wykonuje wszelkie prace w ten zakres wchodzące solidnie i tanio. Wrocławska 33/34, II. zdw 85 822

Obiady
kresowe, obfite. Czesława 16, II. prawo. zdw 85 928

23 OŻENKI

Dyskretnie
i solidnie kojarzy małżeństwa we wszystkich sferach społecznych największe biuro matrymonjalne „Postęp" Warszawa Senatorska 38. Na żądanie wysyłamy kilkaset ofert do wyboru. nw 4328

Młoda
blondynka wykształcona, posiadająca duży posag i umeblowaną 8 pokojową willę, pozna pana dobrze sytuowanego (najchętniej oficera) w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia z fotografja do Kurjera Poznańskiego zdw 85 464

Ziemianin
brunet, dobrze sytuowany, posiadający majątek ziemski 800 mórg z domem nowoczesnie urządzonym, ładnym ogrodem z placem tenisowym, szuka znajomości w celu matrymonjalnym. — Panie skromne i wykształcone, majątek niepożądany, zechca podać zgłoszenia z fotografja do Kurjera Poznańskiego zdw 85 463

Panna
przystojna, sympatyczna, posiadająca mieszkanie, stanowisko, szuka znajomości panów, najchętniej wojskowych w celu matrymonjalnym Zgłoszenia nieanonimowe Kurjer zdw 85 603

Wdowa
40 letnia, przystojna ułożona, kochająca dom (posiadająca mieszkanie), pragnie poznać w celu matrymonjalnym pana starszego o prawym charakterze bez nałogów. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 85 624

Zamożny
kierownik szkoły pod Poznaniem zapozna panią uczciwą z posagiem. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 570

Panna
uczciwa, katoliczka, lat 33, pragnie wyjść zamąż także za wdowca. Posiada wyprawę i trochę oszczędności. Oferty Kurjer. zdw 85 876

Przystojna
córka obywatela ze wsi, lat 25, posiadająca odpowiednie wyposażenie wyjdzie zamąż najchętniej za leśniczego lub nauczyciela. Panowie serjo myślący, złożą oferty do Kurjera zdw 85 701

Urzędnik
instytucji Państwowej, kawaler, lat 41, poszukuje na tej drodze znajomości pań w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 946

24 NAUKA

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej, pisania na maszynach książkowości rozpoczynam 2 września Nauka bardzo staranna Dla absolwentów półrocznego kursu dalsza stenografja bezpłatnie Tyran-Zaworska Strzelecka 33 zdw 78 080 81

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1 II piętro zdw 79 914

Francuskiego
Dr. Arend, lektor Uniw. Pozn. Staszica 11/13 godz 17—20. Pw 4511-56.286

Nauczycielka
dłuższą praktyką dobremi świadectwami, muzyka poszukuje posady. Wymagania skromne. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 85 162

Żeńskie Kursy Techniczne
(architektoniczno drogowodne) przyjmują zgłoszenia kandydatek z sześciu klasam szkoły średniej ogólnokształcącej. Poznań, Focha 2. Znaczek na prospekt. zdw 83 571

Kursy
stenografji polskiej, niemieckiej, pisania na maszynach, księgowości rozpoczynam 2 września Dla absolwentów kursu dalsza stenografja bezpłatnie. Nauka bardzo staranna Tyran - Zaworska ul. Strzelecka 33 zdpw 84 745

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną. Zapisy codziennie w firmie Block - Brun w Poznaniu, plac Wolności 8, I. ptr. Pw 4 037-32.112

Rodowita Francuzka
dyplomowana udziela lekcyj, konwersacji, korepetycji, Młyńska 2, I., prawo. zdw 85 454

Pomocy
w nauce dla 2 dziewczynek i 2 chłopców (klasy przygotowawcze względnie 3 gimnazjalna) poszukuje się ewentualnie nauczycielkę przyjmie się w dom na stałe. Zgłosić: Słowackiego 8, II. prawo zdw 85 499

Student filozofji
dobrze polecony udzieli lekcyj za mieszkanie z wiktem Poznań lub okolica. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 85 494

Ondulacji
tanio udzielam. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 609

Angielskiego
udziela egzaminowana nauczycielka, była dłuższy czas w Londynie. Oferty Kurjer zdw 85 607

Angielka
rodowita udziela lekcyj konwersacji. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 590

Korepetycyj
udzielam tanio w zakresie gimnazjum. Oferty Kurjer zdw 85 571

Angielskiego
udzielam początkującym. Kurjer zdw 85 625

English
lessons by experienced teacher. Apply Kurjer zdw 85 818

Udzielam
lekcyj fortepianu. Fortepian do ćwiczeń. Wielkie Garbary 18, II prawo, wejście Woźna. zdw 85891

Maturzystka
udzieli korepetycji, wzamian za pokój. Kurjer zdw 85 692

Kursy
stenografji, książkowości, korespondencji. Kromczyńska. Ogrodowa 16. zdw 85 705

Nauczycielka
uczy matematyki, francuskiego, udziela korepetycyj. Oferty Kurjer zdw 85 831

Algebry
kto udzieli? Cena Kurjer zdw 85 825

Szkoła Języków Marji Romington
św. Marcin 47 III. zdw 85 940

Nauczycielka
przygotowuje do gimnazjum lub udzieli korepetycyj w zakresie I gimn. Oferty Kurjer zdw 85 561

25 MUZYKA

Lekcje
muzyki, pokój pianinem. Młyńska 3 III. zdw 84 914

Czarliński
nauczyciel muzyki (fortepian, skrzypce). Ul. Kwiatowa 11, parte. zdw 85 144

Marja Hauptowa b. nauczycielka Konserwatorjum lwowskiego
udzielać będzie lekcyj fortepianu z dniem 4 września Adres: Poznań Dworzec główny (wejście obok fryzjera) zdw 83 287

Lekcyj
gry na fortepianie spiesznie tanio. Śniadeckich 23, II. prawo. zdw 85 488

Lekcyj
gry skrzypiec, mandoliny udzielam. Wybickiego 2. zdw 85 656/7

Duet lub trio
z dużym repertuarem, najnowszemi instrumentami humor. potrzebni na prowincję. Oferty Kurjer zdw 85 679

Pianista
Jazzbandzista zaraz wolny. Kurjer zdw 85 778

Gry
fortepianowej udzielam (także poza dom) Cena przystępna Jarochowskiego 6, I piętro, lewo, narożnik Spokojnej. zdw 85 942

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Ćwiekarz
pracownik maszynowy poszukuje pracy. Zgłoszenia Orędownik zd 85 939

Młodsza
inteligentna biuralistka, biegła maszynistka, szuka posady, zaraz lub później. Oferty zdw 84 187

Szofer
początkujący, za niższą pensję w wolnych chwilach zajmie się również inną pracą poszukuje posady zaraz. Miejscowość obojętna. Zgł. Kurjer zdw 84 779

Kucharka
poszukuje posady, przyjmuje zamówienia na uroczystości domowe, wyjeżdżam na wieś. Oferty pod adres: W. Musiał, Kolejowa 29. zdw 84 122

Młoda
uczciwa dziewczyna z prowincji szuka posady do wszystkiego od zaraz lub 15 września. Oferty Kurjer zdw 85 917

Gosposia
z dobrem gotowaniem poszukuje posady samodzielnej lub za kucharkę od 1 października. Oferty Kurjer zdw 85 605

Szukam
posługi do południa lub po południu. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 602

Dziewczyna
starsza przyjmie posadę zaraz lub 15 z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 85 593

Technik dentystyczny
pracujący w złocie i kauczuku poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 85 616

500 zł
i dobrą gwarancję dam za udzielenie stałej posady woźnego, magazyniera, inkasenta Oferty Kurjer zdw 85 443

Uczciwa
praczka poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 85 365

Inteligentna
panienka z porządnej rodziny sierota poszukuje posady bez prania. Oferty Kurjer zdw 85 073

Maszynistka
biegła poszukuje posady. Kurjer zdw 85 165

Panienka
inteligentna (z prowincji) ze znajomością książkowości, posiada 3-letnią praktykę w składzie poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 85 272

Magister farmacji
Wielkopolanin władający językiem polskim i niemieckim, z trzymiesięczną dobrą praktyką na prowincji poszukuje 1. 10 posady w Poznaniu. Referencje poważne Łaskawe zgłoszenia z warunkami proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 84 814

Ekspedjentka
z dobrem świadectwem poszukuje posady w jakimkolwiek składzie z całem utrzymaniem Oferty proszę Kurjer zdw 84 978

Prośba
Panna lat 36, mająca na utrzymaniu chorego staruszka ojca znajduje się w krytycznem położeniu prosi o jakieś zajęcie najchętniej do pomocy w składzie lub biurze. Oferty Kurjer zdw 85 250

Z kaucją
500 zł pomocnik gastronomiczny poszukuje stałej posady. Oferty do Kurjera zdw 83 630

Samodzielna książkowa maszynistka
świadectwa, referencje bardzo dobre poszukuje posady Oferty Kurjer zdpw 85 615

Nauczycielka
wychowawczyni z pozwoleniem rządowem dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz Oferty z podaniem warunków i pensji proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 84 940

Kucharka
poszukuje posady Zgłoszenia z podaniem warunków proszę skierować do Kurjera zdw 85 006

Gosposia
poszukuje posady, zajmie się wszelką domową pracą Oferty Kurjer zdw 85 613

Dziewczyna
samodzielna poszukuje posady, dobre świadectwa Oferty Kurjer zdw 85 612

Absolwent
Szkoły Wydziałowej poszukuje posady jako mocna siła biurowa, wynagrodzenie miesięczne 100 zł. Łaskawe oferty Kurjer zdw 85 569

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer zdw 85 583

Bufetowa
poszukuje posady za mniejszem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 85 578

Gosposia
samodzielna w średnim wieku, sumienna, oszczędna, szuka posady do wszelkich prac z dobrem gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer rw 11 408

Panienka
pisząca biegle na maszynie, obeznana z pracami adwokackiemi poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 554

Osoba
inteligentna, znająca się na kuchni i wszystkich pracach wchodzących w zakres gospodarstwa domowego tak miejskiego jak i wiejskiego i ogrodnictwie przyjmie zarząd domu na probostwie lub dworze Oferty Kurjer zdw 85 471

Dziewczyna
średni wiek, nawskroś uczciwa, spokojna, skromnem gotowaniem, szuka zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 85 460

Prania
lub posługi poszukuje Oferty Kurjer zdw 85 457

Panienka
poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 85 450

Maszynistka
biegła biuralistka polsko-niemiecka szuka od zaraz posady Oferty Kurjer zdw 85 520

Wiejska
dziewczyna, starsza przyjmie posadę w skromnym domu z gotowaniem Oferty Kurjer zdw 85 515

Gospodyni
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady od 1 października. — Najchętniej u państwa z Małopolski. Oferty Kurjer zdw 85 565

Gosposia
w średnim wieku sumienna szuka posady do wszelkich prac i do prowadzenia całkowitego gospodarstwa domowego samodzielnie. Oferty Kurjer zdw 85 599/600

Panienka
inteligentna, szyciem, niemieckim przyjmie posadę do dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 700

Posługaczka
poszukuje posługi na po południu Oferty do Kuriera zdw 85 699

Kantorzystka
która pracowała w administracji czasopism, poszukuje posady, Oferty Kurjer zdw 85 720

Służąca wiejska
do wszystkiego do dzieci prosi o posadę zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 709

Samodzielna
gospodyni, szuka posady do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 722

Gospodyni
z dobrem gotowaniem u samotnej osoby lub na majątek 15. J. 20 poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 738

Panienka
prowincji poszukuje posady jako uczennica składzie rzeźnickim lub piekarskim od 15 Oferty Kurjer zdw 85 512

Bufetowy kierownik
kawaler lat 33 przystojny obejmie kierownictwo hotelu restauracji lub kawiarni, albo też bufet na własny rachunek Posiada referencje pierwszorzędnych zakładów. Kaucja do dyspozycji. Oferty do ekspedycji Kurjera zdw 85 511

Krawcowa
poszukuje posady poza domem. Oferty Kurjer zdw 85 503

Dziewczyna
z prowincji silna poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 495

Zaufana
osoba poszukuje posługi lub sprzątania biur Oferty Kurjer zdw 85 491

Mistrz kowalsko ślusarski
egzaminowany w kuciu koni, znający naprawę maszyn parowych oraz młocarń i wszelkich narzędzi rolniczych poszukuje posady w mieście lub majątku. Oferty Kurjer zdw 85 489

Panienka
poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 85 473

Fryzjerski
pomocnik poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 85 525

Panna
która pomagała przy bufecie zna ekspress, poszukuje posady początkującej bufetowej. Oferty Kurjer zdw 85 523

Bona
z kilkuletnią praktyką z lepszego domu poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 540

Absolwentka
Państwowej Szkoły Przemysłowo-Handlowej z 3 letnią samodzielną ekspedjentki, posiada chlubne świadectwa. Zgłoszenia Kurjer Agentura Krobia zdw 85 826

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 539

Posługaczka
młoda uczciwa, szuka posługi 2 razy w tygodniu. Oferty Kurjer jw 4 562

Poszukuję
posady do dzieci z szyciem. Zgłoszenia Kurjer jw 4 566

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego bez gotowania zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 907

Książkowa - bilansistka
poszukuje posady od 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 85 899

Krawcowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 844

Bona - freblanka
lat 23, umiejąca z zamiłowaniem zająć się dziećmi i nauczaniem poszukuje posady zaraz lub od 15. października. Oferty Kurjer zdw 85 847

Gospodyni
z dobrem gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 846

Gospodyni
poszukuje posady w hotelu lub pensjonacie. Oferty Kurjer zdw 85 845

1.000
kaucji za otrzymanie posady inkasenta, woźnego, podróżującego. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 85 764

Dziewczyna
czysta, uczciwa pracowita poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia: Strzałowa 6, III. Solarski. zdw 85 852

Dziewczyna
lat 23, z polecającemi świadectwami poszukuje posady jako służąca najchętniej u bezdzietnego państwa od 15. 9. Ofrety Kurjer zdw 85 690

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Znajoma z ulicy".
Aurora: „Złodziej z Bagdadu".
Colosseum „Szczerozłoty wąwóz".
Casino: „Ucieczka od miłości".
Corso: „Ostatnie dzieje Tarzana".
Edison: „Romans panny Opolskiej".
Harfa: „Cień Sherloka".
Metropolis: „Dr. Fu Man Chu".
Odeon: „Dziewczęta bez posagu".
Renaissance: „Ucieczka z piekła".
Słońce: „Dziewczynka z Ameryki".
Stylowe: „Statek komedjantów".
Wilsona: „Boska kobieta".

Służąca
młodsza szuka posady. Oferty Kurjer zdw 85 542

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 577

Panna
poszukuje posady do dzieci, zna język niemiecki szycie prasowanie itd. Miejscowość obojetna. Zgłoszenia pod zdw 85 834

Dziewczyna
z skromnem gotowaniem szuka posady możliwie zaraz. Oferty Kurjer zdw 85 823

Służąca
potrzebna do wszystkiego zaraz. Czyż, Szamarzewskiego 28. zdw 85 779

Mechanik
na maszyny biurowe, prace precyzyjno-mechaniczne, ślusarskie, kaucją 1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 85 763

Kapelusznik
poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 85 935

Dziewczyna
do wszystkiego z praniem, gotowaniem, także prasowaniem sztywnej bielizny od 15 szuka posady. Oferty Kurjer zdw 85 932

Biuralistka
z kilkoletnią praktyką, ze znajomością języka niemieckiego w piśmie i słowie poszukuj posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 879

Były podoficer zawodowy
poszukuje posady jako inkasent lub podobnej za kaucją. Adres wskaże: Czesław Barczyński, ul. Traugutta 8. zdw 85 941

Ekspedjent dekorator
branży bławatno konfekcyjnej, z znajomością książkowości poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 548

Która
firma przyjmie panienkę jako elewkę bez wspólnych zobowiązań. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 85 545

Sierota
inteligentna, poszukuje posady do pomocy w składzie i prac domowych. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 85737

Osoba
samodzielna do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 85 732

Młoda
praczka poszukuje prania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 728

Kresowianka
lat 19 szuka posady do dzieci, posiada świadectwa wychowawczyni ochroniarskiej, kursów kroju i szycia konfekcji damskiej, dziecięcej, pończosznictwa i czapnictwa. Oferty Kurjer zdw 85 636

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje od 15 września posady. Oferty Kurjer zdw 85 650

Wiejska
służąca z gotowaniem szuka posady zaraz lub od 15. Oferty Kurjer zdw 85 644

Krawcowa
szuka pracy w dom lub poza domem. Oferty Kurjer zdw 85 643

Panna
umiejąca szyć poszukuje posady do dzieci od 1 września albo od 15 września. Oferty Kurjer zdw 85 671

Książkowa - maszynistka
z kilkuletnią praktyką handlową, prosi zaraz o jakąkolwiek posadę ewtl. na wyjazd. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 85 658

Retuszerka
zdolna, która pracowała samodzielnie poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 85 675

Szofer - ślusarz
znający wszelki remont samochodu poszukuje zajęcia. Dekieliński, Polna 2. jw 4573

Marszantka
młodsza i do ekspedycji poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 806

Dziewczyna
umiejąca dobrze gotować i znająca wszelką pracę domową przyjmie posadę w lepszym domu zaraz lub od 15. Oferty Kurjer zdw 85 816

Inteligentna
młoda wdowa, pracowita, muzykalna, obecnie w posadzie, zmieni do samotnej osoby z gotowaniem lub tam gdzie brak matki w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 85 873

Posługi
lub prania poszukuję. Oferty Kurjer zdw 85 888

Dziewczyna
do dzieci przyjmie posadę od 15. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 85 936

Służąca wiejska
do wszystkiego, z cośkolwiek gotowaniem szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 85 702

28 WOLNE MIEJSCA

Posady
woźnego, inkasenta magazyniera lub innej z kaucją do 3.000 z zabezpieczeniem hipotecznem poszukuje były strażnik celny Oferty Kurjer zdw 85 549

Służąca
uczciwa, która gotuje dobrze potrzebna. Wesoła 3. zdw 85 930

Tokarz
starszy, z długoletnią praktyką na precyzyjną pracę, który także już pracował na szlifierce lub wiertarce poziomy (Bohrbank) przy dobrem wynagrodzeniu poszukuję. Erge Motor, Poznań, ul. Mylna 38. zdw 84 153

Do apteki
blisko Poznania potrzebna siła żeńska magistra farmacji z prawem zarządu możliwie Poznanianka. Odpowiedź prosze kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 84 935

Fryzjerka
dzielna na stałe potrzebna Wł. Konieczny. Gostyń Św. Ducha 3 zdw 84 244

Stenografji
listownie jaknajdokładniej wyuczamy „Stenograf miesięcznik wychodzi „Stenografja parlamentarna ud skonalona wydana Dziewięć wydawnictw — Instytut Stenograficzny: Warszawa Krucza 26 Pw 3 917-62 424

Podwyżka
pensji jest łatwa. Powszechny Instytut Organizacji Nowoczesnej. Warszawa Hoża 35/5 przesyła bezpłatnie książkę ułatwiającą osiągnięcia pierwszorzędnych stałych posad. — Podać adres, zawód Tw 242

Do 1.500 zł miesięcznie zarobią
osoby inteligentne (panowie i panie) przy zbieraniu zamówień na obligacje budowlane. Jakakolwiek gotówka zbyteczna. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne. — Wyszyński, Poznań, Strzelecka 28 b, I. piętro, przez cały dzień Pw 4 035-72.121

Uczennice
wyrobów pończoszniczych potrzebne Zgłoszenia Kurjer zdw 85 472

Agenci losowi
zgłaszajcie się gromadnie płacimy 3 raty pełne, sprzedaż ułatwiona ceny niskie Stale pracujący agent gra bezpłatnie na 1 premjówkę Zaliczki na dobre referencje Skrytka nr 325 Lwów. Pw 4 569-72.129

Pannę
przyjmie do biura fabrycznego, która wypożyczy 1 500 zł. późniejszy ożenek możliwy Oferty z fotografją Kurjer zdw 85 497

Maszynistki
biegłe, poprawnie piszącej potrzebuje na godziny Żółtowska Siemiradzkiego 2 zdw 85 492

Książkowa
młodsza, pisząca na maszynie zaraz potrzebna Zgłoszenia tylko piśmienne Bracia Obremscy Poznań Strumykowa 18. zdw 85 528

Hurtownia Kolonjalna

z nowoczesną palarnią kawy, w pełnym biegu, osiągająca poważne obroty, za trudnia 24 pracowników, pod korzystnemi warunkami do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **rw 11404**

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Patr. Jackowskiego 31, parter, lewo. zdw 85 585

Dziewczyna
z gotowaniem potrzebna 1. 9. ul. Spokojna 24 a, I. piętro, lewo. zdw 85 572

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego potrzebna Kwaśnik Poznańska 28 30 wysoki parter zdw 84 752

Krawczynie
samodzielne na kostjumy, płaszcze futra, pierwszorzędne siły przyjmie Willman, Matejki 51. zdw 85 863

Posługaczka
uczciwa potrzebna. Zgłoszenia 5 –6 godz. Polok, Ratajczaka 13. zdw 85 713

Operator
kinowy zaraz potrzebny. „Capitol" Półwiejska 2. zdw 85 717

Młodsza
dziewczyna z dobrem świadectwami potrzebna zaraz Janowicz, Dąbrowskiego 62 III prawo. jw 4 543

Poszukuję
od 15 września bony I klasy ze skromnemi wymaganiami z prawem udzielania nauki. Znajomość języka francuskiego, niemieckiego i muzyki wymagana. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podanie wymaganej pensji przyjmuje W. Adamczewska, Pniewy, pow. Szamotuły. zdw 85 878

Nauczycielka
lub bona wykwalifikowana, młodsza potrzebna do dwóch chopców w wieku 10 i 6 lat w celu udzielania pomocy w nauce. Gruntowna znajomość języka polskiego i niemieckiego konieczna. Warunki dobre pokój własny. Oferty z podaniem życiorysu, odpisu świadectw i referencji, Włocławek, skrytka pocztowa 29. nw 3616

Fabryka
wyrobów kosmetycznych poszukuje solidnego wprowadzonego reprezentanta na Poznań i Pomorze. Oferty i referencje: „Flenol" Warszawa, Miodowa 14. nw 3618

Służącej
do wszelkich prac poszukuje samotny nauczyciel na wieś. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 833

Posługaczka
na cały dzień z gotowaniem i praniem potrzebna zaraz. Żydowska 30, restauracja. rw 11 412

Dziewczyna
17—18 letnia skromna, bardzo czysta i uczciwa, potrzebna do niemowlęcia zaraz Adres Kurjer rw 11 410

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego potrzebna zaraz. Woźna 13 b, parter, prawo rw 11 406

Dziewczyna
do dziecka uczciwa, czysta potrzebna zaraz na wysoką pensję do Katowic Zgłoszenia Firma Bon Marche, Poznań Plac Wolności 1. zdw 85 920

Ekspedjentka
energiczna, młoda wymowna z branży futer potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 15, I., prawo. zdw 85 761

Dla mego
składu rzeźnickiego i wyrobów mięsnych poszukuje biegłej ekspedjentki, władającej płynnie po polsku i po niemiecku. Zgłoszenia z odpisem świadectw uprasza O. Handke, Poznań, ul. Dąbrowskiego 51. zdw 85 898

Instalator
jako stróż domowy potrzebny. Ul. Polna 37, właściciel. zdw 85 857

Potrzebna
służąca z gotowaniem, praniem, dobremi świadectwami Niegolewskich 14 m 8. zdw 85 843

Dzielną
krawcową, dobrą krojczynię przyjmę na stałą posadę, mieszkanie, utrzymanie. Zgłoszenia Kopernika 6, III., prawo. zdw 85 791

Manicurzystka
potrzebna zaraz. Witkowska, Gwarna 12. zdw 85 777

Poszukuję
zaraz służącej tylko z dobremi świadectwami umiejącej dobrze gotować Zgłoszenia Goździejewska, Marcelego Mottego 10/11, pomiędzy godz 5—6 zdw 85 945

Szofera
z długoletnią praktyką trzeźwego z dobremi poleceniami na ciężarówkę poszukuje Fabryka Kwasu Węglowego C G Kommenhöller Sp z og odp Rybnik oddział w Poznaniu. zdw 85 543

Wszelkie Podręczniki szkolne

są do nabycia

we wszystkich księgarniach.

dw 1432 *Związek Księgarzy Polskich.*

Apteka
w Gostyniu poszukuje elewa lub elewki zaraz lub od 1 października z praktyką lub bez. dw 1 381

Potrzebna
ekspedjentka zgrabna do obsługi gości zaraz św Wojciech 14/15. Kawiarnia. zdw 84 988

Fotograf
operator retuszer potrzebny Aleje Marcinkowskiego 3 fotografja zdw 84 999

Asystentki (ta) farm.
dobrze poleconej siły katol. poszukuje od 1 X apteka w Korzecinie Górny Śląsk zdw 83 620

Mistrz blacharski
może uzyskać poboczny zarobek. Zgłoszenia Kurjer zdw 84 138/9.

2 000 — 4 000
złotych miesięcznie zarobią solidni, dobrze ustosunkowani panowie, przyjmując zastępstwo poważnego banku — Prowadzimy dział pożyczkowy inkasowy oraz sprzedaż obligacyj premjowych na raty Poważne oferty składać Lwów, skrytka pocztowa 271 nw 3 094

Uczeń
krawiecki potrzebny, M. Wojtalewicz, mistrz krawiecki Poznań, Wierzbięcice 37 a. zdw 85 724

Chłopiec
do posyłek potrzebny zaraz. „Motor", Dąbrowskiego 7. zdw 85 735

Agent
na Poznań na cukierki potrzebny. Oferty Kurjer zdw 85 637

Krawcowa
do składowego szycia potrzebna z wolnem utrzymaniem i mieszkaniem. Kubiak, Górczyńska 31a zdw 85 638

Służąca
do wszystkiego zaraz potrzebna. Skład kolonjalny, Kwiatowa 11. zdw 85 641

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekułowicza. — Warszawa, Żórawia 42. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego francuskiego, niemieckiego, pisowni, gramatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwa Żądajcie prospektów. nw 3613

Służąca
bez spania potrzebna zaraz, Marszałka Focha 84, Korcz. dw 1437

Marszantki
tylko pierwszorzędne siły potrzebne. Oferty Kurjer zdw 85 551

Poszukuję
pierwszorzędnej siły do podnoszenia oczek zaraz Zgłoszenia Strzelecka 3 b, parter, prawo. zdw 85 445

Poszukuję
służącej do wszystkiego z gotowaniem, również posługaczka poszukiwana od godz 2 Plac Działowy 9, II piętro zdw 85 493

Posługaczka
czysta potrzebna, Śniadeckich 28, parter, prawo zdw 85 381

Dla
dwojga dzieci 1 5 i 5 lat poszukuje cudzoziemska rodzina w Warszawie bony z odpowiedniem wykształceniem Reflektuje się tylko na solidną osobę z najlepszemi rekomendacjami Oferty pod „Elson" do Towarzystwa Reklamy Miedzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 299

Ogrodnik
starszy samotny z długoletnią praktyką w swym zawodzie przeważnie na hodowli warzyw pod szkłem 1 X Zgłoszenia Fr Matysiak, Wolsztyn. zdw 55 537

Pokojowa
młodsza i uczciwa potrzebna zaraz. Hotel Royal, św Marcin 38. zdw 85 552

Starszy pan
dopomoże mniej zamożnym wykształcić i wychować gimnazjastkę. Zgłoszenia pod 85 541

Dziewczę
do pomocy pracy domowej. Fabryczna 41. Banaszyńska kiosk. jw 4 565

Potrzebny natychmiast
ogrodnik z żoną bezdzietny na wyjazd do Francji. Zgłoszenia codziennie od godz. 9—1 przyjmuje biuro Mickiewicza 32, parter, w Poznaniu. zdw 85 581

Uczennica
na rok do krawieczyzny potrzebna. Wielkie Garbary 33, lewo. zdw 85 592

Trykotarka
na swetry potrzebna. Oferty Kurjer zdw 85 621

Posługaczka
potrzebna. Juszczak, Rybaki 12 zdw 85 567

Biuralistka
młodsza z ukończoną szkołą handlową zaraz potrzebna. Fabryka Akumulatorów, Spokojna 12 II. piętro. zdw 85 589

Panienka
do szycia potrzebna. Patrona Jackowskiego 31, parter, lewo. zdw 85 586

Potrzebna
służąca Łąkowa 9, I., lewo. zdw 85 819

Ekspedjentka
potrzebna zaraz. Skład obuwia, Focha 65. zdw 85 721

Służąca
zaraz potrzebna. Zgłosić: Skryta 4, I. prawo. zdw 85 665

Pierwszorzędna fryzjerka
potrzebna, gwarancja. Kałużny, Dąbrowskiego 41 a. jw 4570

Posługaczka
potrzebna zaraz na cały dzień. Zgłoszenia po południu, Emilji Sczanieckiej 1 a I., prawo. zdw 85 652

Posługaczka
od 8—16 godz. ul. Młyńska potrzebna zaraz. Zgłoszenia Stefaniakowa, Niegolewskich 16. zdw 85 820

Posługaczka
uczciwa przed południem. Suszczyńska, Słowackiego 8. zdw 85 916

Bufetowa
z obsługą gości zaraz do restauracji. Adres Kurjer zdw 85 802

2.000
złotych kto udzieli pożyczki otrzyma dobrą posadę magazyniera, pieniądz będzie zabezpieczony. Zgłoszenia Kurjer zdw 85 800

Służąca
uczciwa do wszystkiego z dobrem gotowaniem zaraz. Młyńska 9, parter prawo. zdw 85 893

Humor zagraniczny

— Pan jest żonatym od lat 40? Zasługuje pan na krzyż zasługi!

— Nie — chyba krzyż walecznych!

(Le Rire, Paryż). S. F.

Przedpłata na wrzesień 1930, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80 pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawn nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz 18.30 w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przedpołudn Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr: każde dalsze słowo 20 gr Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149